

การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

สู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

Development of Ikat Fabric Design that Reflects Thai Phuan Identity
to Contemporary Fashion Product Design

กรชนก บุญทร

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่องานวิจัย	การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย
ชื่อ-นามสกุล	กรชนก บุญทร
หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
คณะ	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
ปีที่จัดพิมพ์	2564
แหล่งทุน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

บทคัดย่อ

การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน 2) เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน 3) เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

กลุ่มตัวอย่างคือ ลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณและลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอ และสี แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า และแบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

ผลการวิจัยพบว่า ลวดลายผ้าทอมัดหมี่โบราณ มีลักษณะโครงสร้างของลวดลายมาจากธรรมชาติและโครงสร้างแบบเรขาคณิตและเส้นตรงแนวอน เส้นตรงแนวตั้งที่อิงมาจากธรรมชาติและสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว ลักษณะการจัดวางลวดลายแบบแนวตั้ง ใช้การต่อลายแบบซ้ายไปขวา (Square) และนิยมทอผ้าสลับลวดลายกับแถบสีพื้น มีลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ สีที่นิยมใช้ ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีน้ำตาลเข้ม สีดำ และสีขาว ลวดลายผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์มีลักษณะโครงสร้างของลวดลายส่วนใหญ่เป็นแบบเรขาคณิตและเส้นตรง เส้นทแยง เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลา ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half- Drop) ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ มีลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ สีที่ใช้ นิยมใช้สีคู่ตรงข้าม เช่นสีแดงกับสีเขียว สีเหลืองกับสีม่วง เป็นต้น ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นนิยมใช้สีอ่อน โดยมีการลด

ความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) ซึ่งเป็นที่นิยมมากกับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์ ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนจำนวน 3 ลวดลาย พบว่า การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ลวดลายที่เหมาะสมกับการนำไปทอเป็นผ้ามัดหมี่เพื่อการออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ได้แก่ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด ($\bar{x}=4.56$), (S.D.=0.59) และแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย คือแบบที่ 4 UNISEX ภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด ($\bar{x}=4.69$), (S.D.=0.40) จะเห็นได้ว่าลวดลายบนผืนผ้ามัดหมี่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน และรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นได้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคและมีความร่วมสมัย

คำสำคัญ: ลวดลายผ้ามัดหมี่, สะท้อนอัตลักษณ์, ไทยพวน, ผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

Research title	Development of Ikat Fabric Design that Reflects Thai Phuan Identity to Contemporary Fashion Product Design
Researcher	Kornchanok Boonthon
University	Rajamangala University of Technology Phra Nakhon
Faculty	Industrial Textiles and Fashion Design
Published Year	2021
Source of Fund	Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Abstract

The development of Ikat fabric reflects the Thai Phuan identity to designing contemporary fashion products. The purpose of research divided into 3 selections, 1, studying the Thai Phuan identity 's fabric 2, developing the weaving's patterns of Thai Phuan fabrics 3, designing the contemporary fashion products from the fabrics based on the satisfaction of customers survey.

The simple groups are the ancient pattern's Ikat fabric and the applied pattern's Ikat fabric. The collected equipments of the research, analyzing the identification of Ikat fabric by separating the analyzed standard into 3 parts such as the characteristics outline's pattern, weaving and coloring, the evaluation of pattern fabric developed for professional opinions, the evaluation of satisfaction of fashion products from professional opinions.

The results have found that the older Ikat pattern fabric has been inspired from nature as well as arithmetic and line. Straight line referred natural environment. The type of pattern layout from straight line using square pattern continued, 2- shaft weaving has the favorite colors are red, yellow, green, dark brown, black, white. The Ikat's pattern adapted weaving has the arithmetic framework and straight line. Diagonal pattern was inspired the 4-shaft weaving, the colors usually be complementary colors but the white colors would be tie-dying Ikat, the popular basic tone colors would be pastel tone reducing the dark of colors by using the white. Researcher design and improve 3 Ikat pattern fabrics which inspired the identity of Thai Phuan culture three. There have found that the professionally fashion designs think the first designed Ikat fabric "Ruam Nam Chai Thai Phuan" should be mostly

developed into fashion products by (\bar{x} = 4.56),(S.D.=0.59) And, the fashion products was evaluated by the fashion professional, they were satisfied with the design number.4 (unisex) by (\bar{x} =4.69), (S.D.= 0.40) From those results shows that the Ikat fabric presented the identity of Thai Phuan and the designs is responded the customers as well.

Keywords: Ikat Fabric Design, Reflect identity, Thai Phuan, Contemporary fashion products

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลผลิตผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน
สู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยการเล็งเห็นความสำคัญของงานวิจัย
ในด้านการพัฒนาสิ่งทอพื้นถิ่น ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัย

และขอขอบพระคุณ กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน คุณวนิดา รักพรหม คุณเพ็ญศรี ม่วงศิลป์คุณ
อโณทัย ธารสัมฤทธิ์ ที่ให้การดูแลต้อนรับเป็นอย่างดี และกรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยฉบับนี้
ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

กรชนก บุญทร

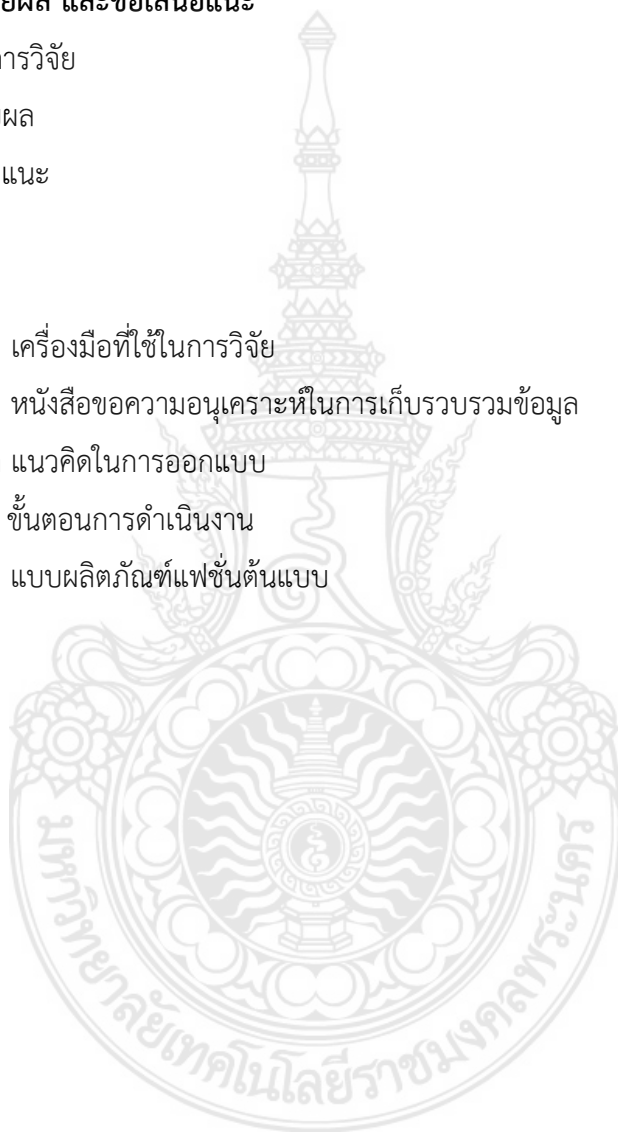

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	ก
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.5 กรอบแนวความคิดในการวิจัย	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความเป็นมาและศิลปะหัตถกรรมผ้าทอชาวไทยพวน	10
2.2 แฟชั่นร่วมสมัยและการออกแบบ	40
2.3 เทคนิคการตกแต่งและวัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์	77
2.4 แนวโน้มแฟชั่นฤดูร้อนปี 2022	83
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	92
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	93
3.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	111
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน	113
4.2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน	126

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนา และประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย	134
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	147
5.2 อภิปรายผล	151
5.2 ข้อเสนอแนะ	156
บรรณานุกรม	157
ภาคผนวก	160
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	161
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	179
ภาคผนวก ค แนวคิดในการออกแบบ	186
ภาคผนวก ง ขั้นตอนการดำเนินงาน	196
ภาคผนวก จ แบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นต้นแบบ	208
ประวัติผู้วิจัย	211

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่	94
3.2 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 1	97
3.3 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 2	99
3.4 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 3	101
3.5 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 1 เสื้อผ้าแม่และลูก	105
3.6 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 2 เสื้อผ้าสตรี	106
3.7 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 3 เสื้อผ้าบุรุษ	107
3.8 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 4 เสื้อผ้าUnisex	108
3.9 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 5 กระเป๋า	109
4.1 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมี่คั่น	114
4.2 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมี่หรือหมี่ถี่	115
4.3 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหัวปลี	116
4.4 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายตะขாய	117
4.5 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมากจับ หรือกระจับ	118
4.6 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมากตุ้ม หรือลูกตุ้ม	119
4.7 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายพันเครือ	120
4.8 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 1	121
4.9 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 2	122
4.10 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 3	123
4.11 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 4	125
4.12 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่	130

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.13	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER)	140
4.14	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 2 เสื้อผ้าสตรี (WOMENS WEAR)	141
4.15	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 3 เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR)	142
4.16	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 4 UNISEX	143
4.17	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 5 กระเป๋าแฟชั่น (FASHION BAG)	144

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 บ้านเรือนของชาวไทยพวนบ้านหินปักใหญ่ อำเภอบ้านหมี่จังหวัดลพบุรี	12
2.2 การแต่งกายของชาวไทยพวน	13
2.3 เสื้อหม่ากะแล้ง	22
2.4 เสื้อหม่ากะแล้ง	23
2.5 ผ้ามัดหมี่โบราณ สมบัติของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี	24
2.6 หมี่คั่น สมบัติของศูนย์ศิลปาชีพ ประชาสุขสันต์ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	24
2.7 หมี่เป็ยง ทอลายสลับกับพื้นเป็นลายโบราณ	25
2.8 หมี่โลด เป็นผ้าที่มีลวดลายเต็มตลอดทั้งผืน	25
2.9 หมี่ลายหรือหมี่ถี่ ทอลวดลายสลับกับด้ายล้าง	25
2.10 หมี่ลายสายฝน หมี่ย้อยหรือหมี่หยอด ทอโดยไม่มีการมัดจับดอก	26
2.11 ผ้ามัดหมี่ลายหัวปลี	26
2.12 ผ้ามัดหมี่ลายนาคน้อยหรือลายขอ	26
2.13 ผ้ามัดหมี่ลายหมี่ร้าย	26
2.14 ผ้ามัดหมี่ลายพันเครือ	27
2.15 ผ้ามัดหมี่ลายนกเอี้ยงโมง	27
2.16 ผ้ามัดหมี่ลายหมากตุ้มหรือลูกตุ้ม	27
2.17 ผ้ามัดหมี่ลายหมากจับหรือกระจับ	27
2.18 ผ้ามัดหมี่ลายลายตะขாய	27
2.19 ผ้ามัดหมี่ลายตะวันลับฟ้า	28
2.20 ฟืมหรือพื้นหวี	30
2.21 ม้วนเส้นด้ายยืน	30
2.22 การคั่นหมี่	31
2.23 การมัดหมี่	31
2.24 การย้อมสี	31
2.25 การแก้มัดหมี่	32
2.26 การกรอหลอดด้ายพุ่ง	32
2.27 การทอผ้ามัดหมี่	32

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.28 ผ้ามัดหมี่สองตะกอลายหมาจับ	33
2.29 ผ้ามัดหมี่สองตะกอลายขั้วมตินหมา	34
2.30 ผ้ามัดหมี่สี่ ตะกอลายชุมทรัพย์น้อย	34
2.31 ผ้ามัดหมี่สี่ ตะกอลายนกยูง	31
2.32 ผ้ามัดหมี่สี่ตะกอลายหลามตัด	35
2.33 ผ้ามัดหมี่สี่ตะกอลายสี่สไลด์ 1	35
2.34 ผ้ามัดหมี่สี่ตะกอลายสี่สไลด์ 2	35
2.35 ผ้ามัดหมี่สี่ตะกอลายสี่สไลด์ 3	36
2.36 ผ้ามัดหมี่สี่ตะกอลายสี่สไลด์ 4	36
2.37 ผ้ามัดหมี่สี่ตะกอลายสี่สไลด์ 5	36
2.38 ผลิตภัณฑ์เสื้อบุรุษจากผ้าทอมัดหมี่	37
2.39 ผลิตภัณฑ์ผ้าห่มกล่องกระดาษทิชชูจากผ้าทอมัดหมี่	37
2.40 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอมัดหมี่	38
2.41 ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากผ้าทอมัดหมี่	38
2.42 QR Codeภาพเคลื่อนไหว พิพิธภัณฑสถานผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	39
2.43 Menswear	42
2.44 Womenswear	43
2.45 Kidswear	43
2.46 Fashion accessories	43
2.47 Business wear	44
2.48 Casual wear	45
2.49 Party wear	46
2.50 เสื้อผ้าชิ้นบน (Top)	47
2.51 เสื้อผ้าชิ้นล่าง (Bottom)	47
2.52 เสื้อผ้าเต็มตัว (Dress)	48
2.53 ตารางการจัดวางรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเรียงต่อกัน	53
2.54 การต่อลายในลักษณะการเรียงอิฐแนวอนและแนวตั้ง	53
2.55 ตารางการจัดวางแบบสี่เหลี่ยมเพชร (Diamond)	54

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.56 ตารางการจัดวางแบบสามเหลี่ยม (Triangle)	54
2.57 ตารางการจัดวางแบบแบบตาข่ายหรือเส้นโค้งที่มีรูปคล้ายตัวเอส (Ogee)	55
2.58 ตารางการจัดวางแบบรูปหกเหลี่ยม (Hexagon)	55
2.59 ตารางการจัดวางรูปแบบเกล็ด (Scale)	56
2.60 การต่อลายในลักษณะวงกลม	56
2.61 การร่างภาพจากเส้นต่างๆ	57
2.62 เส้นตรง	57
2.63 เส้นโค้ง	58
2.64 เส้นทแยง	58
2.65 ขั้นตอนการออกแบบลวดลาย	59
2.66 โครงร่างแบบพริ้นเซส (Princess Line)	60
2.67 โครงร่างแบบเชอมีส (Chemise Line)	60
2.68 โครงร่างแบบเต็นท์ (Tent Line)	61
2.69 โครงร่างแบบเอ – ไลน์ (A-Line)	61
2.70 โครงร่างแบบชีธ (Sheath Line)	62
2.71 โครงร่างแบบเอ็มไพร์ (Empire Line)	62
2.72 โครงร่างแบบดรอป เวสต์ (Dropped Waist Line)	63
2.73 โครงร่างแบบบับเบิล หรือฮาเร็ม (Bub-BleOr Harem Line)	63
2.74 โครงร่างแบบโบลซอน (Blouson Line)	64
2.75 โครงร่างแบบเชิ้ต เวสต์ (Shirt Waist Line)	64
2.76 โครงร่างแบบทูนิค (Tunic Line)	65
2.77 โครงร่างแบบคาฟทาน (Caftan Line)	65
2.78 โครงร่างแบบเพพล์ม (Peplum Line)	66
2.79 โครงร่างแบบแซ็ค หรือพาร์เรล (Sack or Parrel Line)	66
2.80 โครงร่างแบบทราเพซ (Trapeze Line)	67
2.81 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 1	68
2.82 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 2	68
2.83 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 3	69

สารบัญภาพ(ต่อ)

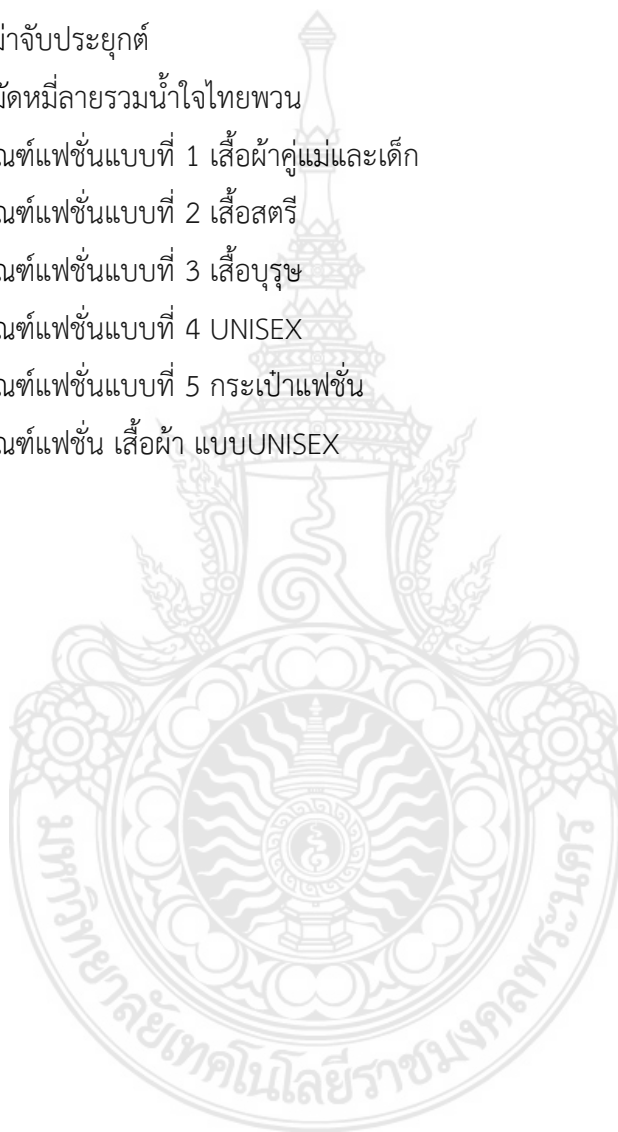
ภาพที่	หน้า
2.84 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 4	69
2.85 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 5	69
2.86 กระเป๋าแบบ Flap	70
2.87 กระเป๋าแบบ Frame	70
2.88 กระเป๋าแบบ Hobo	71
2.89 กระเป๋าแบบ Weekend Bag	71
2.90 กระเป๋าแบบ Luggage Handle	71
2.91 กระเป๋าแบบ Satchel	72
2.92 กระเป๋าแบบ Shoulder	72
2.93 กระเป๋าแบบ Structured	72
2.94 กระเป๋าแบบ Tote	73
2.95 กระเป๋าแบบ Trapezoid	73
2.96 กระเป๋าแบบ Wire Frame	74
2.97 กระเป๋าแบบ Backpack	74
2.98 กระเป๋าแบบ Bucket	74
2.99 กระเป๋าแบบ Barrel	75
2.100 กระเป๋าแบบ Camera	75
2.101 กระเป๋าแบบ Clutch	75
2.102 กระเป๋าแบบ Double Handle	76
2.103 กระเป๋าแบบ Drawstring	76
2.104 กระเป๋าแบบ Facile	76
2.105 เทคนิคการอัดพลีท	78
2.106 เทคนิคการตกแต่งระบาย	78
2.107 ผ้าฝ้าย	81
2.108 ผ้าไหมอิตาลีสีขาว	82
2.109 ผ้าไหมอิตาลีย้อมสี	82
2.110 ผ้าไหมอิตาลีพิมพ์ลาย	83
2.111 หัวข้อแนวโน้มนั้มแพชั่น	83

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.112 สีแนวโน้มแฟชั่น2022	84
2.113 แนวโน้มแฟชั่นเข้าไปสู่สวนเป็นลายพิมพ์ธรรมชาติหรือการพิมพ์ผ้าฝ้าย	85
2.114 แนวโน้มแฟชั่นที่สวมใส่ได้สบาย	85
2.115 แนวโน้มแฟชั่นวงจรมนุษย์ในบ้าน	86
2.116 แนวโน้มแฟชั่นความดั้งเดิม	86
2.117 แนวโน้มแฟชั่นชายทะเล	87
2.118 แนวโน้มแฟชั่นความเรียบร้อยของวิถีชนบท	87
2.119 แนวโน้มแฟชั่นความซ่อมแซมที่สวยงาม	88
3.1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน	96
3.2 ลายธรรมชาติพื้นเครื่อง	98
3.3 ลายหม่าจับประยุกต์	100
3.4 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าแม่และลูก	104
3.5 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าสตรี	106
3.6 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าบุรุษ	107
3.7 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าUnisex	108
3.8 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นกระเป๋า	109
3.9 แผนผังวิธีการดำเนินงานวิจัย	112
4.1 ลายหมี่คั่น	114
4.2 ลายหมี่ลายหรือหมี่ถี่ (ทอลวดลายสลับกับด้ายลึง)	115
4.3 ลายหัวปลี	116
4.4 ลายตะขอย	117
4.5 ลายหมากจับหรือกระจับ	118
4.6 ลายหมากคุ่มหรือลูกคุ่ม	119
4.7 ลายพื้นเครื่อง	120
4.8 ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 1	121
4.9 ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 2	122
4.10 ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 3	123
4.11 ลายสี่สไลด์ แบบที่ 4	124

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.12 ลายรวมน้ำใจไทยพวน	127
4.13 ลายธรรมชาติพันเครือ	128
4.14 ลายหมาจับประยุกต์	129
4.15 ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน	134
4.16 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก	135
4.17 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 2 เสื้อสตรี	136
4.18 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 3 เสื้อบุรุษ	137
4.19 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 4 UNISEX	138
4.20 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 5 กระเป๋าแฟชั่น	139
4.21 ผลิตภัณฑ์แฟชั่น เสื้อผ้า แบบUNISEX	146

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผ้ามัดหมี่ในจังหวัดลพบุรี มีลวดลาย สีสันและกระบวนการผลิตที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นภูมิปัญญาที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ทอมีความเชี่ยวชาญในด้านเทคนิคและกระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่เป็นอย่างมาก ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ลวดลายผ้ามัดหมี่แบบลายโบราณ และลวดลายผ้ามัดหมี่แบบลายประยุกต์ที่มีการออกแบบและนำลายโบราณบางส่วนมาผสมผสานกับลายที่คิดขึ้นใหม่ ในการทอผ้ามัดหมี่แบบลวดลายโบราณมีความละเอียดอ่อน ประณีตมากใช้ความพยายามความอดทนสูง ซึ่งช่างที่ออกแบบ และมัดหมี่ลวดลายต้องมีความเชี่ยวชาญมาก มีการฝึกฝนมาตั้งแต่เด็กๆ เป็นเวลาหลายสิบปีจึงจะสามารถมัดหมี่ลวดลาย และทอแบบลายโบราณได้ การทอผ้ามัดหมี่แบบลายโบราณจะใช้เวลาในการทอมากกว่าลายประยุกต์ การทอผ้ามัดหมี่มีการใช้สีสังเคราะห์ การย้อมสีผ้ามัดหมี่ด้วยสีธรรมชาติแบบโบราณได้สวยงาม และเลิกทำมานานด้วยกระบวนการใช้สีธรรมชาติในการย้อมมีขั้นตอนที่ซับซ้อนหลายขั้นตอน การจำหน่ายนิยมจำหน่ายแบบผืนผ้า ผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้มีราคาสูง กลุ่มผู้บริโภคผืนผ้าส่วนใหญ่คือกลุ่มอายุ 45 – 60 ปี ตัดสินใจเลือกซื้อเพราะเห็นถึงคุณค่าของภูมิปัญญา

ด้วยกระแสการนุ่งผ้าไทยในชีวิตประจำวันกำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างดี ผู้บริโภคที่ต้องการแต่งกายด้วยผ้าไทย คือกลุ่มวัยทำงานนิยมซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อ กระโปรง กางเกง เดรส กระเป๋า หมวก ฯลฯ (รัตนเรखा, 2560) จากการสำรวจรูปแบบของลวดลายผ้ามัดหมี่ในจังหวัดลพบุรียังไม่เป็นที่นิยมในตลาดแฟชั่น เพราะลวดลาย สีสัน ของผ้าที่นำมาตัดเย็บแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ เป็นผ้าลายดั้งเดิม สีสันไม่เป็นที่นิยม และผ้ามัดหมี่ที่เป็นลวดลายประยุกต์ผ้าเหล่านี้ผลิตเพื่อไว้ใช้ในงานพิธีต่าง ๆ ทำให้ลวดลายของผ้ายากจะนำมาออกแบบแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต(Life Style) ของกลุ่มผู้บริโภควัยทำงาน จากสภาพการผลิตและจำหน่ายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนจังหวัดลพบุรีในปัจจุบันยังประสบปัญหาในหลายๆด้านหนึ่งในปัญหาที่พบคือ การผลิตผ้ามัดหมี่ไม่สามารถทำให้ผ้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น เพราะลวดลายและสีไม่เป็นที่นิยม ขาดการพัฒนาให้หลากหลายทันสมัย ไม่เหมาะกับการนำไปแปรรูปเป็นสินค้าแฟชั่น ดังนั้นการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ จึงต้องเน้นการออกแบบที่ทันสมัย ด้วยคุณสมบัติดั้งเดิม

ด้วยปัญหาและความสำคัญของผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน จังหวัดลพบุรี ดังกล่าว ปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้สิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอมีตลาดที่กว้างขึ้นคือ การออกแบบและพัฒนาารูปแบบ ลวดลายให้ร่วมสมัยผสมผสานกับอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ไทยพวน โดยถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของลวดลายผ้ามัดหมี่ และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีความร่วมสมัยผสมผสานแนวโน้มนำแฟชั่น เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในปัจจุบันที่มีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปในหลายรูปแบบ และสร้างมูลค่าขยายกลุ่มผู้บริโภคของสิ่งทอไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน
2. เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน
3. เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อ “การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย” ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1.1 เอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปหัตถกรรม ผ้าทอมัดหมี่ชาวไทยพวน กระบวนการสร้างงานและลักษณะทางกายภาพของชิ้นงาน
- 1.2 ภาคสนาม ที่พิพิธภัณฑ์ลายผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน (กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน) อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบสำรวจพื้นที่ โดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยในเรื่องลักษณะและอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นความมุ่งหมายของการสร้างงาน กระบวนการสร้างงาน และลักษณะทางกายภาพของชิ้นงาน โดยใช้เทปบันทึกภาพ จดบันทึก ภาพถ่ายและการสังเกต

2.2 แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอ และสี

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 เอกสาร ทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการออกแบบลวดลายผ้า และขั้นตอนการออกแบบ รวมถึงขั้นตอนการผลิตลวดลายผ้าทอมัดหมี่

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมผ้าทอและการออกแบบลวดลายผ้าทอมัดหมี่ จำนวน 3 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนที่ได้รับการออกแบบ จำนวน 3 ลวดลาย โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมกับวัสดุและกรรมวิธีผลิต และด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ โดยออกแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 เอกสาร ทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ขั้นตอนการออกแบบ และขั้นตอนการผลิต ผลิตภัณฑ์แฟชั่น

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย จำนวน 3 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย จำนวน 5 แบบ ที่ใช้ลวดลายผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการออกแบบพัฒนาแล้ว ทำให้เป็นผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่พัฒนาลวดลาย โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความสวยงาม โดยออกแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรี ได้แก่

- ลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ
- ลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการวิจัย คือ เอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะหัตถกรรม ผ้าทอมัดหมี่ชาวไทยพวน และกระบวนการสร้างงานและลักษณะทางกายภาพของชิ้นงาน และข้อมูลภาคสนามที่พิพิธภัณฑ์ลายผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน (กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน) อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอ และสี

การสร้างเครื่องมือ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน เพื่อสรุปประเด็นการวิเคราะห์
- 2) กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์
- 3) สร้างแบบการวิเคราะห์โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอและ สี
- 4) ดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีดำเนินการ คือ การนำแบบวิเคราะห์มาวิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน จังหวัดลพบุรีทั้งลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ และลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ โดยวิเคราะห์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอและ สี แบบพรรณนาวิเคราะห์ และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมผ้าทอ และการออกแบบลวดลายผ้าทอมัดหมี่

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมผ้าทอ และการออกแบบลวดลายผ้าทอมัดหมี่ จำนวน 3 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ซึ่งได้แนวทางการออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่มาจากผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอ และสี จากนั้นนำลวดลายที่ได้พัฒนาทั้ง 3 ลวดลาย มาประเมินลวดลายโดยประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า จำนวน 3 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนที่ออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ ทั้ง 3 ลวดลาย โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมกับวัสดุและกรรมวิธีการผลิต ด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ โดยออกแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน มาสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน
- 2) นำผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลมาสรุปแนวทางการพัฒนาลวดลายเพื่อมาประยุกต์ออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน
- 3) ออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน โดยนำอัตลักษณ์ของลวดลายลักษณะการทอและสีที่เป็นอัตลักษณ์โดดเด่นของผ้ามัดหมี่ไทยพวนมาใช้ในการออกแบบ
- 4) นำลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนที่ออกแบบและพัฒนาจำนวน 3 ลวดลาย ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้าจำนวน 3 ท่าน ประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปทอจริง
- 5) สรุปผลการประเมินความเหมาะสมที่มีต่อลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน เลือกแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมที่สุดจำนวน 1 ลวดลาย เพื่อนำไปสู่การผลิตจริง

6) นำลวดลายผ้ามัดหมี่ที่พัฒนาแล้ว และผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแล้วไปให้ช่างทอผ้ามัดหมี่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ทำการทอเป็นผืน

7) นำผ้าทอผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนที่ผ่านกระบวนการทอเรียบร้อยแล้ว ไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การแจกแบบประเมินให้กับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ แล้วรับแบบประเมินกลับคืนโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินแล้วนำข้อมูลที่ได้ออกไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติและทำการสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการนำลวดลายที่ได้ไปทำการทอจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

- 1) ตรวจสอบจำนวนแบบประเมินที่ผ่านการกรอกให้ครบถ้วนสมบูรณ์
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์

ตอนที่1 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนที่ได้รับการออกแบบและพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของระดับความเหมาะสมของลวดลายผ้ามัดหมี่ โดยทำเป็นรายด้านและภาพ นำเสนอในรูปแบบตารางและคำบรรยายประกอบโดยแบ่งเกณฑ์ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ยอมรับประสิทธิภาพของลวดลายผ้าทอพื้นบ้าน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย
กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย จำนวน 3 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้ออกแบบพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนและทำการทอผ้ามัดหมี่เป็นผืนจริงแล้ว ผู้วิจัยจึงจะทำการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น

ในแบบร่วมสมัย จำนวน 5 แบบ ซึ่งมุ่งเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นให้มีรูปแบบตามสมัยนิยม โดยประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความสวยงาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น จำนวน 5 แบบ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความสวยงาม โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดกรอบของคำถามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แฟชั่นจากผ้ามัดหมี่ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความสวยงามเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นการตั้งคำถามเพื่อให้ตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์

2) กำหนดรูปแบบของแบบประเมินเพื่อให้มีข้อความที่ชัดเจน ตอบง่าย มีความกระชับรัดกุม โดยให้มีจำนวนคำถามไม่มากนักตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์เพื่อคำนึงถึงข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3) นำแบบประเมินที่ผ่านการแก้ไขและตรวจสอบแล้วดำเนินการนำมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประเมินต่อไป

4) นำแบบประเมินที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น

5) สรุปการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นจากผ้ามัดหมี่ที่พัฒนาแล้ว

6) เลือกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมที่สุด 1 แบบ เพื่อนำไปสู่การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์แฟชั่นในแบบร่วมสมัย

1.5 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยมีแนวทางในการศึกษาโดยใช้กรอบแนวความคิด ดังนี้

1.5.1 การศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี นำมาใช้ในการพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมัดหมี่ ตามแนวความคิดในการศึกษาศิลปะพื้นบ้านไทย

ในด้านการวิเคราะห์ชิ้นงานของ มาร์ุต อัมรานนท์ (2533) การวิเคราะห์ชิ้นงานได้ทราบถึงรายละเอียดในแง่มุมต่างๆ ของชิ้นงานนั้น โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการศึกษาในการวิจัย ดังนี้

- 1) ศึกษาความมุ่งหมายของการสร้างงาน
- 2) ศึกษากระบวนการสร้างงาน
- 3) ศึกษาลักษณะทางกายภาพของชิ้นงาน

1.5.2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ดำเนินการตามแนวคิดตามหลักการออกแบบลวดลายของ สิทธิศักดิ์ ธัญศรีสวัสดิ์กุล (2539) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการพัฒนา ดังนี้

- 1) คำนึงถึงความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย
- 2) คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัสดุและกรรมวิธีการผลิต
- 3) คำนึงถึงความสวยงามและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์

1.5.3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบร่วมสมัย ของ เมธวีดี พยัฒประโคน (2560) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการพัฒนา ดังนี้

- 1) คำนึงถึงความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย
- 2) คำนึงถึงคุณค่าทางความสวยงาม

1.5.4 ประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีที่ได้พัฒนาลวดลายแล้ว โดยใช้แนวคิดเรื่องหลักเกณฑ์การประเมินผลการออกแบบของ ชีระชัย สุขสด (2544) ดังนี้

- 1) ด้านประโยชน์ใช้สอย
- 2) ด้านความสวยงาม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของกลุ่มทอผ้าพื้นถิ่นในประเทศให้มียอดการผลิตผ้าทอและการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สู่กลุ่มผู้บริโภคหลากหลายกลุ่มและเพื่อเข้าถึงความต้องการของคนในปัจจุบันที่มีความเป็น Unique

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้กำหนดความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.7.1 การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ หมายถึง การออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน จากอัตลักษณ์และโครงสร้างของลวดลายผ้ามัดหมี่แบบดั้งเดิม ที่เรียกว่าดอกหมี่ มักจะเรียกชื่อตาม

สิ่งแวดล้อมในธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ตัว และลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ที่มีลักษณะลวดลายเป็นลายเรขาคณิต

1.7.2 สะท้อนอัตลักษณ์ หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะตัวด้านโครงสร้างการทอและ สี ของลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน สื่อถึงวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ สภาพแวดล้อมในพื้นที่นั้น

1.7.3 ชาวไทยพวน หมายถึง ชาวไทยเชื้อสายลาวมีถิ่นกำเนิดอยู่ที่เมืองพวน แขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการตั้งถิ่นฐานเข้ามาในจังหวัดลพบุรี เป็นชุมชนชาวไทยพวนที่มีขนาดใหญ่ ชาวไทยพวนมีความชำนาญในการทอผ้ามัดหมี่อย่างสวยงาม มีประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

1.7.4 ผ้าทอชาวไทยพวน หมายถึง ผ้าทอของชาวไทยพวนทอด้วยใยฝ้ายมากกว่าใยไหม ใยฝ้ายและใยไหมที่จะนำมาทอเป็นผืนนั้นต้องผ่านการมัดเป็นเปลาะๆ แล้วนำไปย้อมให้เกิดสีสัน และลวดลายตามที่ออกแบบสีหลักของผ้าทอไทยพวน คือ สีพื้นจะเป็นสีดำ สีน้ำตาล โดยใช้เส้นยืนเป็นสีดำ สีของลายจะเป็นสีแดงเข้ม สีน้ำตาล สีเขียว สีดำ การทอเป็นการทอผ้ามัดหมี่

1.7.5 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย หมายถึง เครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้รับการออกแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์ และสี จากแนวโน้มแฟชั่นฤดูร้อน 2022 ที่ชื่อว่า “Resourceful” และตัดเย็บจากวัสดุผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารตำรา งานวิจัย รวมถึงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากห้องสมุด และภาคสนามพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 ความเป็นมาและศิลปหัตถกรรมผ้าทอชาวไทยพวน
 - 2.1.1 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน
 - 2.1.2 การทอผ้าของชาวไทยพวน
 - 2.1.3 ผ้าทอมัดหมี่ลวดลายโบราณ
 - 2.1.4 ผ้าทอมัดหมี่ลวดลายประยุกต์
 - 2.1.5 พิธีกรรมลวดลายผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน
- 2.2 แฟชั่นร่วมสมัยและการออกแบบ
 - 2.2.1 แฟชั่นร่วมสมัย
 - 2.2.2 ประเภทผลิตภัณฑ์แฟชั่น
 - 2.2.3 การออกแบบลวดลายผ้าทอ
 - 2.2.4 การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น
- 2.3 เทคนิคการตกแต่งและวัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์
 - 2.3.1 เทคนิคการตกแต่งผลิตภัณฑ์
 - 2.3.2 วัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 2.4 แนวโน้มแฟชั่นฤดูร้อน ปี ค.ศ. 2022
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความเป็นมาและศิลปหัตถกรรมผ้าทอของชาวไทยพวน

2.1.1 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน

ตำบลหินปักคือแหล่งที่ยังมีชาวไทยพวนอาศัยอยู่กันหนาแน่นและยังมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวไทยพวนในอดีตจนถึงปัจจุบัน

โพธิ์ แชมลำเจียก ได้กล่าวถึงความเป็นมาของชาวไทยพวน บ้านหมี จังหวัดลพบุรี ในหนังสือตำนานไทยพวน ดังนี้

ชาวไทยพวนตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีอพยพมาจากทุ่งไหหิน แขวงเมืองเชียงขวาง แคนเมืองพวนจากการกวาดต้อนโดยกองทัพไทยไปพักชั่วคราวอยู่ที่แขวงเมืองเวียงจันทน์เพื่อรอไทยพวนกลุ่มอื่น ครั้งเมื่อมีจำนวนมากแล้วจึงถูกกวาดต้อนลงมาทางเมืองนครไทย พิจิตร นครสวรรค์ และเมืองพรหมบุรี (สิงห์บุรี) โดยพากันอพยพลงมาตามสายน้ำบาง ตามเส้นทางเดินทัพของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีแม่ทัพไทยที่ขึ้นไปปราบกบฏในคราวหลัง (รัชกาลที่ 5) และเส้นทางเดินทัพสายนี้เคยใช้กันสืบมาตั้งแต่รัชกาลที่ 3 แล้ว ในการอพยพพร้อมกับกลุ่มไทยพวนที่มาอยู่แถบถนนใหญ่ ถนนแคและก็มีกรตกล่นตามทีอื่นๆ บ้าง โดยการมาจับจองที่ดินที่เป็นที่รกร้างว่างเปล่าเพื่อใช้เป็นที่ทำกินต่อไป เช่น บริเวณที่ชาวไทยพวนถูกกวาดต้อนให้อพยพมาอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ และอำเภอโคกสำโรงจะพบว่าเป็นบริเวณที่มีเนินสูงหลายแห่ง มีซากปรักหักพังเป็นอิฐหักดินก่อเป็นถนนทางเดินเท้าและเกวียนและร่องรอยดังกล่าวยังพอมีหลงเหลืออยู่บ้าน ชุมชนไทยพวนบ้านหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีพากันอพยพลงมาราวปี พ.ศ. 2300 มีการสร้างวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางขึ้นที่วัดหินใหญ่ซึ่งเป็นชื่อวัดในปัจจุบัน เมื่อ พ.ศ. 2306 โดยประมาณ โดยมีหัวหน้าชาวไทยพวนที่ได้รับการแต่งตั้งจากนครเวียงจันทน์มีนามว่า พระยาวิทาน ได้นำชายบ้านช่วยกันจัดสร้างวัดนี้ขึ้นในระยะแรกทางฝ่ายสงฆ์ มีอาชญาตุ้ย เป็นประธาน โดยทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาสเป็นชาวไทยพวนดั้งเดิม (โพธิ์ แชมลำเจียก. 2537)

ชาวไทยพวนบ้านหมีเป็นกลุ่มชนที่ชอบตั้งบ้านเรือนอยู่ในแหล่งเดียวกันลักษณะของบ้านพักอาศัยเป็นเรือนใต้ถุนสูงเหมือนบ้านตามชนบททั่วไป บริเวณใต้ถุนบ้านให้เป็นที่ทำงาน เช่น ทำเครื่องจักสานและหัตถกรรมอื่น ๆ รวมถึงการใช้ทำเป็นคอกสัตว์ต่างๆ เช่น เป็ด ไก่ ควาย หมู ฯลฯ และยังใช้เป็นที่พักเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพนอกจากนี้ยังมีแคร่ เตี้ย ตั้งเป็นที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ รับแขก หรือทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนชั้นบนของบ้านจะมีเพียงห้องเดียวสำหรับให้ลูกหลานนอนหรือเก็บของมีค่า นอกจากนั้นยังมีนอคนสำหรับนั่งเล่น นั่งคุย กินข้าว ฯลฯ และยังมีชายคาออกนอกบ้านเพื่อทำเป็นห้องครัว ห้องน้ำหรือเป็นที่เก็บอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ในปัจจุบันบ้านบางบ้านได้ย้ายคอกสัตว์ออกจากใต้ถุนบ้านทำให้บ้านดูสะอาดขึ้นแทบทุกครัวเรือน มีที่ สำหรับใช้ ทอผ้าในอดีตใช้กี่หรือที่เรียกว่า กี่คอก ปัจจุบันใช้กี่กระตุกที่วางบริเวณบ้าน จะปลูกฝ้ายเพื่อให้ผู้หญิงใช้ทอผ้า ชาวไทยพวนรักความสงบ ใฝ่สันติ ความเป็นอยู่เรียบง่ายขยันอดทน มัธยัสถ์มีความสามัคคี รักหมู่คณะ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนา เลี้ยงสัตว์เวลาว่างจากการทำนา หญิงทอผ้า ผู้ชายพากันออกไปหาไม้พื้นและตัดไม้ไผ่ทำเครื่องจักสานไว้ใช้สอยในครัวเรือน และทำอุปกรณ์ทำมาหากิน ไม้ไผ่เป็นวัตถุดิบที่สำคัญต้องจัดหาไว้ทำเครื่องจักสานและซ่อมแซม

ส่วนประกอบของบ้านเรือน ชาวไทยพวนบ้านหมีจึงปลูกไม้ไผ่ไว้รอบบ้านเพื่อเป็นแนวรั้วเกือบทุกบ้าน (วนิดา รักพรหม. 2564)

“บ้านหมี” เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดลพบุรีอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือห่างจากตัวเมือง ประมาณ 32 กิโลเมตรการเดินทางติดต่อกับตัวเมืองและอำเภอใกล้เคียงได้สะดวกสามารถเดินทางได้ ทั้งทางรถยนต์และรถไฟ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ อาชีพหลักของประชากร ได้แก่การทำนา ทำไร่ อาชีพรองคือการทำทอผ้า เลี้ยงสัตว์ และจักสาน ฯลฯ แบ่งการปกครองออกเป็น 21 ตำบลกับ 1 เทศบาล ประชากรส่วนมากประมาณ 60% เป็นชาวไทยพวน ชาวไทยพวนจะตั้ง บ้านเรือนอยู่ตามท้องที่ต่างๆ ดังต่อไปนี้ บ้านหินปักใหญ่ บ้านหินปักทุ่ง บ้านหินปักเหนือ บ้านสำโรง ใหญ่ บ้านสำโรงน้อย บ้านหมีใหญ่ บ้านหมีทุ่ง บ้านราษฎร์ธานี บ้านสว่าง บ้านกลาง บ้านหนอง ทรายขาว บ้านหนองเต่า บ้านมะขามเอน บ้านทราย บ้านบางกะปิใหญ่ บ้านกล้วย บ้านเชียงงา บ้าน บางกะปิน้อย บ้านสระเตยใหญ่ บ้านโพหนอง บ้านมะขามเฒ่า บ้านสระเตยน้อย บ้านหนองเกียนหัก บ้านเนินยาว และบ้านสายห้วยแก้ว

2.1.1.1 ลักษณะบ้านเรือนของชาวไทยพวน ชาวไทยพวนเป็นกลุ่มคนที่ชอบตั้งบ้านเรือน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน บ้านพักอาศัยเป็นเรือนใต้ถุนสูงเหมือนบ้านตามชนบทโดยทั่วไปบริเวณใต้ถุนบ้าน ใช้เป็นที่ประกอบการงานจักสาน ทอผ้า ทำงานหัตถกรรมอื่นๆ เป็นคอกสัตว์ต่างๆ เช่น ไก่ เป็ด วัว ควาย หมู ฯลฯ เป็นที่เก็บเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังมีแคร่ เตียง หรือ ตั้ง เป็นที่นั่งนอนพักผ่อนหย่อนใจ รับแขก คุยกับเพื่อนบ้าน เลี้ยงเด็ก ฯลฯ บนบ้านจะกั้นห้อง เพียงห้องเดียวสำหรับให้ลูกสาวนอน หรือเก็บของมีค่ามีนอกชานสำหรับนั่งเล่น นั่งคุย กินข้าว ปั่นฝ้าย ฯลฯ และยังคงขายคากออกไปนอกบ้าน เพื่อทำเป็นห้องครัว ห้องน้ำ หรือเป็นที่เก็บอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ ปัจจุบันบางบ้านย้ายคอกสัตว์ออกจากใต้ถุนบ้านทำให้บ้านดูสะอาดขึ้น

ภาพที่ 2.1 บ้านเรือนของชาวไทยพวนบ้านหินปักใหญ่ อำเภอบ้านหมีจังหวัดลพบุรี
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แทบทุกครัวเรือนจะมีก็สำหรับใช้ทอผ้าในอดีตใช้ก็ทอหรือเรียกว่าก็คอก ปัจจุบันใช้ก็กระตุกที่ว่างบริเวณบ้านจะปลุกฝ้ายเพื่อให้ผู้หญิงใช้ทอผ้าชาวไทยพวนรักความสงบ ใฝ่สันติ มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ชยัน อดทน มัธยัสถ์ มีความสามัคคี รักหมู่คณะ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ทำนา เลี้ยงสัตว์ เวลาว่างจากการทำนา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายพากันออกไปหาไม้ฟืน และตัดไม้ฝ้ายทำเครื่องจักสานไว้ใช้สอยในครัวเรือนและทำอุปกรณ์ในการทำมาหากินไม้ฝ้ายเป็นวัตถุดิบ ที่สำคัญต้องจัดหาไว้ทำเครื่องจักสานและซ่อมแซมส่วนประกอบของบ้านเรือนชาวไทยพวนจึงปลูกฝ้ายไว้รอบบ้านเป็นแนวรั้ว

2.1.1.2 ความสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวหาเลี้ยงครอบครัวตัดสินใจเรื่องสำคัญภายในครอบครัวภรรยาดูแลกิจการภายในบ้านโครงสร้างของครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย มีคนในครอบครัวมากกว่า สองรุ่น ญาติพี่น้องจะปลูกเรือนอยู่ในละแวกเดียวกัน เมื่อผู้ชายแต่งงานแล้ว จะต้องไปอยู่บ้านฝ่ายหญิง มีระบบเคารพผู้อาวุโสและมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เช่น การเลี้ยงดูพ่อแม่ ชาวไทยพวนให้ความ นับถือผู้ที่เป็ญาติโดยตรง และยั้มนับถือญาติพี่น้องทางการสมรสด้วย และจะเรียกเขยหรือสะใภ้ว่าเป็นพ่อหรือแม่ของหลานคนโต

2.1.1.3 การแต่งกาย ความเรียบง่ายในการดำเนินชีวิตทำให้ชาวไทยพวนแต่งกายแบบเรียบง่าย สบายๆ คือผู้หญิงนุ่งผ้าซิ่นมีตีนทอขิดเล็กๆ ขนาดกว้างประมาณหนึ่งนิ้วครึ่ง มีหัวซิ่นกว้างประมาณห้าถึงหกนิ้ว ตัวซิ่นอาจจะเป็นผ้าซิ่นทิว ซิ่นนวล หรือซิ่นมัดหมี่ก็ได้เก็บชายซิ่นไว้ในชายพก คาดเข็มขัดเงิน นาก หรือทองตามฐานะสวนเสื้อหม่ากะแล้ง ถ้าเป็นผู้หญิงแต่งงานแล้วจะสวมเสื้อ “คอกระเช้า” หรือเรียกว่า “คอกระทะ” หรือเสื้อ “อีเป้า” เสื้อจะมีกระเป่าที่ตะเข็บข้างทั้งสองข้าง สวมแบบลอยชายนอกชายพก ส่วนผู้ชายจะสวมกางเกงขาก๊วยสีดำสีกรมท่าเรียกว่า “โสังขาก้อม” สวมเสื้อคอกลมสีดำสีกลมท่า มักจะเป็นสีเข้มๆ หรือไม่สวมเสื้อ ถ้าไปทำบุญที่วัดใช้เสื้อสีขาว มีสไบหม่นเฉียงบ่า

ภาพที่ 2.2 การแต่งกายของชาวไทยพวน

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

2.1.1.4 อาหารการกิน ในอดีตชาวไทยพวนกินทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียวแต่ปัจจุบันนิยมกินข้าวเจ้าเป็นหลักกับข้าวจะมีอาหารที่ประกอบง่ายๆ เช่น แกง ต้ม ลาบ ก้อย ฯลฯ และของที่ขาดไม่ได้คือ แจ่วและน้ำพริกปลาร้าถือว่าเป็นของคู่ครัวเรือนนอกจากนี้ชาวไทยพวนมีความสามารถในการเก็บถนอมอาหารไว้รับประทานได้ตลอดปี เช่น ปลาร้า ปลาสามพัก ปลาจ่อม ปลาเจ้า สาเหตุของการถนอมอาหารประเภทปลาเพราะมีที่อาศัยอยู่ในที่ลุ่ม มีห้วย หนอง คลอง บึงที่มีปลาอุดมสมบูรณ์ อาหารดังกล่าวเป็นของฝากสำหรับผู้ที่มาเยือนบ้านหมี่ และเป็นรายได้ส่วนหนึ่งของแม่บ้านชาวไทยพวน

2.1.1.5 อุปนิสัย ชาวไทยพวนยังคงเคร่งครัดในการพูดภาษาพวนและรักษาวัฒนธรรมประเพณี เช่น ประเพณีกำฟ้า กวนข้าวทิพย์ บุญห่อข้าว เสอกระจาดลงช่วง สงกรานต์และทำบุญกลางบ้าน ฯลฯ ดังที่ ปราณี วงษ์เทศ (2525) กล่าวว่าส่วนมากชาวไทยพวนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ยังคงรักษาวัฒนธรรมพวนไว้เนื่องจากยังมีคนเฒ่าคนแก่ปฏิบัติตนตามความเชื่อและประเพณีสืบทอดมาแต่โบราณ เช่น การนับถือปู่ตา ซึ่งเป็นหลักของหมู่บ้าน การรักษาโรคตามความเชื่อของผีฟ้าและความมีนิสัยโอบอ้อมอารี ใจบุญสุนทาน นิยมการไปวัดทำบุญ

2.1.2 การทอผ้าของชาวไทยพวน

2.1.2.1 ผ้าทอ คือผลงานวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวไทยพวนเป็นภูมิปัญญาและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ที่ยังคงไว้เป็นเอกลักษณ์เป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจากแม่สู่ลูก จากพี่สู่น้อง จากยาย ย่า พี่ ป้า น้า อา สู่ลูกหลายด้วยจุดประสงค์เพื่อทอไว้ใช้ในชีวิตรประจำวันและใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาโดยมีกรรมวิธีการทอหลายวิธี ได้แก่ การทอจากการทอขิด และการทอมัดหมี่ ซึ่งเครือจิต ศรีบุญนาถ (2536) ได้กล่าวว่า ลวดลายการทอผ้าของแต่ละกลุ่มวัฒนธรรม จะมีเอกลักษณ์ของตนเอง ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม เช่น ลวดลายผ้าของชาวไทยลาวนิยมทำลวดลายผ้าแบบมัดหมี่และขิด ชาวไทยพวนที่อำเภอบ้านหมี่มีความชำนาญในการทอผ้ามัดหมี่มากกว่าการทอขิด

ผ้ามัดหมี่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั่วโลกเป็นเวลานานแล้ว ไม่มีใครสามารถระบุได้แน่ชัดว่าการทอผ้ามัดหมี่มีต้นกำเนิดที่ใดและเมื่อไร ใครเป็นผู้ริเริ่มกรรมวิธีการทอซึ่งมีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ดังต่อไปนี้

อรไท ผลดี กล่าวว่า ผลการวิจัยต้นกำเนิดของการทำผ้ามัดหมี่ระบุว่ามัดหมี่เป็นมรดกของวัฒนธรรมหินใหม่มีแหล่งกำเนิดในแผ่นดินใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาตั้งแต่ยุคหินใหม่ผู้คนในแถบนี้ได้อพยพย้ายมาอยู่ตามหมู่เกาะต่างๆ ในช่วง 2500 ปีมาแล้ว ได้นำเอาเทคนิคการทอผ้ามัดหมี่ โดยใช้ใยจากเปลือกไม้และฝ้ายไปเผยแพร่ด้วยหลักฐานที่นักมนุษยวิทยานำมาใช้อ้างอิงในทฤษฎีนี้คือลวดลายและสัญลักษณ์ในผ้ามัดหมี่ที่ทออยู่ในหมู่เกาะ ที่ไม่ได้ติดต่อกับภายนอกเลย

สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของวัฒนธรรมดองซอน ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ในแถบเวียดนามตอนบนอย่างชัดเจน ฉะนั้นเทคนิคดังกล่าวจะต้องนำมาจากแผ่นดินใหญ่ผ่านทางแหลมมลายูอย่างแน่นอน ด้วยเหตุผลนี้ ทำให้เทคนิคนี้รู้จักแพร่หลายทั่วโลก ในชื่อของอิกัต (IKAT) ซึ่งเป็นภาษามาลเลย์ อินโดนีเซีย แปลว่า ผูกหรือมัด (อรไท ผลดี. 2559)

มัดหมี่คือกรรมวิธีในการย้อมสีอย่างหนึ่งเรียกว่า “มัดย้อม” (Tie Dye) เพื่อทำให้ผ้าที่ทอเกิดเป็นลวดลายสีสันต่างๆ (“ผ้าทอของเผ่าไทย สายใยความผูกพัน” 2535)

กรชนก บุญทร (2555) ให้ความหมายของมัดหมี่ ไว้ว่ากรรมวิธีการทออย่างหนึ่งเอาเชือกมัดด้ายหรือไหมเป็นเปลาะๆ ตามลายแล้วนำไปย้อมสี เมื่อนำไปทอจะได้ลวดลายต่าง ๆ ตามที่มัดไว้

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า มัดหมี่ หมายถึง กรรมวิธีการทอผ้าวิธีหนึ่ง ใช้เส้นด้ายที่ทำมาจากฝ้ายหรือไหมที่ผ่านการมัดเป็นเปลาะๆ แล้วนำไปย้อมให้เกิดสีสันและลวดลายตามที่ได้ออกแบบไว้หรือเรียกว่า การมัดย้อม

ความงดงามและความเป็นเอกลักษณ์ของผ้ามัดหมี่คือรอบซึมของสีที่ซึมไปตามบริเวณของลวดลายที่ไม่ได้มัดด้วยเชือกหรือส่วนที่มัดไม่แน่นลวดลายของผ้าอาจจะเกิดการเลื่อมล้ำในตำแหน่งของเส้นด้ายทำให้เกิดลักษณะลายที่คลาดเคลื่อนต่างจากผ้าทอชนิดอื่น ๆ ดังนั้นความชำนาญในการมัดย้อม การนำขึ้นกี่ และความแม่นยำในการทอจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนนี้ได้ แต่บางครั้งผู้ออกแบบอาจจะใช้ลักษณะการเลื่อมล้ำหรือความคลาดเคลื่อนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบรอบซึมที่ค่อยๆ ซึมในเนื้อผ้าที่ติดกับลวดลายจะทำให้ได้ลวดลายที่แปลกตาเพิ่มความงดงามและความมีเสน่ห์ให้แก่ผ้ามัดหมี่

2.1.2.2 การทอผ้ามัดหมี่ในประเทศไทยและในประเทศต่างๆ มี 3 ประเภท คือ

- 1) มัดหมี่เส้นยืน (Weft Yarn)
- 2) มัดหมี่เส้นพุ่ง (Warp Yarn)
- 3) มัดหมี่ เส้นพุ่งและเส้นยืน (Double Yarn)

ประเทศที่มัดหมี่ทั้งเส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนมีเพียง 4 ประเทศ คือ ไทย อินเดียนตอนเหนือ บาหลี และญี่ปุ่น ในประเทศไทยนิยมทำมัดหมี่เส้นด้ายพุ่ง มีบางแห่งนิยมทำมัดหมี่เส้นด้ายยืน เช่น เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ราชบุรี เพชรบุรีส่วนใหญ่เป็นผ้าทอชาวเขา ส่วนการมัดหมี่สองทางคือ มัดเส้นด้ายยืนและเส้นด้ายพุ่ง เป็นการทอผ้าของชาวสุรินทร์เรียกว่าผ้า “อันปรม” ผ้าลายอันปรมเป็นผ้าลายตารางสีเหลี่ยม ซึ่งมีความแตกต่างจากผ้าทอลวดลายโครงสร้างอื่น ๆ เพราะมีการมัดย้อมไหมที่เรียกว่า สีกราหรือสีกราก ให้เป็นจุดประสีขาวเด่นขึ้นจากพื้นสีแดงในตารางสีเหลี่ยมเล็ก ๆ ลักษณะของการมัดหมี่จะมัดเส้นยืนและเส้นพุ่งเป็นกำห่างกันประมาณครึ่งเซนติเมตร แล้วย้อมด้วยสีแดง (กรชนก บุญทร. 2555)

ชาวไทยพวนอำเภอบ้านหมี่มีการทอผ้าในวิถีชีวิตมานานถือว่าการทอผ้าเป็นภูมิปัญญาเป็นมรดกวัฒนธรรมที่มีค่าอย่างหนึ่งของผู้หญิงชาวไทยพวนนิยมทอผ้ามัดหมี่ซึ่งเป็นผ้าที่มีคุณภาพดี สีสันทน แลดูสวยงาม สวมใส่สบาย ซักรีดและเก็บรักษาได้ง่าย ผิดสัมผัสและลวดลายของผ้ามองดูคล้ายไหม

2.1.2.3 เส้นใยและการทอ เส้นใยที่ใช้ทอ นิยมทอจากใยฝ้ายมากกว่าใยไหม อาจจะเป็นเนื่องจากหาใยฝ้ายได้ง่ายภูมิอากาศของลพบุรีเหมาะแก่การปลูกฝ้ายมากกว่าการปลูกหม่อนเพื่อเลี้ยงไหมและฝ้ายยังหาซื้อได้ในราคาไม่แพงปลูกมากที่อำเภอโคกสำโรง อำเภอพัฒนานิคม นอกจากนี้กรรมวิธีการทอการใช้และการเก็บรักษาผ้าฝ้ายง่ายกว่าผ้าไหมผ้าทอของชาวไทยพวนบ้านหมี่มีการทอโดยใช้ไหมผสมฝ้ายบ้าง แต่ไม่มากนัก ไหมที่ใช้ทอนั้นซื้อมาจากที่อื่น

การเตรียมเส้นด้ายและการทอทุกขั้นตอนผู้ที่ทอจะต้องทำเองบางครั้งครอบครัวจะต้องดำเนินการตั้งแต่การปลูกฝ้าย เก็บฝ้ายแล้วนำฝ้ายที่ได้มาผึ่งแดดให้แห้งเลือกฝ้ายเฉพาะชนิดที่มีปุยสีขาว ไม่มีแมลงและสิ่งสกปรกติดอยู่ และนำมาผ่านกรรมวิธีดังนี้

1) การอ้วฝ้าย เป็นวิธีการที่นำปุยฝ้ายที่คัดดีแล้วมาอ้วหรือหีบเพื่อเอาเมล็ดออกโดยใช้เครื่องอ้วฝ้ายให้เหลือเฉพาะปุยสีขาว

2) การติดฝ้าย เป็นวิธีการที่ทำให้ฝ้ายที่อ้วแล้วฟู ไม่จับตัวกันเป็นก้อน โดยใช้ไม้กวดติดฝ้าย ซึ่งมีลักษณะคล้ายคันธนู มีเชือกปอผูกปลายทั้งสองข้าง ก่อนติดจะใช้ใบมะขามเทศมาทาที่เชือก เพื่อให้เมื่อเป็นมันเวลาติดฝ้ายจะช่วยให้ฝ้ายไม่ติดเชือก

3) การล่อฝ้าย เป็นวิธีการม้วนปุยฝ้ายให้เป็นแท่ง โดยใช้แกนซึ่งทำจากไม้ไผ่เหลาให้เล็กและกลม เมื่อม้วนได้ตามขนาดที่ต้องการแล้วดึงแกนไม้ไผ่ออก

4) การเข็นฝ้าย เป็นวิธีการที่นำแท่งปุยฝ้ายที่ล่อแล้วใส่ในหรือหลา เพื่อปั่นดึงออกมาเป็นเส้นด้าย จะได้ด้ายเส้นเล็กเส้นใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการว่าจะใช้ทอผ้าอะไรนอกจากนั้นเส้นด้ายจะออกมาเรียบสวยงามเพียงใดขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้ที่เข็นฝ้ายด้วย

5) เปียด้าย เป็นวิธีการที่ทำต่อจากการเข็นด้ายเป็นเส้น แล้วทำให้เป็นเช็ดหรือเป็นใจอาจจะทำเป็นเช็ดใหญ่ หรือเช็ดเล็ก ด้ายจำนวน 5 ใจหรือ 5 เช็ดเรียก 1 ก้น

6) การทำความสะอาดเส้นด้าย ด้ายที่เข็นแล้วเปียออกมาเป็นเส้นด้ายต้องนำไปแช่น้ำประมาณสองถึงสามคืน จากนั้นนำมาทุบหรือตำในครกเพื่อให้เส้นด้ายเข้าน้ำบิดให้สะเด็ดน้ำแล้วนำไปต้ม เพื่อให้สิ่งสกปรกและไขมันที่ติดอยู่กับเส้นด้ายออกให้หมด ต่อจากนั้นจึงนำไปย้อมสี

7) การฆ่าด้าย ถ้าไม่ต้องการย้อมสีต้องนำด้ายที่ทำความสะอาดแล้ว มาแช่ลงในน้ำข้าว หรือแป้ง หรือใส่ลงไปหม้อที่ต้มข้าวสาร ในอัตราส่วนข้าวสาร 1 กำมือ ต่อด้าย 1 ก้น (5 เช็ดหรือใจ) ต้มจนข้าวสุกเปื่อยจึงนำด้ายออกมาบิด โดยใช้ไม้สอดเข้าไปในเช็ดด้ายแล้วบิด

ให้สะอาดน้ำข้าว นำไปสัลดให้สะอาดน้ำแล้วนำไปตากบนราว ใช้ไม้กระตุกให้ด้ายแตกกระจาย ไม่ติดกันแล้วจึงนำไปตากแดดให้แห้ง การฆ่าด้ายทำให้ด้ายแข็งตัว มีความเหนียว และไม่เปื้อนขน

8) การปั่นหลอด เป็นการนำด้ายทั้งที่ย้อมสีและไม่ย้อมสีมาปั่นใส่หลอด เก็บไว้โดยใช้กั๊กหรือหลาปั่นด้าย

9) การคั่นด้าย เป็นการจัดเรียงเส้นด้ายเพื่อกำหนดจำนวนเส้นด้าย และความยาวของผืนผ้าที่จะทอโดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “เผื่อ” แต่เดิมการคั่นแต่ละครั้งทอผ้าได้ไม่มากเพราะการใช้กั๊กพื้นบ้านหรือกั๊กไม่มีแกนสำหรับม้วนเส้นด้ายยืนเหมือนกั๊กกระตุก

10) การหวีเครือ เป็นการนำด้ายที่คั่นแล้วไปสอดใส่ในรูฟืมที่ใช้ในการทอ เพื่อบังคับเส้นด้ายยืนให้เท่ากันตามระยะที่ต้องการ การเลือกขนาดของฟืมมีความสำคัญ ต้องทราบว่า ฟืมขนาดใดเหมาะสมกับด้ายขนาดใด ทอแล้วผ้าที่ได้จะห่างหรือจะถี่อย่างไร ดังนั้นเพื่อให้เส้นด้าย จัดเรียงเป็นระเบียบต้องใช้วิธีการหวี โดยใช้ขนหมูป่า (ขนหมูป่านำมาใส่ชั้นและน้ำมันสนจัดเรียง เป็นแผงรัดด้วยดอกหวาย เรียกว่า “หวีเครือ”) เมื่อจัดเรียงเส้นด้ายเป็นระเบียบแล้วพันเส้นด้าย ด้วยไม้วางไว้บนเสาทุก

11) สืบทุกเก็บเหา เป็นการต่อด้ายยืนหรือด้ายเครือเข้ากับเหาหรือตะกอ เพื่อแบ่งด้ายยืนออกเป็นหมู่ๆ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับลวดลายที่ต้องการ โดยผูกเครือไว้กับเสาแล้วใช้ไม้ไขว้ ดึงด้ายเครือที่ละเส้น ปกติจะมีเหาสองเหา

12) การคั่นหมี่ หมายถึงการกำหนดด้ายทอเส้นพุ่ง โดยเรียกเป็นลำ (1 ลำ หมายถึง ด้าย 4 เส้น)

13) การมัดหมี่ เมื่อคั่นหมี่เสร็จแล้วนำด้ายมาใส่ที่โองมัดหมี่เพื่อมัด เป็นลวดลายตามต้องการ มัดเสร็จแล้วนำไปย้อมสีที่ละสีตามลายที่กำหนดไว้

14) การแก้มัดหมี่ ใช้มีดคมๆ ตัดปมเชือกที่ละเปลาะจนหมดเชือก ซึ่งต้องตัด อย่างระมัดระวังเพราะอาจทำให้เส้นด้ายขาด

15) การกรอด้าย ด้ายที่มีมัดหมี่แล้วนำมากรอใส่หลอดเพื่อใส่กระสวย โดยใช้หลาปั่นด้ายและระวิง นำด้ายมัดหมี่ใส่ในระวิงแล้วดึงปลายด้ายพันแกนหลอดด้าย หมุนหลาปั่น ด้ายจะทำให้ด้ายพันที่หลอดด้ายตามต้องการ การกรอด้ายต้องกรออย่างระมัดระวัง ผู้ที่กรอ ต้องมีความชำนาญจึงจะทำให้ผ้าที่ทอออกมามีความสวยงาม

16) นำหลอดด้ายที่กรอแล้วมาใส่ในกระสวย ตามลักษณะของลวดลาย อย่างถูกต้อง

17) การทอ ผู้ที่ทอผ้ามัดหมี่ต้องมีความชำนาญในการทอและจะต้องรู้ลักษณะ ของลาย เพื่อที่จะได้ทอออกมาเป็นลวดลายที่ถูกต้องชัดเจน

กระบวนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

1) ขั้นตอนการเลี้ยงไหม วงจรชีวิตของไหมหรือหนอนไหมใช้เวลาประมาณ 45 - 52 วัน หนอนไหมจะกินใบหม่อนหลังจากฟักออกจากไข่ประมาณวันที่ 10 จากนั้นจะหยุดกินอาหารและลอกคราบ ระยะนี้เรียกว่า “ไหมนอน” ต่อจากนั้นจะกินนอนและลอกคราบประมาณ 4 ครั้ง เรียกว่า “ไหมตื่น” ถ้าตัวจะมีสีขาวยเหลืองใสหัดสั้น และหยุดกินอาหาร ระยะนี้เรียกว่า “หนอนสุก” ช่วงนี้ผู้เลี้ยงไหมต้องรีบแยกหนอนไหมสุกออกจากกองใบหม่อนและเตรียม “จ่อ” คือ อุปกรณ์ที่จะให้ตัวไหมเกาะเพื่อชักใยห่อหุ้มตัวหนอนจะเริ่มพันใยได้ ประมาณ 6-7 วัน ก็จะสามารถเก็บรังไหมออกจากจ่อได้เส้นใยของหนอนเกิดจากการขับของเหลวชนิดหนึ่งมีสารโปร่งแสงเป็นองค์ประกอบ ใยไหมที่เห็นแต่ละเส้นจะประกอบด้วยเส้นใยเล็กๆ สองเส้นรวมกันสามารถฉีกแยกออกจากกันได้ทั้งนี้ รังไหมแต่ละรังจะให้สายไหมที่มีขนาดแตกต่างกันขึ้นนอกสุดของรังจะมีความละเอียดพอสมควร ชั้นกลางจะเป็นเส้นหยาบและชั้นในสุดจะเป็นเส้นไหมที่ละเอียดที่สุดซึ่งหนอนไหมแต่ละตัวจะชักใยยาวไม่เท่ากันอาจสาวได้ยาวตั้งแต่ 350 - 1,200 เมตร หนอนไหมจะเจาะรังออกมาเป็นผีเสื้อเมื่ออยู่ในรังครบ 10 วัน ซึ่งผู้เลี้ยงจะคัดไหมที่สมบูรณ์ไว้ทำพันธุ์ส่วนที่เหลือนำไปสาวไหมก่อนที่ผีเสื้อจะเจาะรังออกมาซึ่งเส้นจะขาดและทำเส้นไหมไม่ได้

2) ขั้นตอนการสาวไหมเมื่อได้รับไหมสดจะต้องนำไปอบให้แห้งจากนั้นนำไหมที่อบแห้งไปต้มในน้ำที่สะอาดที่มีคุณสมบัติเป็นกลางรังไหมจะเริ่มพองตัวออกใช้ปลายไม้เกี่ยวเส้นใยออกมารวมกันหลายๆ เส้นการสาวต้องเริ่มต้นจากขุ่ยรอบนอกและเส้นใยภายใน (ชั้นกลาง) รวมกันเรียกว่า “ไหมสาว” หรือ “ไหมเปลือก” ครั้นสาวถึงเส้นใยภายใน (ชั้นในสุด) แล้วเอารังไหมที่มีเส้นใยภายในแยกไปสาวต่างหากเรียกว่า “เส้นไหมน้อย” หรือ “ไหมหนึ่ง” ผู้สาวไหมต้องมีความชำนาญและทักษะจึงจะได้เส้นไหมที่มีคุณภาพดีเมื่อเต็มรังไหมลงไปอีกรังไหมใหม่สามารถรวมเส้นกับรังไหมเก่าได้โดยไม่ทำให้เส้นไหมขาด

การตีเกลียวเส้นไหมจะช่วยทำให้ผ้าที่จะทอมีความหนาหลังจากเอาไหมสองไหมสามออกใช้ไม้คิปลักษณะคล้ายไม้พายมีร่องกลางสำหรับคิปลีกรังไหมกดให้เส้นไหมตีเกลียวแน่นดูเล็ก ต้องระมัดระวังและต้องอาศัยความชำนาญและมีเทคนิคในการทำให้รังที่ต้มเกาะกันเป็นเส้นตามขนาดที่ต้องการทำให้เส้นไหมพันหรือไขว้กันหลายๆ รอบแล้วพักไว้ในกระบุงต่อจากนั้นจะนำมากรอเข้า “กง” แล้วนำไปหมุนเข้า “อ๊ก” เพื่อตรวจหาปมปมหรือตัดแต่งเส้นไหมที่ไม่เท่ากัน ออกจึงเอาเข้าเครื่องปั่นเพื่อให้เส้นไหมแน่นขึ้นก่อนที่จะหมุนเข้ากงอีกครั้งเพื่อรวมเป็นใจซึ่งหนึ่งใจจะต้องหมุนง 80 รอบ เรียกว่า “ไหมดิบ” เส้นไหมดิบที่ได้จะต้องทำการชุบให้อ่อนตัวโดยนำไปชุบน้ำสบู่อ่อนๆ ประมาณ 15-20 นาที แล้วนำไปสไลด์และผึ่งลมให้แห้ง โดยหมั่นกระตุกให้เส้นไหมแยกตัว เพื่อนำไปเข้าระวิงได้ง่ายจากนั้นกรอเส้นไหมเข้าหลอดๆ ละเส้นแล้วดึงปลายไหมแต่ละหลอดเข้าไปรวมกันม้วนเข้าหลอดควบคุมตามขนาดที่ต้องการ จากนั้นนำไปตีเกลียวประมาณ

330 รอบ ต่อความยาว 1 เมตร จากนั้นนำไหมไปนั่งหรือลวกเพื่อป้องกันมิให้เกลียวเส้นไหมหมุนกลับ หลังจากนั้นจะชุบน้ำเย็นแล้ว กรอเข้าระวิงเรียกว่า “ทำเช็ด” ซึ่งจะทำให้เกลียวอยู่ตัว

3) ขั้นตอนเตรียมเส้นไหม การเตรียมเส้นไหม จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การเตรียมเส้นไหมพุ่งการเตรียมเส้นไหมพุ่งจะเป็นการเตรียมเส้นไหมเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการนำไปมัดหมี่ โดยใช้เครื่องมือในการการคั่นลำหมี่ โดยการนำเส้นไหมที่กวักเรียบร้อยแล้ว มาทำการคั่นปอยหมี่เพื่อให้ได้ลำหมี่พร้อมสำหรับการไปมัดหมี่ในกระบวนการต่อไปการเตรียมไหมเครือ (ไหมเส้นยืน) โดยการคั่นหูกหรือคั่นเครือ คือกรรมวิธีนำเอาเส้นไหมที่เตรียมไว้สำหรับเป็นไหมเครือไปคั่น (กรอ) ให้ได้ความยาวตามจำนวนผืนของผู้ทอผ้าไหมตามที่ต้องการไหมหนึ่งเครือ จะทำให้เป็นผ้าไหมได้ประมาณ 20-30 ผืน (1 ผืนยาวประมาณ 180-200 เซนติเมตร)

4) ขั้นตอนการมัดหมี่ การมัดหมี่ คือ การทำผ้าไหมให้เป็นลายและสีสันท่างๆ ตามแบบหรือลายที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งปัจจุบัน มีทั้งแบบลายที่เป็นแบบลายโบราณ และแบบที่เป็นลายประยุกต์ โดยการมัดเส้นไหมให้เป็นลวดลายที่เส้นพุ่งด้วยเชือกฟาง มัดลายแล้วนำไปย้อมสี แล้วนำมามัดลายอีก แล้วย้อมสีสลับกันหลายครั้ง เพื่อให้ผ้าไหมมีลวดลายและสีตามต้องการ เช่น ผ้าที่ออกแบบลายไว้มี 5 สีต้องทำการมัดย้อม5ครั้งเป็นต้นการย้อมสีไหมจะต้องนำไหมดิบมาพอก เพื่อไม่ให้ไหมไขมันเกาะโดยจะใช้ต่างจากขี้เถ้าไปพอกไหมเรียกว่า “การดองไหม” จะทำให้เส้นไหม ขาวนวลขึ้นแล้วจึงนำไปย้อมในสมัยก่อนนิยมใช้สีจากธรรมชาติแต่ปัจจุบันการย้อมด้วยสีธรรมชาติ เริ่มหายไปเนื่องจากมีสีวิทยาศาสตร์เข้ามาแทนที่ที่หาซื้อได้ง่ายตามร้านขายเส้นไหมหรือผ้าไหมเมื่อละลายน้ำจะแตกตัวง่าย สีสดใส ราคาค่อนข้างถูก ทนต่อการซักค่อนข้างดี การย้อมด้วยสีธรรมชาติมีข้อดี คือ สีไม่ฉูดฉาด สีอ่อนเย็นตากว่าสีสังเคราะห์จึงทำให้สีของผ้างดงามสัมพันธ์กับรูปแบบของผ้าพื้นเมืองสีธรรมชาติจะติดสีได้ดีในเส้นไหมและฝ้ายวิธีย้อมคือการคั่นเอาน้ำจากพืชที่ให้สีนั้นๆ ต้มให้เดือดจากนั้นนำไหมชุบน้ำให้เปียกบิดพอหมาดกระตุกให้เส้นไหมเรียงเส้นจึงแช่ในน้ำย้อมสีที่เตรียมไว้จากนั้นนำไปผึ่งให้แห้งจะได้เส้นไหมที่มีสีตามต้องการ

5) ขั้นตอนการแก้หมี่การแก้หมี่คือการแก้เชือกฟางที่มัดหมี่แต่ละลำออกให้หมด หลังการย้อมในแต่ละครั้ง

6) ขั้นตอนการทอผ้าขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่จะออกมาเป็นผ้าผืนคือการทอผ้าไหม จะประกอบไปด้วยเส้นไหม 2 ชุด คือชุดแรกเป็น “เส้นไหมยืน” จะซิงไปตามความยาวผ้าอยู่ติดกับกี่ทอ (เครื่องทอ) หรือแกนม้วนด้านยืนอีกชุดหนึ่งคือ “เส้นไหมพุ่ง” จะถูกกรอเข้ากระสวยเพื่อให้กระสวยเป็นตัวนำเส้นด้ายพุ่งสอดขัดเส้นด้ายยืนเป็นมุมฉากทอสลับกันไปตลอดความยาวของผืนผ้า การสอดด้ายพุ่งแต่ละเส้นต้องสอดให้สุดถึงริมแต่ละด้านแล้วจึงวกกลับมาจะทำให้เกิดริมผ้าเป็นเส้นตรงทั้งสองด้าน ส่วนลวดลายของผ้านั้น ขึ้นอยู่กับการวางลายผ้าตามแบบของผู้ทอที่ได้ทำการมัดหมี่ไว้

2.1.2.4 กี่ที่ใช้ทอ เป็นที่แบบโบราณเรียกกี่ทอมือหรือเรียกว่า กี่คอก กี่ประเภทนี้ทอผ้าได้จำนวนจำกัด

ครั้งละประมาณ 5-6 ผืน ผ้าที่ทอได้หน้าจะแคบ เพราะพิมพ์แคบ ดังนั้นผ้าที่ทอได้ถ้าเป็นผ้าชิ้นหรือผ้าสำหรับนุ่งจึงต้องมีการต่อหัวและต่อตีนขึ้น

2.1.2.5 การย้อมสี สีที่ใช้ย้อมจะใช้สีย้อมธรรมชาติที่ได้จากพืช อาจจะเป็นเปลือกไม้ แก่นไม้ ลูกไม้ ใบไม้ รากไม้ ฯลฯ ได้แก่ ลูกมะเกลือ ย้อมได้สีดำ ลูกตะโก ย้อมได้สีน้ำตาล ต้นฝาง ย้อมได้สีแดง ต้นเขย ย้อมได้สีเหลือง ต้นคราม ย้อมได้สีคราม ใบกล้วย ย้อมได้สีเขียว ขมิ้น ย้อมได้สีเหลือง ใบกำมปู ย้อมได้สีเขียวขี้ม้า ครั่ง ย้อมได้สีแดง

ตัวอย่างวิธีการย้อมสีบางชนิด

การย้อมสีดำจากลูกมะเกลือ

1) นำลูกมะเกลือดิบใส่ในครกตำข้าว ตำให้แหลกละเอียด จากนั้นนำไปแช่ในน้ำค้างที่ได้จากน้ำขี้เถ้าต้นมะขาม จนเห็นว่าเป็นสีดำดีแล้ว จึงกรอกเอากากออก

2) นำใจด้ายหรือเช็ดด้ายที่ผ่านการต้มแล้วใส่ลงไปใส่น้ำสี บีบด้วยมือเพื่อให้สีซึมเข้าเนื้อด้ายโดยทั่วถึง

3) บิดพอหมาด ๆ หุบ นวด เพื่อช่วยให้สีซึมเข้าไปอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาสลัดให้เส้นด้ายกระจาย ตากแดดให้แห้ง

การย้อมสีแดงจากต้นฝาง

1) นำต้นฝางมาผ่าเป็นชิ้นเล็กๆ บางๆ ต้มให้เดือดประมาณ 1-2 ชั่วโมง เติมใบส้มป่อยหนึ่งกำมือ แล้วต้มอีกประมาณ 15 นาที จึงตักเอากากออก เติมน้ำค้างขี้เถ้าลงไปผสมได้น้ำสำหรับย้อม

2) นำใจด้ายหรือเช็ดด้ายมาต้มให้เดือดประมาณ 20 – 30 นาที จนได้สีเข้มหรือสีอ่อนตามความต้องการ จึงนำออกมาซักในน้ำเย็นธรรมดาบิดให้แห้ง สลัดให้เส้นใยแตกกระจายนำไปผึ่งแดดให้แห้ง

การย้อมสีครามจากต้นคราม

1) แช่ต้นครามในน้ำทิ้งไว้ประมาณ 2-3 วัน แล้วแยกเอาน้ำออกมาจะได้สีเหลืองอ่อน

2) ใส่น้ำปูนใสหรือใส่น้ำปูนแดงที่กินกับหมากในน้ำคราม โดยใช้ปูนแดง เท่ากับ 1 ลูกมะขวิดต่อน้ำ 1 ปีบ กวนให้ปูนเข้ากับน้ำครามจนแตกเป็นฟองแล้วกวนต่อไปจนฟองยุบปล่อยทิ้งไว้ น้ำจะใสและตกตะกอน รินน้ำใสทิ้งแล้วกรองเอาตะกอนที่หยาบออก เหลือไว้แต่น้ำชั้น ๆ ที่เป็นสีคราม นำมาหมักและเก็บไว้ใช้ต่อไป

3) ใส่ น้ำคราม ในหม้อที่จะย้อมปริมาณเท่าที่ต้องการ เติมน้ำต่างชี้เถ้า ลูกมะกรูด ผ่าซีก มะขามเปียกพอประมาณ นำเช็ดด้ายที่ต้มแล้วลงไปย้อม จะได้สีอ่อนแก่ตามที่ต้องการ

การย้อมสีน้ำตาลจากลูกตะโก

1) นำลูกตะโกดิบมาโขลกให้ละเอียด นำไปแช่ในน้ำต่างชี้เถ้า จนได้น้ำสีตามต้องการ แล้วจึงกรองเอากากออก จะได้น้ำย้อมสีน้ำตาล

2) นำเช็ดด้ายที่ผ่านการต้มแล้วไปแช่ในน้ำสี ใช้มือขยำให้สีซึมเข้าเนื้อด้ายให้ทั่วถึงจนได้สีตามต้องการ

3) บิดและสลัดให้เส้นด้ายกระจายไม่ติดกัน นำไปผึ่งแดดให้แห้ง จะได้สีน้ำตาล ถ้านำไปหมักในดินโคลนก่อนนำไปตากจะได้ผ้าเป็นสีเทา

2.1.3 ผ้าทอมัดหมี่ลวดลายโบราณ

ลวดลาย มัดหมี่หรือที่ชาวไทยพวนเรียกดอกหมี่ มักจะเรียกชื่อตามสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติที่อยู่รอบๆ ตัวและลักษณะลายส่วนมากจะเป็นลายเรขาคณิต มัดหมี่ลายโบราณของชาวไทยพวนบ้านหมี่ได้แก่ ลายหมี่ขอ ลายหมี่กง ลายหมี่หลามตัด ลายหมี่นาค ลายหมี่นาคน้อย ลายหมี่ดอกกระจับหรือดอกมะจับ ลายหมี่มะจับน้อย ลายหมี่หมาตุ้ม ลายหมี่ขุ้มดินหมา ลายหมี่ปล้องอ้อย ลายหมี่เอี้ยสองคลอง ลายหมี่โคว ลายหมี่ขาเป็ย ลายหมี่บัวเครือ ลายหมี่บัวคู่ (บัวคว่ำบัวหงาย) ลายหมี่ตุ้มพังกัน

สีส้น มันจะใช้สีเข้ม สีขริมๆ เช่นสีพื้นจะเป็นสีดำ สีน้ำตาล โดยจะใช้เส้นยืนเป็นสีดำ สีของลายจะเป็นสีแดงเข้ม สีน้ำตาล สีเขียว สีดำ เป็นต้น

2.1.3.1 ประเภทของผ้าทอไทยพวนแบ่งได้เป็นสองประเภทคือผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และผ้าที่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา

1) ผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ผ้าพื้น ทอจากด้ายฝ้ายแบ่งตามความหนาบางของเนื้อผ้าได้ดังต่อไปนี้

- ผ้าเนื้อบางหรือเรียกว่าผ้าขาวบาง เป็นผ้าที่ทอจากด้ายเส้นเล็ก ๆ ทอโดยดึงพืมให้ห่างใช้เย็บมุ้งเรียกว่าผ้ามุ้ง และใช้สำหรับกรองน้ำ กรองกะทิ หรืออื่น ๆ

- ผ้าเนื้อหนาปานกลาง ทอจากด้ายเส้นขนาดกลางหรือขนาดที่ใช้ทอผ้าทั่วๆ ไปทอทั้งสีขาวและสีอื่นๆ ใช้เส้นด้ายยืนสีขาวและสีดำ ด้ายพุ่งอาจจะเป็นสีขาวหรือหลายสีประโยชน์ใช้สอยของผ้าประเภทนี้มีดังต่อไปนี้

(1) ใช้เป็นผ้าชิ้นซ้อน หรือผ้าถุงซับใน เวลานุ่งผ้าชิ้นใหม่ หรือผ้าชิ้นมัดหมี่จะต้องนุ่งผ้าซับใน ชาวไทยพวนในอดีตคิดว่าการใช้ผ้าถุงซับใน จะทำให้ผ้าข้างนอกซึ่งเป็นผ้า

มัดหมีไม่สกปรก ไม่ต้องซักบ่อย ๆ ซักเฉพาะผ้าซับใน ผ้าที่ซักบ่อย ๆ จะทำให้เก่าเร็ว ดังนั้นเมื่อนุ่งแล้วเพียงแต่สะบัด และผึ่งไว้ในที่โปร่ง แล้วพับเก็บจะทำให้ผ้าใช้ได้ทนทาน

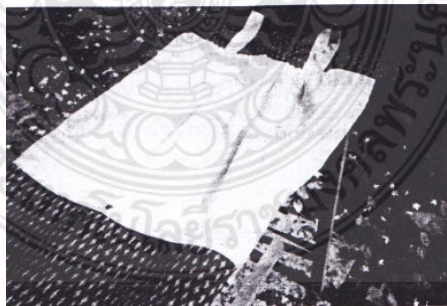
(2) ติดเสื้อป้าย ซึ่งเป็นเสื้อของผู้หญิงชาวไทยพวนที่มีอายุมาก มีลักษณะคล้ายเสื้อชั้นในแขนเดี่ยว ติดกระดุมข้างลำตัวใต้แขนไปอีกข้างหนึ่ง

(3) ใช้ทำผ้าพ้ายโต่ง เป็นผ้าสไบ ทำจากผ้าพื้นสีขาวเนื้อค่อนข้างบางสำหรับผู้หญิงชาวไทยพวน ใช้พาดบ่าทับชุดชั้นนอกที่สวมอยู่ มีลักษณะเป็นสไบเฉียง เพื่อใช้ในงานพิธีกรรมต่างๆ เช่น ไปวัดทำบุญ

(4) ใช้ทำผ้าแฉ่งตุ้หรือผ้าเคียนนม สำหรับหญิงสาวชาวไทยพวน ที่อยู่กับบ้านทำจากผ้าพื้นสีต่าง ๆ เนื้อค่อนข้างหนา

(5) เสื้อหม่ากะแล้ง เป็นเสื้อที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวน ใช้สวมใส่อยู่บ้าน ในพิธีกรรมหรือออกงาน มีลักษณะคล้ายเสื้อคอกระเช้ามีสายคล้องไหล่คล้ายเสื้อชั้นในที่หน้าอกจีบหรือรูด มีขอบเล็กๆ พอดีรัดหน้าอก อาจจะไม่ติดแทนขอบผ้าก็ได้ ความยาวพอให้ชายเสื้อเก็บเข้าไปในผ้าชั้นและคาดเข็มขัดทับได้ ไม่นิยมติดกระเปาะ ใช้ผ้าสีอ่อน ถ้าเป็นผู้หญิงที่มีอายุหรือเป็นผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว ใช้เสื้อค่อนข้างหลวมสวมใส่สบาย ๆ มีกระเปาะชายเสื้อทั้งสองข้าง เวลาสวมปล่อยชาย นิยมใช้สีขาวหรือสีพื้นใช้เส้นด้ายยืนสีดำ

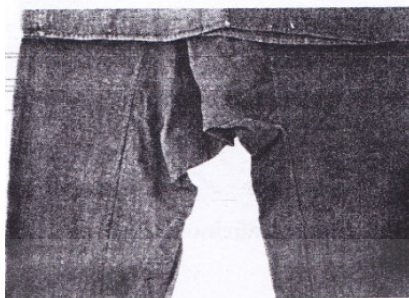
(6) ใช้ตัดโสังขาก้อม เป็นกางเกงที่ตัดจากผ้าสีขาว มีเอวใหญ่หลวม ขายาวได้เช่าประมาณ 1 ฝ่ามือ หรือครึ่งหน้าแข้ง ตัดเย็บด้วยผ้าสามชั้น หรือมักเรียกว่า โสังสามส่วน หรือโสังสามตะเข็บเป็นกางเกงอเนกประสงค์ของผู้ชายชาวไทยพวนบางครั้งนำไปย้อมเป็นสีดำ จากลูกมะเกลือสีน้ำตาลจากลูกตะโกหรือเมื่อย้อมจากลูกตะโกแล้วนำไปหมักโคลนจะได้เป็นสีเทา

ภาพที่ 2.3 เสื้อหม่ากะแล้ง

ที่มา : ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี

(2541)

ภาพที่ 2.4 เสื้อหม่ากะแล้ง

ที่มา : ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
(2541)

2) ผ้ามัดหมี่ ผ้ามัดหมี่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวน ได้แก่

(1) หมี่เปียง เป็นผ้ามัดหมี่ที่มีลวดลายช่องว่างห่างกันในแต่ละช่อง เรียกว่าหนึ่งว่า หมี่ห่าง จะมัดหมี่ลายอะไรก็ได้ แต่จะสลับด้วยทอพื้นสีเดียว ส่วนใหญ่จะมัดหมี่ 7 ลำ จำนวนเส้นแต่ละขาของหัวจะเท่ากัน

(2) หมี่โลด ผ้ามัดหมี่ที่ทำให้เกิดลวดลายตลอดทั้งผืน ไม่มีเทคนิคการทอวิธีอื่นๆ มาผสม

(3) หมี่ย้อม หรือหมี่หยอด เป็นผ้ามัดหมี่ที่ทอโดยใช้ด้ายกับหมี่พุ่งสลับไปมา ติดต่อกับเต็มเนื้อผ้า เป็นผ้ามัดหมี่ที่ไม่มีการมัดจับดอก ลวดลายที่ออกมาเป็นเส้นสั้น ๆ คล้ายสายฝน

(4) หมี่ลายหรือหมี่ถี่ เป็นผ้ามัดหมี่ที่ทอลวดลายติดกัน โดยมีการแซมด้วยด้ายลึงสลับระหว่างดอกหมี่

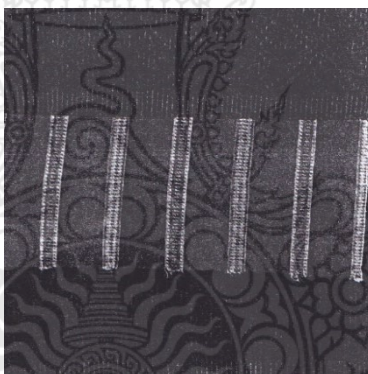
(5) หมี่คั่น เป็นผ้ามัดหมี่ที่มีวิธีการทอ โดยทอหมี่สีเส้นสลับด้วยทอ ด้ายสีเส้น

(6) หมี่หญ้าหัดหรือหมี่หนูแฮ้น เป็นผ้าชิ้นลายโบราณสองสี หมี่จะเป็นสีขาวสลับสีดำหรือสีเขียวทั้งเส้นยืนและเส้นพุ่ง เส้นยืนในรูปเหาหรือตะกอก 1 รูป จะมีเส้นหมี่สีขาวและสีดำอย่างละเส้น

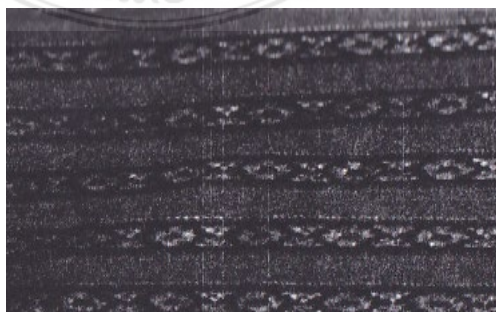
ผ้ามัดหมี่ที่มีลวดลายโบราณดังกล่าว จะต้องมีการต่อหัวขึ้นและตีนขึ้นด้วยผ้า ยกชนิดสีต่างๆ โดยเฉพาะสีแดงยกชนิดด้วยสีเหลือง สีเขียว ผู้หญิงมีอายุต่อตีนขึ้นที่ยกชนิดสีดำ ริ้วแดงและริ้วเหลืองเล็ก ๆ ส่วนขึ้นของหญิงสาวอาจต่อด้วยสีแดงริ้วเหลืองหรือไม่ต้องต่อหัวขึ้นและตีนขึ้น

ภาพที่ 2.5 ผ้ามัดหมี่โบราณ สมบัติของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี
ที่มา : ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
(2541)

ภาพที่ 2.6 หมี่คั่น สมบัติของศูนย์ศิลปาชีพ ประชาสุขสันต์ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
ที่มา : ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
(2541)

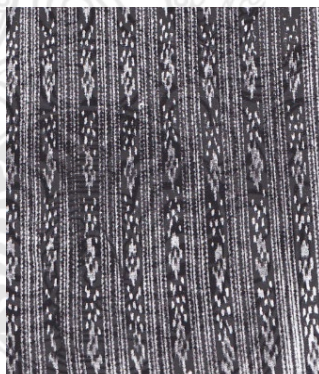
ภาพที่ 2.7 หมี่เป็ยง ทอลายสลับกับพื้นเป็นลายโบราณ

ที่มา : ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
(2541)

ภาพที่ 2.8 หมี่โเลด เป็นผ้าที่มีลวดลายเต็มตลอดทั้งผืน

ที่มา : ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
(2541)

ภาพที่ 2.9 หมี่ลายหรือหมี่ถี่ ทอลวดลายสลับกับด้ายล้าง

ที่มา : ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
(2541)

ภาพที่ 2.10 หมี่ลายสายฝน หมี่ย้อยหรือหมี่หยอด ทอโดยไม่มีการมัดจับดอก
ที่มา : ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
(2541)

ภาพที่ 2.11 ผ้ามัดหมี่ลายหัวปลี
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.12 ผ้ามัดหมี่ลายนาคน้อยหรือลายขอ
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.13 ผ้ามัดหมี่ลายหมี่ร้าย
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.14 ผ้ามัดหมี่ลายพันเครือ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

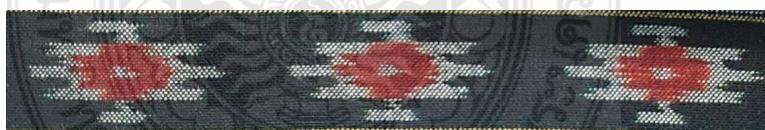
ภาพที่ 2.15 ผ้ามัดหมี่ลายนกเอี้ยงโม่ง

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.16 ผ้ามัดหมี่ลายหมากต้อมหรือลูกต้อม

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.17 ผ้ามัดหมี่ลายหมากจับหรือกระจับ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.18 ผ้ามัดหมี่ลายลายตะขாய

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.19 ผ้ามัดหมี่ลายตะวันลับฟ้า

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

2.1.4 ผ้ามัดหมี่ลวดลายประยุกต์

ในปัจจุบันชาวไทยพวนได้พัฒนาการทอผ้า เพื่อให้ทันยุคทันสมัย เป็นการทอผ้าแบบโรงงานอุตสาหกรรม แบ่งกลุ่มทำงานในขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ กลุ่มคั้นด้าย กลุ่มมัดหมี่ กลุ่มทอผ้า แต่ละกลุ่มทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดทักษะและความชำนาญรูปแบบ การทอผ้าได้เปลี่ยนแปลงดังนี้

2.1.4.1 วัตถุประสงค์ของการทอ ในอดีตทอเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เปลี่ยนเป็นทอเพื่อจำหน่าย กลายเป็นอาชีพหนึ่งที่ทำรายได้ให้แก่ครอบครัว งานทอผ้าเคยเป็นหน้าที่ของผู้หญิง ในวันนี้ผู้ชายชาวบ้านหมี่จำนวนไม่น้อยเป็นช่างทอผ้า

2.1.4.2 ขั้นตอนในการทอ ช่างทอผ้าชาวไทยพวนเคยใช้เส้นด้ายที่เรียกว่า ด้ายลังซื้อมาจากขอนแก่น ย้อมสีไม่ค่อยติด สีตก ต่อมาใช้ด้ายที่ เรียกว่า ไหมประดิษฐ์ เป็นด้ายสำเร็จรูป มีหลายสี ตัวแทนหรือหัวหน้ากลุ่มทอผ้าได้สั่งซื้อจากโรงงานมาจำหน่าย โดยทำหน้าที่เป็นคนกลาง ให้ช่างมัดหมี่มารับเส้นด้ายไปมัดหมี่ตามลวดลายที่ต้องการต่อไปช่างทอจะรับเส้นด้ายมัดหมี่ไปทอเป็นผืนผ้าส่งกลับคืนมาให้คนกลางจำหน่ายช่างมัดหมี่และช่างทอจะได้รับค่าแรงตามความยากง่ายของลวดลาย

2.1.4.3 การเตรียมเส้นด้าย การเตรียมเส้นด้ายยีนไม่ยุ่งยากซับซ้อนเหมือนในอดีต เพราะมีเส้นด้ายสำเร็จรูปออกมาจำหน่ายหลายชนิด นำมาใช้ได้ทันที ช่างทอไม่ต้องคั้นด้ายยีน มีกลุ่มคนในหมู่บ้านรับจ้างทำตามความต้องการ ซึ่งกรรมวิธีเตรียมเส้นด้ายยีนมีดังต่อไปนี้

1) การลงแป้ง เส้นด้ายที่ใช้เป็นเส้นด้ายยีน จะต้องนำมาลงแป้ง เพื่อให้เส้นด้ายเรียบ เหนียว แข็ง ไม่เป็นขน มีความทนทานต่อการเสียดสีของฟันหวี ใช้แป้งมันสำปะหลังผสมกับน้ำใส่ในภาชนะตั้งไฟคนพอเหนียว เติมน้ำมันพืชเล็กน้อยจะช่วยให้เส้นด้ายลื่น มีความมัน คนให้เข้ากัน ยกลงวางให้เย็น ใสเส้นด้ายลงไป พลิกเส้นด้ายกลับไปกลับมาให้ติดแป้งทั่วถึง

กัน บิดพอหมาดนำไปตาก ขณะที่ตากคอยกระตุกเส้นด้ายบ่อยๆ เพื่อให้เส้นด้ายแตกกระจายไม่ติดกัน ผึ่งจนแห้งสนิท

2) การปั่นหลอดด้าย นำด้ายที่ลงแบ่งมาปั่นหลอด ใช้มอเตอร์ปั่นแทนการใช้มือทำให้ปั่นได้รวดเร็ว

3) การคั่นหูกหรือการคั่นด้ายยืน เป็นการเตรียมเส้นด้ายยืน ปัจจุบันคั่นด้ายยืนหนึ่งครั้งสามารถทอผ้าได้ 300-400 เมตร เครื่องมือที่ใช้คั่นด้ายยืนเรียกว่า เพือ ตัวเพือ กว้างประมาณ 3 เมตรเศษ ยาวประมาณ 9 เมตร ด้านกว้างทั้งสองด้านจะมีหลักไม้ สำหรับนำด้ายจากหลอดมาขึ้นใส่หลักเพือ เพื่อให้ได้ความยาวตามที่ต้องการ จำนวนเส้นด้ายเรียกเป็น หลบ หนึ่งหลบเท่ากับ 40 เส้น ส่วนมากนิยมเรียงทีละ 2 หลบ คือ 80 เส้น โดยโยงด้ายจากหลอ 80 หลอด ขึ้นใส่หลักเพือจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่งจนครบทั้งสองด้าน ด้านหนึ่งมี 16 หลัก รวมสองด้านมี 32 หลัก โยงด้าย 33 เที้ยว ยาวเที้ยวละ 9 เมตร จะได้ความยาว 300 เมตร ส่วนจำนวนเส้นขึ้นอยู่กับเบอร์ของฟืมที่ใช้ เช่น เบอร์ 56 ใช้ด้าย 27 หลบ กับอีก 21 เส้น คือ 1,101 เส้น โยงด้ายครั้งละ 2 หลบ จะต้องโยงทบไปทบมาถึง 13 รอบ รวมกับเศษที่เหลือก็จะได้เท่ากับรูฟืมที่จะทอ เมื่อคั่นเสร็จแล้วนำด้ายไปหวีเครือและม้วนเก็บในแกนที่เรียกว่า “แกนโมไล่”

4) การสอดฟันหวี ฟันหวีทำจากสแตนเลส นำเส้นด้ายที่คั่นไว้แล้วสอดเข้าไปในฟันฟืม โดยใช้ไม้ไผ่บางๆ เกี่ยวเส้นด้ายเข้าไปในฟันหวีที่ช่องจนเต็มหน้าฟืม

5) การเก็บตะกอ ตะกอหรือเขามีสลักขณะเป็นตับ อาจจะมี 2, 3, 4 ตับ เรียกว่า 2 ตะกอ 3 ตะกอ 4 ตะกอ เป็นเครื่องมือที่ใช้เชือกผูกคล้องกับไม้ ใช้เท้าเหยียบ เพื่อแยกเส้นด้ายยืนสำหรับสอดกระสวยเส้นด้ายพุ่ง

6) การนำเครือหูกขึ้นก็ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเตรียมเส้นด้ายยืน คือ การนำเครือหูกที่สอดฟันฟืมแล้วไปกางบนก็ เตรียมพร้อมที่จะทอ

2.1.4.4 การเตรียมเส้นด้ายพุ่ง

1) การคั่นหมี่คือการนับจำนวนเส้นด้ายพุ่งตามลวดลายที่ได้ออกแบบไว้ทั้งผืน เพื่อเตรียมมัดลายและย้อมสี ใช้มอเตอร์แทนมือทำให้คั่นด้ายวันละหลายหัว หัวละ 1 ผืน

2) การมัดหมี่เครื่องมือมัดหมี่เรียกว่าโฮงมัดหมี่มีความกว้างเท่ากับหน้ากว้างของผ้าที่ทอ นำด้ายที่คั่นแล้วมาใส่โฮงมัดหมี่เพื่อมัดลายในอดีตโฮงมัดหมี่เป็นแนวตั้งมัดได้ที่ละหัว ปัจจุบันเป็นแนวนอนแต่ละครั้งมัดได้หลายหัว

3) การย้อมสีเมื่อมัดหมี่เสร็จแล้วถอดด้ายออกจากโฮงมัดหมี่นำไปย้อมสีการย้อมแต่ละครั้งต้องย้อมหลายๆหัวเพื่อให้ไม่ให้เกิดสีถ้าผ้าที่ออกแบบลวดลายหลายสีต้องย้อมหลายครั้ง

4) การกรอเส้นด้ายพุ่งนำเส้นด้ายที่ย้อมสีแล้วมากรอใส่หลอดด้ายเล็กๆสำหรับใส่กระสวยเป็นเส้นด้ายพุ่งผู้ที่กรอจะต้องมีความชำนาญหากไม่ชำนาญอาจจะทำให้หลอดด้ายที่ได้ไม่สวยงามตามความต้องการ

2.1.4.5 การเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์การทอผ้า ในปัจจุบันอุปกรณ์ในการทอผ้าเปลี่ยนไปจากเดิมกล่าวคือ

ก็ทอผ้า ใช้กี่กระตุก ทอผ้าได้รวดเร็วได้ผ้าแต่ละครั้งยาวกว่าใช้กี่มือเนื้อเรียบแน่น ฟิม เดิมเคยใช้ฟิมหรือฟันหวีที่เป็นไม้ ใช้ไปนานๆ จะสึกและขาดง่าย จึงเปลี่ยนมาใช้ฟิมสแตนเลส ไม่เป็นสนิม ใช้ได้ทนทาน คุ่มค่า

เชือกมัดหมี่ เคยใช้กากกล้วยนำมาชุดแล้วฉีกเป็นเส้น ตากแดดให้แห้ง ใช้เป็นเชือกนำมามัดหมี่ มีกรรมวิธีค่อนข้างยุ่งยาก ปัจจุบันมีสีให้เลือกใช้มากมาย ทำให้สีสันทนของผ้า มีความสวยงามตามต้องการ

2.1.4.6 เครื่องมือ อุปกรณ์และขั้นตอนการทอผ้ามัดหมี่ในปัจจุบัน

ภาพที่ 2.20 ฟิมหรือฟันหวี
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.21 ม้วนเส้นด้ายยืน
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.22 การคั่นหมี่
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.23 การมัดหมี่
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.24 การย้อมสี
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.25 การแก้มัดหมี่
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.26 การกรอหลอดด้ายพุ่ง
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.27 การทอผ้ามัดหมี่
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

2.1.4.7 ลวดลายและสีสันทของผ้าทอมัดหมี่ลวดลายประยุกต์

1) ลวดลาย ในอดีตเป็นลายเล็กๆ มัดหมี่จำนวนน้อยล่ำอย่างมากไม่เกิน 9 ล่ำ ปัจจุบันเป็นลายใหญ่ขึ้น มัดหมี่ตั้งแต่ 13-65 ล่ำ มีการพัฒนาลายต่างๆ เพิ่มขึ้นมากมาย การเรียกชื่อลายเป็นการสื่อความเข้าใจกันระหว่างช่างมัดและช่างทอ บางครั้งเรียกชื่อตามผู้ชื่อ เช่น ลายผู้ว่า ลายลพบุรี บางลายเป็นลายโบราณ มีชื่อลายเฉพาะ นำมาเป็นแม่ลายใช้ในการออกแบบ เช่น ลายราชวัตร ลายโพธิ์ศรี ลายดอกแก้ว ลายดอกพิกุล ลายหมี่ย้อย ลายหมี่สองเกร็ด ลายตะวันลับฟ้า ลายหมี่นกยูง ฯลฯ แนวความคิดในการออกแบบลวดลาย ได้พัฒนาจากลายในอดีตนำมาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ หรือจำแบบที่ได้เห็นจากผู้อื่น ทำให้ได้ผ้าที่มีลวดลายหลายหลายไม่ซ้ำแบบกัน

ลายผ้ามัดหมี่ แบ่งตามรูปแบบการมัดและลักษณะการทอได้ 4 ประเภทดังนี้

(1) มัดหมี่ทั้งผืน เรียกว่าหมี่โลด มีลวดลายกระจายเต็มผืนผ้า มัดหมี่มีตั้งแต่ 13 ล่ำ ถึง 65 ล่ำ ที่นิยมทอมากที่สุด คือ 25 ล่ำ มีทั้งการใช้สีกลมกลืน ใช้สีตัดกันที่ริมผ้า ด้านบนและด้านล่างทอสีพื้น บางครั้งตรงชายผ้าด้านล่างทอแบบมีเชิง เป็นลายพิเศษต่างจากผืนผ้า

(2) มัดหมี่สลับกับลายขีด แต่ละผืนผ้าจะมีความแตกต่างกันระหว่างการขีดและการมัดหมี่ ทำให้มีสีสันงดงาม

(3) มัดหมี่สลับกับการสอดดิ้นเงินและดิ้นทอง เพิ่มความสวยงาม มองดูมีราคาและหรูหรา กำลังเป็นที่นิยมใช้ตัดเย็บเป็นเครื่องนุ่งห่ม ใช้ได้ทั้งกลางวันและกลางคืน

(4) มัดหมี่ลายสามกษัตริย์ มีลายเป็นแถบตามยาว ทอพื้นสลับกับลายมัดหมี่ลายในแต่ละแถบเหมือนกัน ใช้สีสามสี จึงเรียกว่าสามกษัตริย์

2) สีสันทผ้าทอของชาวไทยพวนนิยมใช้เส้นด้ายยืนสีดำด้ายพุ่งสีเข้มผลิตภัณฑ์ที่ได้สีเข้ม สีขม และสีหนัก เช่น ดำ น้ำตาล กรมท่า ทุกวันนี้ถึงแม้จะใช้เส้นด้ายยืนสีดำ แต่ใช้เส้นด้ายพุ่งสีสดใส ผ้าทอจึงมีสีสันสดใส สีส่อนหวานนุ่มนวลมองดูแปลกตาไปจากเดิม และสามารถนำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าได้เหมาะกับคนทุกวัย

ภาพที่ 2.28 ผ้ามัดหมี่สองตะกอ ลายหม่าจับ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.29 ผ้ามัดหมี่สองตะกอ ลายขลุ้มตีนหมา
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

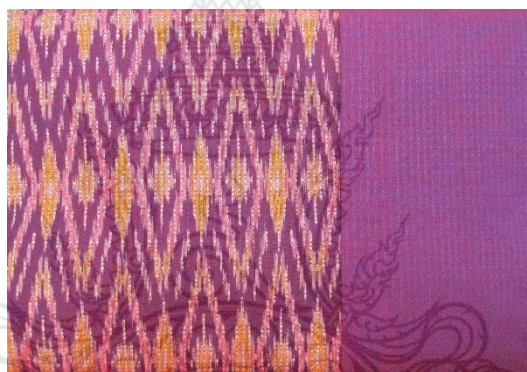
ภาพที่ 2.30 ผ้ามัดหมี่ สี ตะกอ ลายชุมทรัพย์น้อย
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.31 ผ้ามัดหมี่ สี ตะกอ ลาย นกยูง
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.32 ผ้ามัดหมี่สีตะกอลายหลามตัด
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.33 ผ้ามัดหมี่สีตะกอลายสีสไลด์ 1
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

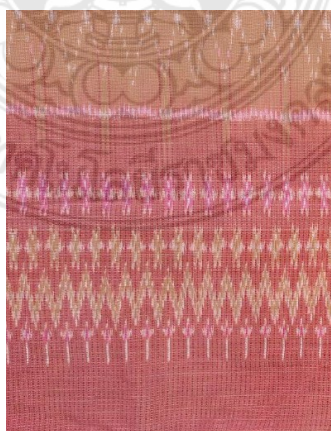
ภาพที่ 2.34 ผ้ามัดหมี่สีตะกอลายสีสไลด์ 2
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.35 ผ้ามัดหมี่สีตะกอลายสี่สไลด์ 3
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.36 ผ้ามัดหมี่สีตะกอลายสี่สไลด์ 4
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.37 ผ้ามัดหมี่สีตะกอลายสี่สไลด์ 5
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

2.1.4.8 ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอชาวไทยพวน

1) ผ้าพื้น ใช้ตัดเสื้อ เป็นผ้าทอสีพื้นธรรมดาบ้าง หรือทอลายเป็นชื่อหน่วยงาน ทอควบเส้นด้ายสองสี เรียกว่าลายสายฝน และทอสีตะกอก ทำให้ผ้ามีเนื้อหนา ลักษณะผิวสัมผัส สวยงาม

2) ผ้าขาวม้า ทอแบบดั้งเดิม และยังได้รับความนิยมจากผู้รักความเป็นไทย ช่างทอบางคนมีความเชี่ยวชาญในการทอ ผลิตภัณฑ์ที่ได้เป็นผลงานที่ประณีตเรียบร้อยขายได้ราคาดี

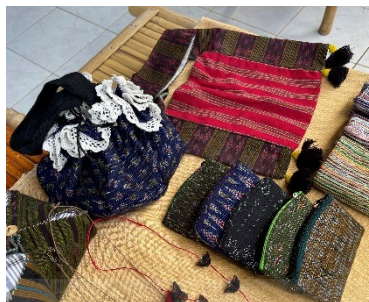
3) ผ้ามัดหมี่ กลุ่มช่างทอชาวไทยพวนไม่ได้เน้นความหมายของลวดลาย แต่จะสนใจเรื่องการมัดตามจำนวนลำ เช่น เรียกว่าลาย 3 ลำ 13 ลำ 25 ลำ หรือทอออกมาแล้วคล้าย รูปอะไรก็จะเรียกตามรูปที่มองเห็น

ภาพที่ 2.38 ผลิตภัณฑ์เสื้อบุรุษจากผ้าทอมัดหมี่
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.39 ผลิตภัณฑ์ผ้าห่มกล่องกระดาษทิชชูจากผ้าทอมัดหมี่
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.40 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเป่าจากผ้าทอมัดหมี่
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 2.41 ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากผ้าทอมัดหมี่
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

การพัฒนาผ้าทอชาวไทยพวน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้จำนวนครอบครัวที่ทอผ้าน้อยลงผู้คนบางส่วนออกไปทำงานในเมือง ความต้องการในการใช้ผ้าเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการทอเพื่อการค้า แทนการทอเพื่อใช้สอยในบ้าน รูปแบบการทอจึงเปลี่ยนแปลงใช้กระบวนการทอแบบโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้ผลผลิตเพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่เหมือนใคร เพราะมีคนกระจายอยู่ตามบ้าน จึงเกิดการรวมกลุ่มหรือระบบคนกลางคอยประสานงานและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มชนได้ไม่น้อย ทั้งยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวอันเนื่องมาจากการทำงานในบ้านในท้องถิ่นของตนเอง

รูปแบบและลวดลาย เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของท้องตลาด ลวดลายในอดีตเกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ปัจจุบันช่างมัดหมี่นอกจากจะคิดสร้างสรรค์ลวดลายเองแล้ว สื่อต่าง ๆ ทำให้ช่างมัดหมี่เกิดผสมผสานความคิดออกมาเป็นลวดลายไม่ซ้ำแบบกัน เส้นด้ายที่ใช้ทอ นอกจากจะ

ใช้ไหมประดิษฐ์ หรือเส้นใยสังเคราะห์แล้ว ชาวไทยพวนยังเลือกใช้ดินทองมาทอสลักกับลวดลายมัดหมี่ ทำให้ผ้าทอดูหรูหราและมีค่ามากขึ้น การใช้สีย้อมผ้า สีสังเคราะห์ ผู้ทอเลือกใช้สีได้หลากหลาย ทั้งสีตัดกัน สีกลมกลืน สีขรึม สีอ่อนหวาน ทำให้ผ้าน่าใช้มองดูไม่เบื่อ การจำหน่าย ช่างทอไม่ต้องขายผ้าทอเอง มีกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มแม่บ้าน เป็นตัวแทนจำหน่าย รวมกลุ่มกำหนดราคา จึงทำให้ได้ราคาค่อนข้างดี นอกจากนี้ยังเกิดร้านผ้าทอขึ้นหลายร้านในอำเภอบ้านหมี่ มีตัวแทนจำหน่ายในต่างจังหวัด นับว่าการทอผ้าของชาวไทยพวนเป็นอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ และทำรายได้ให้แก่ครอบครัวได้เป็นอย่างดี ตลอดจนช่วยอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านให้ลูกหลานได้เรียนรู้

การทอผ้าของชาวไทยพวนอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นวิถีแห่งวัฒนธรรมที่เด่นอย่างหนึ่งของชนกลุ่มนี้ ชาวไทยพวนมีภูมิปัญญามากพอที่จะทอผ้าใช้เอง นำมาเป็นเครื่องนุ่งห่ม และผลิตภัณฑ์ต่างๆ ใช้ในชีวิตประจำวันและพิธีกรรม มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบลวดลาย และให้สีสันทัดที่ทอเพื่อความสวยงาม โดยการใช้สีจากวัสดุธรรมชาติหลากสีและเทคนิคการทำลวดลายบนผืนผ้า เช่น จก ชิด มัดหมี่ ผ้าโบราณของชาวไทยพวนจึงทรงคุณค่าด้วยความสวยงามและความประณีต จัดเป็นมรดกที่ล้ำค่าทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของท้องถิ่นได้ ความรู้ความสามารถในการทอผ้าของชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ที่ต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนานนั้นยังเป็นพลังให้ชาวไทยพวนรุ่นปัจจุบันกระตือรือร้นในการสืบทอด และปรับปรุงกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นการทอผ้าเชิงอุตสาหกรรม (พื้นบ้าน) เส้นใยที่ใช้ทอเป็นเส้นใยสำเร็จรูปที่ซื้อมาก็ที่ใช้ทอคือกึ่งกระตัก ที่ทำให้คุณภาพของผ้าดี ทอได้รวดเร็ว ได้ผ้าหน้ากว้างพอที่จะใช้ตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มหรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดรายได้และชื่อเสียงกลับมาสู่ชุมชนไทยพวนอำเภอบ้านหมี่

2.1.5 พิพิธภัณฑสถานผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน

ผู้วิจัยได้นำเสนอ พิพิธภัณฑสถานผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน ในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว (VDO) สามารถสแกน QR Code เพื่อรับชมข้อมูล

ภาพที่ 2.42 QR Codeภาพเคลื่อนไหว พิพิธภัณฑสถานผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

2.2 แฟชั่นร่วมสมัยและการออกแบบ

2.2.1 แฟชั่นร่วมสมัย

2.2.1.1 ความหมายของแฟชั่น

จตุพร ราษฎร์ (2563) ได้กล่าวว่าแฟชั่น คือ กระแสนิยมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและยุคสมัยโดยเกิดขึ้นจากกระแสสังคม วิถีชีวิต คำพูด เสื้อผ้า ซึ่งในที่นี่หมายถึงคำว่า “แนวโน้ม” (Trends)

จตุพร ราษฎร์ (2563) ได้สรุปความหมายของคำว่าแฟชั่นไว้ในการศึกษา งานวิจัยว่าแฟชั่น เป็นได้ทั้งพฤติกรรม เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ สิ่งของ กิจกรรม การดำเนินชีวิต รวมไปถึง แนวความคิด ที่กำลังได้รับความนิยมและได้รับการยอมรับจากคนหมู่มาก ในสังคม ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยได้กล่าวต่อไปว่าแฟชั่นเปรียบเสมือนช่องทางการตอบสนองความต้องการของบุคคลช่องทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางอารมณ์ หรือ การแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆซึ่งบุคคลนั้น สามารถพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ในด้านรูปลักษณ์ ภายนอกทรงร่างกาย ความรู้สึกต่างๆ การรับรู้กับตนเอง หรือ ภาพลักษณ์ของตนเองไปจนถึงการสร้างประทับใจให้กับผู้อื่นเมื่อทำได้ พบเห็นผ่านการตกแต่งร่างกาย หรือ การเป็นผู้บริโภคสินค้าแฟชั่นที่กำลังเป็นที่นิยม ณ ขณะนั้น โดย สรุปได้ 4 มุมมองหลักดังนี้

1) มุมมองด้านเศรษฐศาสตร์ โดยมีลักษณะ 2 ด้านขัดแย้งกันเอง ได้แก่ ในด้านแรกกล่าว ว่าแฟชั่นแต่ละชนิดจะมีอายุเพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ แฟชั่นชุดเดิมจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงให้กับแฟชั่นชุด ใหม่อยู่เสมอ แต่ในอีกด้านหนึ่งแฟชั่นนั้นกลับเป็นสิ่งที่มีความเป็นอมตะฝังอยู่ในประวัติศาสตร์ทาง วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งยังมีพลังอยู่ในโครงสร้างทางสังคม สังเกตได้จากการแต่งกายตาม ความชื่นชอบ ไปจนกระทั่งการผูกมัดกันให้แต่งตัวตามกระแสแฟชั่นไปโดยปริยาย

2) มุมมองด้านสุนทรียศาสตร์ กล่าวคือ แฟชั่นเกิดขึ้นจากการคิดประดิษฐ์ (Invention) เครื่องแต่งกาย และคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ (Innovation) บนพื้นฐานรูปแบบของ ลักษณะเครื่องแต่งกาย หรือ สินค้าต่างๆ จึงทำให้มีมิติที่เกี่ยวข้องกับด้านสุนทรียศาสตร์ หรือ ที่เรียกว่า ความงาม (Aesthetic) ผสมผสานอยู่ในการออกแบบให้มีลักษณะที่สวยงามโดดเด่น นอกจากนี้แฟชั่น ยังสามารถสะท้อนด้านสังคมศาสตร์ (Sociology) ที่แสดงถึงชนชั้นทางสังคม เพศ วัฒนธรรม ค่านิยม ทางสังคม

3) มุมมองด้านสัญวิทยา (Semiology) หมายถึง เรื่อง ความหมาย (Meaning) ที่มากับ สิ่งของ วัตถุ คำพูด การกระทำ เป็นต้น กล่าวได้ว่าเมื่อแฟชั่นประกอบไปด้วยทั้ง เครื่องแต่งกายและ วิธีการแต่งกาย ย่อมมีความหมายที่มาพร้อมกับเครื่องแต่งกายเหล่านั้น อาทิ เช่น

การแต่งกายแบบวินเทจ สื่อความหมายถึงการแต่งกายแบบย้อนยุคเหมือนคนในสมัยก่อน แสดงอาการความต้องการ ย้อนกลับไปในอดีตหรือชื่นชมในอดีต

4) มุมมองด้านจิตวิทยา จุติพร ราษฎร์ (2563) ได้กล่าวถึง ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาจำนวนมาก ที่สามารถใช้อธิบายสาเหตุที่ทำให้แต่ละบุคคลแสดงพฤติกรรมตามแฟชั่น ได้แก่

(1) ความต้องการให้ตนเองสอดคล้องกับสังคม (Conformity) เช่น การแต่งกายตามกระแสแฟชั่นที่กำลังได้รับความนิยมเพื่อให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นคนทันสมัย

(2) ความต้องการความแปลกใหม่ (Variety-seeking) เช่น ความเบื่อหน่ายจากการใส่เสื้อผ้าแบบเดียวกันซ้ำกันเป็นประจำ จึงเกิดความต้องการเสื้อผ้าแบบใหม่เพื่อให้เกิดความรู้สึกละโล่งใจและเบื่อหน่าย และหาความแปลกใหม่ให้กับชีวิต

(3) ความคิดสร้างสรรค์ส่วนบุคคล (Personal Creativity) เช่น บุคคลที่ต้องการความเป็นเอกลักษณ์ในการแต่งกาย ไม่ต้องการแต่งกายตามกระแสแฟชั่นที่กำลังได้รับความนิยมเพราะเกิดความรู้สึกว่าไม่แตกต่าง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ต้องการแตกต่างจนเกินไป จึงดัดแปลงจากการเลือกชุดที่ยังอยู่ในกระแสนิยมแฟชั่น แต่ก็เป็ชุดที่สามารถสะท้อนความเป็นตัวตนออกมาได้ด้วยเช่นกัน

ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560) ได้กล่าวว่า แฟชั่น (Fashion) ตามการอธิบายความหมายของราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า “สมัยนิยม” หรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เป็นการยอมรับจนเกิดเป็นค่านิยมและมีกระบวนการเกิดภาษาใหม่ซึ่งจะเป็นเพียงช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่น แฟชั่นการสื่อสารผ่านระบบแบล็คเบอร์รี่ (Black berry) หรือแฟชั่นการถ่ายภาพก่อนรับประทาน รวมถึงแฟชั่นในเรื่องของการแต่งกายที่จะหมุนเวียนเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ตามยุคสมัย

คำว่า “แฟชั่น” ต่างจากคำว่า “วิวัฒนาการ” ที่เป็นทฤษฎีของ ชาร์ลส์ ดาร์วิน ซึ่งได้ระบุไว้ว่าวิวัฒนาการคือ การเปลี่ยนแปลงที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานและสามารถถ่ายทอดสิ่งนั้นไปสู่ลูกหลานได้ เช่น วิวัฒนาการของโทรศัพท์มือถือที่จากเมื่อก่อนใช้สำหรับการโทรออกและรับสายเท่านั้นแต่ในปัจจุบันโทรศัพท์มือถือนับเป็นอุปกรณ์ส่วนตัวที่มีประโยชน์หลากหลายในเครื่องสี่เหลี่ยมเล็กๆ เพียงเครื่องเดียว

เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย นับเป็นหนึ่งในหลายๆสิ่งที่สามารถอธิบายความเป็นแฟชั่น ได้อย่างชัดเจน เพราะในปัจจุบันผลิตภัณฑ์แฟชั่นประเภทเสื้อผ้าเป็นสินค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงความนิยมและรูปแบบอยู่ตลอดเวลา แต่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าแฟชั่นของผู้บริโภค แต่ละกลุ่ม บางกลุ่มนิยมที่จะซื้อเสื้อผ้าตามกระแสนิยมตลอดเวลา แต่บางกลุ่มอาจจะมีความถี่ในการซื้อน้อยกว่าซึ่งอาจเป็นเพราะนิยมเสื้อผ้าที่ดูเรียบง่าย ใส่ได้นาน

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า แฟชั่น เป็นกระแสนิยมของพฤติกรรม เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ สิ่งของ กิจกรรม การดำเนินชีวิต รวมไปถึงแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยแฟชั่นนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนั้น แฟชั่นจึงเป็นช่องทางในการตอบสนองต่อความต้องการทางอารมณ์ และการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล เพื่อสร้างความ เป็นเอกลักษณ์ให้กับตนเอง ด้วยการสร้างรูปลักษณ์ภายนอก สร้างความรู้สึกจากการรับรู้ภาพลักษณ์ ของตนเอง ตลอดจนการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น

2.2.2 ประเภทผลิตภัณฑ์แฟชั่น

การแบ่งประเภทผลิตภัณฑ์แฟชั่นสามารถแบ่งตามเกณฑ์หลักๆ ได้ 3 เกณฑ์ ได้แก่

2.2.2.1 การแบ่งโดยใช้สายผลิตภัณฑ์ (Product line) เป็นเกณฑ์

สายผลิตภัณฑ์ หรือ Product line หมายถึง การจัดกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทางด้านลักษณะของตัวผลิตภัณฑ์ หน้าที่หรือคุณสมบัติการใช้งาน และช่องทางการจัดจำหน่ายที่คล้ายคลึงกันและมีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน สำหรับผลิตภัณฑ์แฟชั่น หากใช้สายผลิตภัณฑ์เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง จะแบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

1) เสื้อผ้าบุรุษ (Menswear)

ภาพที่ 2.43 Menswear

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

2) เสื้อผ้าสตรี (Womenswear)

ภาพที่ 2.44 Womenswear

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

3) เสื้อผ้าเด็ก (Kidswear)

ภาพที่ 2.45 Kidswear

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

4) เครื่องประดับตกแต่ง: เครื่องประดับ และเครื่องหนัง (Fashion accessories)

ภาพที่ 2.46 Fashion accessories

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

2.2.2.2 การแบ่งโดยใช้โอกาสการสวมใส่ (Occasion) เป็นเกณฑ์

โอกาสสวมใส่ หรือ Occasion หมายถึงช่วงเวลา หรือวาระโอกาสที่ต่างกักัน ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบของเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่ต้องทำ หรือเกิดขึ้นในแต่ละโอกาสนั้น ทั้งนี้สามารถแบ่งได้โดยใช้โอกาสการสวมใส่เป็นเกณฑ์ได้ 3 โอกาสการสวมใส่หลักๆ ดังนี้

1) Business wear หรือ ชุดทำงานเป็นชุดสำหรับโอกาสสวมใส่ที่เป็นทางการ แต่ภายใต้คำว่า “Business wear” สามารถแบ่งระดับของชุดทำงานได้อีกขึ้นอยู่กับวาระการสวมใส่ ได้แก่

- (1) Formal business ชุดทำงานแบบเป็นทางการ
- (2) Casual business ชุดทำงานกึ่งลำลอง
- (3) Party business ชุดทำงานกึ่งสังสรรค์

แต่อย่างไรก็ตามภาพรวมของชุดจะดูเป็นชุดทำงานหากเป็นชุดทำงานกึ่งลำลอง (Casual business) การจะเกิดได้จากการผสมผสาน (Mix and match) ชิ้นเสื้อผ้าอื่นที่มีความลำลองร่วมกับชิ้นเสื้อผ้าทำงาน หรืออาจใช้วัสดุหรือการตกแต่งรายละเอียดที่มีความหรูหราบนโครงเสื้อผ้าชุดทำงานก็อาจจะทำให้ชุดนั้นกลายเป็นชุดทำงานกึ่งสังสรรค์ (Party business) ได้เช่นกัน

ภาพที่ 2.47 Business wear

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

2) Casual wear หรือ ชุดลำลอง เป็นชุดสำหรับโอกาสสวมใส่ที่ไม่เป็นทางการสบายๆ ภายใต้คำว่า “Casual wear” สามารถแบ่งระดับของชุดลำลองได้อีกขึ้นอยู่กับวาระการสวมใส่ ได้แก่

- (1) Casual Casual ชุดลำลองไม่เป็นทางการ
- (2) Business Casual ชุดลำลองกึ่งทำงาน
- (3) Party Casual ชุดลำลองกึ่งสังสรรค์

แต่อย่างไรก็ตามภาพรวมของชุดจะดูเป็นชุดลำลองสบายๆ หากเทียบกับ Business wear จะเห็นได้ว่ามีค่าที่ใกล้เคียงกันอยู่ เช่น Casual business ชุดทำงานกึ่งลำลอง และ Business Casual ชุดลำลองกึ่งทำงาน ความแตกต่างของ 2 คำนี้ คือ การให้ความสำคัญไปที่โอกาสสวมใส่ใดมากกว่าหากเป็น Casual business จะให้ความสำคัญของการเป็นชุดทำงานมากกว่า หากแต่เป็น Business Casual จะให้ความสำคัญของการเป็นชุดลำลองมากกว่า

ภาพที่ 2.48 Casual wear

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

- 3) Party wear หรือ ชุดงานสังสรรค์ สำหรับ “Party wear”

นั้นนอกจากระดับของโอกาสสวมใส่แล้วยังมีลักษณะของงานที่ทำให้แบ่งประเภทของ Party wear ได้อย่างหลากหลาย เช่น

- (1) Formal Party ชุดงานสังสรรค์เป็นทางการ
- (2) Elegant Party ชุดงานสังสรรค์หรูหรา
- (3) Business Party ชุดงานสังสรรค์กึ่งทางการ
- (4) Casual Party ชุดงานสังสรรค์กึ่งลำลอง

แต่อย่างไรก็ตามภาพรวมของชุดจะดูเป็นชุดสำหรับงานสังสรรค์ แต่รูปแบบชุดจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของงานสังสรรค์ที่แตกต่างกัน เช่น การสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ในโอกาสพิเศษอาจจะแต่งในลักษณะ Casual Party แต่หากเป็นการรวมงานเปิดตัวสินค้าอาจจะแต่งในลักษณะ Business Party ฯลฯ

ภาพที่ 2.49 Party wear

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

2.2.2.3 การแบ่งโดยใช้รายการผลิตภัณฑ์ (Product item) เป็นเกณฑ์

รายการผลิตภัณฑ์ หรือ Product item หมายถึง ลักษณะของหน่วยผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันภายในตราสินค้าหรือสายผลิตภัณฑ์ ในแง่ของขนาด รูปแบบ ราคา หรือ คุณสมบัติอื่นๆ อย่างไม่อย่างหนึ่ง การแบ่งโดยใช้รายการผลิตภัณฑ์เป็นเกณฑ์ จะแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) เสื้อผ้าชั้นบน (Top) ได้แก่ Shirt, T-shirt, Tank top, Blouse, Blazer, Jacket, Coat, Vest, Jumper, Sweater

ภาพที่ 2.50 เสื้อผ้าชั้นบน (Top)

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

2) เสื้อผ้าชั้นล่าง (Bottom) ได้แก่ Skirt, Trousers, Pants, Short pants,

Hot pants

ภาพที่ 2.51 เสื้อผ้าชั้นล่าง (Bottom)

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

3) เสื้อผ้าเต็มตัว (Dress) ได้แก่ Dress, Shirt dress, Blazer dress, Suits,

Jumpsuits, Overalls

ภาพที่ 2.52 เสื้อผ้าเต็มตัว (Dress)

ที่มา : ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์ (2560)

2.2.3 การออกแบบลวดลายผ้าทอ

ลวดลายที่นำมาออกแบบเพื่อสร้างสรรค์บนผืนผ้าล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อศาสนาของวัฒนธรรมในแต่ละชุมชน อาจจะมาจกสิ่งที่อยู่รอบตัวอาจมาจากเรื่องราวที่เกิดจากแรงบันดาลใจที่ได้พบเห็นการถ่ายทอดแรงบันดาลใจสู่ลวดลายจะนำสิ่งที่พบเห็นแสดงออกอย่างชัดตรงตามรูปทรงที่มองเห็นโดยไม่ประยุกต์หรือดัดแปลงแต่บางลวดลายอาจผ่านกระบวนการคิดและกลั่นกรองมาอย่างเป็นระบบโดยมีความหมายซ่อนอยู่ในเรื่องราวของความคิดสร้างสรรค์ลักษณะของลวดลายที่เกิดขึ้นจากการทอผ้าจะมีลักษณะเป็นเส้นจุด ที่มีความเหลี่ยมสมมาตร เนื่องจากโครงสร้างของการทอผ้ามาจากการขัดสานกันไปในแนวนอนและแนวตั้งเมื่อนำมาทอร่วมกันจึงเป็นรูปร่างที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์

2.2.3.1 ที่มาของลวดลายผ้า การออกแบบเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ในความรู้สึนึกคิด ซึ่งเราจะพบว่าสรรพสิ่งที่เป็นผลิตผลของมนุษย์นั้น ไม่ว่าจะเป็นผลิตผลที่ง่ายที่สุดไปจนกระทั่งผลิตผลที่ยุ่งยากสลับซับซ้อน ต่างก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบทั้งสิ้น ดังนั้นในปัจจุบันและอนาคต การออกแบบจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นซึ่งมนุษย์จะขาดเสียเลยมิได้ในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหารการกิน และยารักษาโรค ต่างก็ต้องอาศัยการออกแบบ เพื่อปรุงแต่งและจรจรโลกล้วนให้อยู่ยิ่งขึ้นในการออกแบบนั้น จะให้ผลสมบูรณ์แล้วผู้ออกแบบจะต้องมีความรู้ความเข้าใจรูปแบบพื้นฐานของการออกแบบเป็นอย่างดีเสียก่อนได้แก่ สิ่งคลจใจในการออกแบบ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท

1) รูปแบบจากธรรมชาติ สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ (Form of nature) สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย เช่น พืช สัตว์ ฯลฯ สิ่งมีชีวิตทั้งหลายนี้ มีส่วนสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์มาก ยากที่จะหลีกเลี่ยงกันพ้น ธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อมสิ่งแรกที่มนุษย์ได้นำมาเป็นแนวคิดในการเริ่มต้นสร้างสรรค์งานออกแบบ มนุษย์ได้เสาะแสวงหาความจริงและความงามที่ซ่อนเร้นอยู่ในธรรมชาติ ได้ถ่ายทอดความคิดโดยการเลียนแบบจากธรรมชาติ เพื่อสนองทางด้านอารมณ์และจิตใจรูปทรงที่เป็นหลักต้นแบบในการออกแบบที่เป็นรูปทรงของธรรมชาติ (Natural Inspiration) ได้แก่

(1) พืช (Plant)

- ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ กิ่ง ก้าน
- ต้นทรงสูง ทรงเตี้ย เป็นพุ่ม เป็นช่อ เป็นแถว
- ใบเหลี่ยม ใบกลม ใบยาว ใบแฉก

(2) สัตว์ (Animal)

- สัตว์ 2 เท้า และสัตว์ 4 เท้า
- สัตว์ปีกทุกชนิด
- สัตว์น้ำ เช่น ปู ปลา กุ้ง หอย ฯลฯ
- แร่ธาตุ (Mineral)
- หินต่างๆ ภูเขา
- ดิน น้ำ กรวด หวาย สารประกอบ จุลินทรีย์ต่างๆ

สิ่งเหล่านี้มนุษย์ได้นำมาปรุงแต่งจนกลายเป็นผลงานในการออกแบบ

2) รูปแบบจากรูปทรงเรขาคณิต รูปทรงที่มนุษย์ดัดแปลงนั้นอาจได้มาจากรูปทรงที่พบเห็นในธรรมชาติ หรือรูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้น รูปทรงที่พบเห็นที่คุ้นกับมนุษย์มากที่สุดคือ รูปทรงกลมของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ รูปทรงกลมนี่กลายเป็นพื้นฐานของรูปทรงเรขาคณิตที่มีความสำคัญ รูปทรงเรขาคณิต ได้แก่ รูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยเครื่องมือ มีสัดส่วนแน่นอน เช่น รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ห้าเหลี่ยม วงกลม ฯลฯ รูปทรงเหล่านี้เป็นไปได้อย่างสองมิติสามมิติ

รูปทรงเรขาคณิตเกิดจากจุด (Point) เส้น (Line) รูปร่าง (Shape) รูปทรง (Form) เป็นส่วนประกอบของการออกแบบ เมื่อออกแบบแล้ว ต้องสามารถนำไปสร้างตามความคิดนั้น

3) รูปแบบจากลวดลายประวัติศาสตร์ ชาติไทยเป็นชาติเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาแล้วแต่ดึกดำบรรพ์ จากประวัติศาสตร์และพงศาวดารชาติไทยแต่อดีตมาจนปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าชาติไทยเป็นชาติอิสระที่ยืนยาวที่สุดในโลกชาติหนึ่ง ประเทศไทยตั้งอยู่ในทำเลอันเหมาะสมที่จะติดต่อกับประเทศต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง บรรดาประเทศต่างๆ ที่เคยติดต่อกับไทย นำความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมและทางอารยธรรมเข้ามา เป็นผลทำให้ศิลปกรรม

ของไทยได้รับอิทธิพลจากชาติต่างๆ เช่น แบบอย่างศิลปกรรมทางพุทธศาสนาที่แพร่มาจากอินเดีย จีน และศิลปะทางตะวันตก ลักษณะต้นแบบจะปรากฏอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ศิลปินไทยจะนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกลมกลืนกับแบบแผนและอุดมคติทางความงามให้เป็นแบบฉบับของเรา ศิลปกรรมไทย โดยทั่วไปเต็มไปด้วยความประณีต เพราะช่างหรือศิลปินเป็นผู้มีฝีมือและความชำนาญเป็นพิเศษ เข้าใจในการคาดคะเนในสัดส่วน ช่องไฟหรือการตกแต่งลวดลายบนพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ไม่เคยปรากฏว่าช่างไทยวางกฎการตกแต่ง หรือมีตำราตายตัวไว้ หากจะดูโบสถ์หรือวิหารสักหลังหนึ่ง เราจะเห็นสัดส่วน เชิงชั้นของผนัง หลังคา การย่อมุมขม่อมตลอดไปถึงเครื่องตกแต่ง มีข้อฟ้า ไบระกา หน้าบัน คันทวย แม้แต่บัวฐานช่างเหมาะเจาะกลมกลืนกันเหลือเกิน ความพอเหมาะพอดีจึงเป็นยอดของศิลปกรรมไทยอีกอย่างหนึ่ง ศิลปกรรมไทยถึงแม้จะมีการตกแต่งจนดูออกจะฟุ่มเฟือยในสายตาของนักศิลปะสมัยใหม่ แต่เรายังไม่เห็นว่ามีส่วนใดที่กล่าวได้ว่าไม่จำเป็นหรือขัดแย้งกันแต่อย่างใด แสดงให้เห็นความเป็นจริงเป็นอัจฉริยะในการเลือกสรรและความเป็นเลิศในการออกแบบ(Design)

ในการออกแบบลวดลายเพื่อการตกแต่ง ลักษณะนิยมของศิลปะพื้นบ้านหรือศิลปะประจำชาติไว้ ผู้ออกแบบควรศึกษาหาความรู้จากแบบอย่างลวดลายประดับในสมัยต่าง ๆ เท่าที่จะค้นคว้าได้ เช่น จากลายปั้นปูน ลายสลักหิน ลายดินเผา ลายสลักไม้ ลายสลักนูนบนโลหะ ลายประดับมุก ภาพเขียนและอื่นๆ เพื่อจะได้ทราบถึงที่มาของรูปแบบและวิวัฒนาการของลวดลาย เช่น ลวดลายเครือเถา ลายกนก ภาพสัตว์ในเรื่องทวยเทพและอื่นๆ แล้วนำลวดลายต่างๆ มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับกาลสมัย โดยรักษารูปแบบหรือเอกลักษณ์เพื่อแสดงความงามของศิลปะท้องถิ่น หรือศิลปะประจำชาติให้ก้าวหน้าสืบไป ลวดลายทางประวัติศาสตร์ที่จะศึกษาได้ มีลายสมัยทวารวดี สมัยลพบุรี สมัยสุโขทัย สมัยเชียงแสน และสมัยรัตนโกสินทร์

2.2.3.2 ลายผ้าพื้นบ้าน ลายผ้าทำได้หลายแบบทั้งลายนูนในตัวผืนผ้า ลายจากการสลักสีเส้นใย และลายจากการมัด ย้อม ลายผ้าแบ่งตามเทคนิคการทอได้ดังนี้

1) ลายสานธรรมดา เป็นการทอขัดกันระหว่างเส้นพุ่งกับเส้นยืน หากจะทำลวดลาย ก็ใช้วิธีสลักสี ของเส้นพุ่งหรือเส้นยืน หรือทั้ง 2 เส้น เพื่อทำผ้าพื้น ผ้าขึ้นลายทาง ผ้าขาม้า ถ้าเพิ่มเขาฟืมหรือตะกอมมาก ขึ้น ก็จะทำให้ลายในตัวผืนผ้า

2) ผ้าลายมัดหมี่ ผ้าลายมัดหมี่ มีวิธีการทอสานขัดธรรมดา แต่ทำลวดลายที่เส้นพุ่ง โดยมัดกลุ่มเส้นพุ่งด้วยเชือก กลัวยหรือเชือกฟางให้เป็นลายตามต้องการ เมื่อนำไปย้อมสี เส้นฝ้ายจะติดสีเฉพาะส่วนที่ไม่ถูกมัด หลังย้อมเสร็จ ล้างให้สะอาดและแก้มัดจะเกิดลายต่าง ๆ จากส่วนที่ไม่ติดสี เมื่อพันเส้นพุ่งเข้าหลอดและร้อยลำดับ หลอดฝ้าย ก่อน - หลังให้ถูกต้อง เมื่อนำไปทอขัดกับเส้นยืนสีพื้น จะเกิดลวดลายเหมือนกับที่มัดไว้ ผ้า มัดหมี่มี 2 ประเภทได้แก่ หมี่รวด (ภาษาไทลาวเรียกว่าหมี่ลวด ภาษาภูไทออกเสียงควบกล้ำว่า หมี่ลวด ซึ่ง หมายถึง มีลายหมี่ตลอดทั้งผืนนั่นเอง) ซึ่งเกิดจากการมัดและทอด้วยลายหมี่ รวดเดียวทั้งผืน อีกแบบหนึ่งเรียกว่า หมี่คั่น

ซึ่งทอด้วยฝ้ายสลัสนี้ คั่นด้วยลายหมี่สลักกันไป ผ้าชนิดนี้ใช้ทำผ้าชิ้น ผ้าอัมปรม ของสุรินทร์เป็นผ้าหมี่ชนิดเดียวของไทยที่มัดหมี่ทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน

แบบลายหมี่ ขนาดของลายหมี่ สัมพันธ์กันกับจำนวนเส้นฝ้ายในลำหมี่ ดังนั้นผู้ที่ออกแบบลายหมี่ ต้องรู้เรื่องการคั่นหมี่ นับจำนวนเส้นฝ้ายในหลักหมี่ได้ การออกแบบลายหมี่นิยมใช้วิธี เขียนบนกระดาษกราฟดังตัวอย่าง ลายหมี่มีมากมายแต่ที่เป็นแม่ลายพื้นฐานมี 7 ลาย ได้แก่ หมี่ข้อ หมี่คอม หมี่บักจับ หมี่กึ่งน้อย หมี่ดอกแก้ว หมี่ขอ และหมี่ใบไม้

3) ผ้าซิด เป็นผ้าที่ทำให้เกิดลวดลายโดยการสะกิด (ภาษาท้องถิ่นเรียกว่าซิด) เส้นยืนกลุ่มล่างขึ้นแล้วสอดเส้นพุ่งซัดตามลายที่ต้องการ การทอผ้าซิดจึงต้องมีไม้เก็บซิดเป็นอุปกรณ์พิเศษกว่าลายอื่น ๆ การ ทอผ้าซิดเป็นศิลปะหัตถกรรมทอผ้าชั้นสูงของภาคอีสาน บางคนเท่านั้นที่ทำได้ และผ้าซิดถือเป็นมรดกที่ ลูกหลานจะได้รับเก็บรักษาไว้ใช้เฉพาะโอกาสสำคัญ เช่น ผู้หญิงจะใช้เป็นสไบในงานบุญ ผู้ชายจะใช้มัดเอว หรือมัดศีรษะในงานพิธีหรือร่วมขบวนแห่บุญผะเหวด นอกจากนี้ใช้ทำหมอนสำหรับญาติผู้ใหญ่ มีข้อห้าม ไม่ให้ใช้ผ้าซิดทำผืนผ้าชิ้น แต่ไม่ห้ามทำหัวชิ้น

4) ผ้าจก เป็นผ้าที่ทำให้เกิดลวดลายด้วยการทอสลักปัก โดยการล้วงหรือจก ด้ายเส้นพุ่งที่สอดอยู่ใน เส้นยืนให้เกิดลวดลายตามต้องการ อุปกรณ์ในการจกได้แก่ขนเม่น เป็นงานทอที่ใช้ทักษะสูงมาก การทอผ้าจก คล้าย ๆ การทอผ้าซิด แต่สามารถทำหลายสีสลักกัน ต้องการสีใดตรงไหน ก็สอดด้ายสีนั้นลงไปเส้นยืน และควักขึ้นมา จากนั้นจึงกระแทกพิมพ์ให้แรง ผ้าจกเมืองลองของจังหวัดแพร่มีชื่อเสียงมาก แต่ผ้าจกที่มีชื่อเสียงของอีสานคือผ้าแพรวาของจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งใช้เทคนิคการทอแบบจกผสมซิด ทำให้เกิดลายต่าง ๆ

2.2.3.3 การจัดองค์ประกอบลวดลาย

องค์ประกอบศิลป์ หมายถึง การนำส่วนประกอบต่างๆของทัศนธาตุ ประกอบด้วย จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน แสงเงา สี ช่องว่าง และลักษณะพื้นผิว มาออกแบบและจัดองค์ประกอบให้เหมาะสมและสร้างสรรค์ สามารถยึดหลักการเพียงหนึ่งเดียวหรือเลือกประยุกต์หลักการร่วมกันโดยมีหลักการดังนี้

1) เอกภาพ (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืน เป็นหน่วยเดียวกันโดยการจัดระเบียบของรูปทรง จังหวะ เนื้อหาให้เกิดดุลภาพ

2) ความสมดุลหรือดุลยภาพ (Balance) หมายถึงความเท่ากันเสมอกันมีน้ำหนัก หรือความกลมกลืน พอเหมาะพอดี โดยมรแกนสมมาตรทำหน้าที่แบ่งภาพให้ซ้าย ขวา บน ล่าง ให้เท่ากัน

3) จังหวะหรือจุดเด่น (Dominance) หมายถึงส่วนสำคัญที่ปรากฏชัดสะดุดตา

ที่สุดในชิ้นงาน จุดเด่นจะช่วยสร้างความน่าสนใจมีชีวิตชีวา จุดเด่นเกิดจากการจัดวางที่เหมาะสม และรู้จักการเน้นภาพที่มีหลักการคือการจัดจุดเด่นหลักและจุดเด่นรองเพื่อส่งเสริมลดทอนให้กันและกัน

4) ความกลมกลืน (Harmony) โดยภาพรวมทั้งหมดของภาพสร้างทุกอย่างกลมกลืนทั้งรูปทรงที่มองเป็นภาพรวม สีที่ให้ค่าความรู้สึกไปในทิศทางเดียวกันไม่มีจุดนำสายตาที่โดดเด่น มองเป็นภาพรวมโดยไม่ขัดสายตาและความรู้สึก

5) ความขัดแย้ง (Contract) ขัดแย้งด้วยรูปทรง ขนาด เส้น ผิวสัมผัส สี สร้างความโดดเด่นให้กับลดทอน

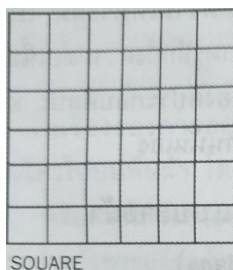
6) ขนาดหรือสัดส่วน (SizeProperty) การออกแบบลดทอนผ่านนั้น ให้มีความสำคัญกับสัดส่วนเป็นอย่างมากลดทอนสามารถออกแบบให้มีขนาดเล็กขนาดใหญ่จะต้องคำนึงถึงเทคนิคของการทอผ้า ทั้งผ้ามัดหมี่ ผ้าจก ผ้าขิด ผ้ายก ฯลฯ

2.2.3.4 การจัดวางลดทอนผ้า

การจัดวางของลดทอนจะขึ้นอยู่กับการซ้ำขององค์ประกอบของลายหรือลดทอน โดยทั่ว ๆ ไป รูปแบบการจัดวางของลดทอนจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ รูปแบบการจัดวางลดทอนที่มีตำแหน่งที่แน่นอน และรูปแบบการจัดวางลดทอนที่เกิดจากการสุ่ม ในรูปแบบการจัดวางกลุ่มที่หนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดจะมีตารางการจัดวางที่แน่นอน ได้แก่

1) ตารางการจัดวางรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเรียงต่อกัน (Square)

เริ่มต้นด้วยการสร้างสี่เหลี่ยมให้มีขนาดเท่าๆกัน หรือ สร้างสี่เหลี่ยมใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือจัตุรัสแล้วแบ่งภายในสี่เหลี่ยมให้ได้สี่เหลี่ยมเท่าๆกันโดยการขีดเป็นตารางเมื่อได้สี่เหลี่ยมเท่าๆกันแล้ว ก็เริ่มเขียนลดทอนในสี่เหลี่ยมนั้นๆ การต่อลายจากรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสและ สี่เหลี่ยมผืนผ้าเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด เนื่องจากนักออกแบบสามารถสร้างลดทอน (Pattern) บรรจุใน สี่เหลี่ยมนั้น แล้วนำรูปสี่เหลี่ยมเหล่านี้มาเรียงต่อกันทั้งแนวนอนและแนวตั้ง ก็สามารถเกิดลดทอน ได้โดยไม่สิ้นสุด ระบบโครงสร้างของสี่เหลี่ยมมีลักษณะเรียบง่าย ถือเป็นหลักการขั้นพื้นฐานในการออกแบบลายผ้าโดยให้สี่เหลี่ยมรูปหนึ่งเป็นหน่วยของลดทอน แล้วบรรจูลดทอนต่างๆลงไป เช่น รูปใบไม้ วงกลม เส้นโค้ง จะสามารถต่อลายเหล่านั้นได้ให้เกิดเป็นรูปต่าง ๆ ได้เนื่องจากมุมของสี่เหลี่ยม 90 องศา หมุนได้ 4 ครั้ง และทำซ้ำเรื่อยไปจนเกิดลดทอนแปลก ๆ จากการประดิษฐ์ ลดทอนที่บรรจุนอยู่ในแต่ละสี่เหลี่ยมนั้น

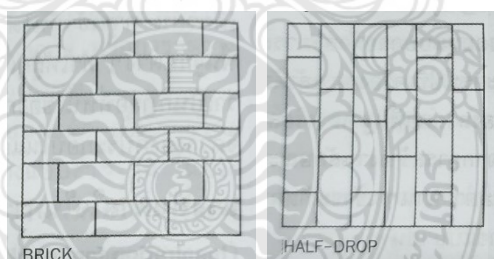

ภาพที่ 2.53 ตารางการจัดวางรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเรียงต่อกัน

ที่มา : ดิสนีย์ สิงหวิเศษ (2552)

- 2) การต่อลายในลักษณะการเรียงอิฐแนวนอนและแนวตั้ง (The Brick and Half-Drop Network)

การเขียนลายในลักษณะนี้ เป็นการเรียงอิฐ มีหลักการเกี่ยวเนื่องมาจากการต่อลายรูปสี่เหลี่ยมโดย การเปลี่ยนแปลงง่ายๆ โครงสร้างเกิดจากการขีดเขียนเส้นเป็นตารางตามแนวนอน (ตารางนั้นจะ เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัสก็ได้) เป็นการเรียงสลับกันระหว่างแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 คือ แถวที่ 1 จะเป็นเสมือนกัน แถวที่ 2 เป็นการเรียงสลับแถวที่ 1 โดยใช้เส้นแบ่งครึ่งของสี่เหลี่ยมใน แถวที่ 1 เป็นหลักแถวที่ 3 ทำเช่นเดียวกับแถวที่ 1 แถวที่ 4 ทำเช่นเดียวกับแถวที่ 2 สลับกันดังนี้ เรื่อยไปทำให้เกิดลวดลายที่แปลกใหม่

ภาพที่ 2.54 การต่อลายในลักษณะการเรียงอิฐแนวนอนและแนวตั้ง

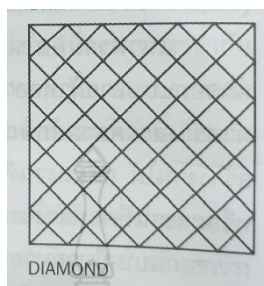
(The Brick and Half-Drop Network)

ที่มา : ดิสนีย์ สิงหวิเศษ (2552)

- 3) ตารางการจัดวางแบบสี่เหลี่ยมเพชร (Diamond)

ลักษณะเหลี่ยมเพชรนี้เกิดจากการสร้างสี่เหลี่ยมจัตุรัสเรียงกันในลักษณะเฉียงตามแนวเส้นทแยงมุม ขนาดกันไป คือสี่เหลี่ยมจัตุรัสจะเอียง 45 องศาหรือนำวิธีการเรียงอิฐมาใช้โดยการตีเส้นระหว่างมุม ตรงข้ามให้ขนานกันเรื่อยไป จะเกิดรูปสี่เหลี่ยมเพชรหรือสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนขึ้นสามารถประดิษฐ์ลวดลายบรรจุลงในสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนนี้ และนำมาเรียงต่อกัน จะดูเป็นแนวตรงหรือแนวเฉียงก็ได้ ให้มีวงจรของลาย ก็จะได้ลวดลายแปลกออกไปสร้างสี่เหลี่ยม

ขนมเปียกปูน โดยการนำวิธีการเรียงอิฐมาใช้และเพิ่มไว้ในแต่ละสี่เหลี่ยมนั้นจะได้รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนเพิ่มขึ้น

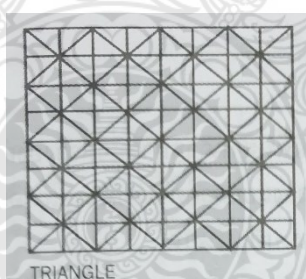

ภาพที่ 2.55 ตารางการจัดวางแบบสี่เหลี่ยมเพชร (Diamond)

ที่มา : ดิสนีย์ สิงหระเศรษฐ์ (2552)

4) ตารางการจัดวางแบบสามเหลี่ยม (Triangle)

สามเหลี่ยมนี้เกิดจากการแบ่งสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน คือลากเส้นทแยงมุมของสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลวดลายที่บรรจุในสามเหลี่ยมเล็กๆเหล่านี้สามารถเรียนต่อกันได้ เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า หกเหลี่ยม แปดเหลี่ยมและแม่กระทั่งวงกลม ลวดลายที่ปรากฏออกมาอาจจะแสดงถึงลักษณะของ ความแข็งแรงหรือความเคลื่อนไหวได้

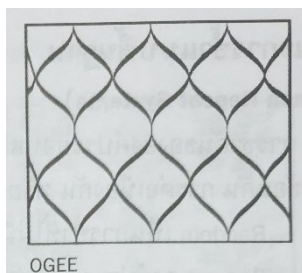

ภาพที่ 2.56 ตารางการจัดวางแบบสามเหลี่ยม (Triangle)

ที่มา : ดิสนีย์ สิงหระเศรษฐ์ (2552)

5) ตารางการจัดวางแบบแบบตาข่ายหรือเส้นโค้งที่มีรูปคล้ายตัวเอส (Ogee)

สามเหลี่ยมนี้เกิดจากการแบ่งสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน คือลากเส้นทแยงมุมของสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลวดลายที่บรรจุในสามเหลี่ยมเล็กๆเหล่านี้สามารถเรียนต่อกันได้ เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า หกเหลี่ยม แปดเหลี่ยมและแม่กระทั่งวงกลม ลวดลายที่ปรากฏออกมาอาจจะแสดงถึงลักษณะของความแข็งแรงหรือความเคลื่อนไหวได้

ภาพที่ 2.57 ตารางการจัดวางแบบแบบตาข่ายหรือเส้นโค้งที่มีรูปคล้ายตัวเอส (Ogee)

ที่มา : ดิสนีย์ สิงหระเศรษฐ์ (2552)

6) ตารางการจัดวางแบบรูปหกเหลี่ยม (Hexagon)

เริ่มต้นโดยการสร้างสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ต่อจากนั้นก็ลากเส้นเชื่อมต่อเป็นหกเหลี่ยมหรืออาจจะสร้างได้โดยลากเส้นรัศมีจากศูนย์กลางของวงกลมที่มี 6 จุด ระยะห่างเท่ากัน แล้วลากเส้นเชื่อม ระหว่างจุด จะได้รูปหกเหลี่ยมด้านเท่า

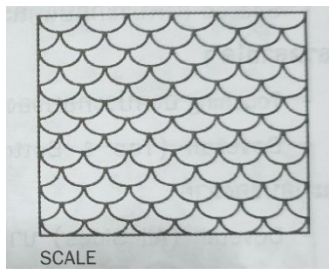

ภาพที่ 2.58 ตารางการจัดวางแบบรูปหกเหลี่ยม (Hexagon)

ที่มา : ดิสนีย์ สิงหระเศรษฐ์ (2552)

7) ตารางการจัดวางรูปแบบเกล็ด (Scale)

ลักษณะรูปพัด เกิดจากโครงสร้างรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน การสร้างรูปพัดนี้ต้องอาศัยส่วนของ วงกลมเป็นส่วนโค้งของด้านบนและด้านล่างปลายแหลมหรือเกิดจากส่วนของวงกลมที่ซ้อนกัน และส่วนที่ได้จากเส้นรอบวงมาติดกันเหมือนรูปพัดที่คลี่ออก ลวดลายที่ประดิษฐ์รูปพัดนี้อาจจะ แตกต่างหรือซ้ำกัน เมื่อต่อเป็นวงจรแล้วจะเกิดลวดลายแปลกใหม่

ภาพที่ 2.59 ตารางการจัดวางรูปแบบเกล็ด (Scale)

ที่มา : ดิสนีย์ สิงหระเศรษฐ์ (2552)

8) การต่อลายในลักษณะวงกลม (The Circle Network)

วงกลมที่เป็นลักษณะส่วนที่ได้จากการใช้เครื่องมือ วงเวียน แพนผัง
ของวงกลมที่มีมาจากตาราง สีเหลี่ยม

ภาพที่ 2.60 การต่อลายในลักษณะวงกลม

ที่มา : ดุขฉวี สุทนทรารชุน. (2531)

2.2.3.5 การเตรียมออกแบบลวดลาย

1) อุปกรณ์การออกแบบลายผ้า การออกแบบลวดลายวัสดุอุปกรณ์
ที่นักออกแบบจะต้องจัดเตรียมเพื่อความสะดวกในการออกแบบมี ดังนี้

(1) ดินสอดำ ควรเป็นดินสอด่เกรด 2B เป็นดินสอด่ไส้แข็งเหมาะสำหรับ
การร่างภาพ

(2) ไม้บรรทัดใช้สำหรับการตีเส้น

(3) ยางลบ ควรเป็นยางลบเนื้ออ่อน

(4) กระดาษสำหรับร่างแบบ เช่น กระดาษ A4

(5) กระดาษกราฟสำหรับการออกแบบลาย

(6) สีเมจิกสำหรับการลงเส้นสีของลาย เพื่อความชัดเจนของลาย

(7) มีดหรือคัตเตอร์ สำหรับเหลาดินสอด่ให้มีความคมของเส้น

2) การศึกษารูปจากแม่แบบ

(1) ลักษณะของรูปร่าง หมายถึง เส้นรอบนอกของวัตถุต่าง ๆ ว่าที่ปรากฏมีลักษณะรูปร่างเป็นอย่างไร เช่น รูปร่างกลม วงรี สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม รูปร่างอิสระ

(2) ลักษณะของเส้นรอบนอกของแม่แบบ หมายถึง สันที่เป็นเส้นรอบนอกของวัตถุ หรือรูปร่างของแม่แบบ เช่น เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นทแยง เส้นประ

(3) ลักษณะของพื้นผิว หมายถึง พื้นผิวของวัตถุ ซึ่งปรากฏในแนวราบเรียบของแม่แบบ เช่น ผิวเรียบ ผิวหยาบ ขรุขระ เมื่อสัมผัสจะปรากฏเป็นลวดลายในตัวแบบ

3) การศึกษาขั้นตอนการร่างภาพ หรือ สเกตซ์ภาพ

(1) การร่างภาพจากรูปทรงเรขาคณิต เช่น รูปภาพปลา โดยการร่างภาพที่ได้จากรูปสามเหลี่ยม หรือ สี่เหลี่ยม วงกลม นำมาประกอบกัน ดังภาพ

(2) การร่างภาพจากเส้นต่างๆ เมื่อนำมาประกอบกันแล้วก่อให้เกิดเป็นรูปภาพต่างๆ เช่น

ภาพที่ 2.61 การร่างภาพจากเส้นต่างๆ

ที่มา : อนุรัตน์ สายทองและคณะ (2547)

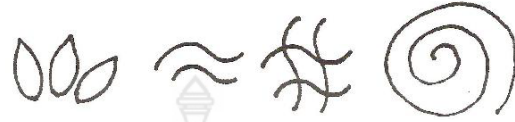
(3) เส้นตรง เมื่อนำเส้นตรงมาประกอบกัน จะก่อให้เกิดเป็นลวดลายหรือ รูปภาพได้ เช่น

ภาพที่ 2.62 เส้นตรง

ที่มา : อนุรัตน์ สายทองและคณะ (2547)

(4) เส้นโค้งเมื่อนำเส้นโค้งมาประกอบกันจะก่อให้เกิดเป็นลวดลาย
หรือรูปภาพได้ เช่น

ภาพที่ 2.63 เส้นโค้ง

ที่มา : อนุรัตน์ สายทอง, ประสิทธิ์ คະเลรัมย์, ประภาภรณ์ กล้าประเสริฐ, กัลยา เกษียรสินธุ์,
อำนาจ สุนาพรหม, อติชาติ เต็งวัฒนโชติ (2547)

(5) เส้นทแยง เมื่อนำเส้นทแยงมาประกอบกัน จะก่อให้เกิดเป็น
ลวดลาย หรือ รูปภาพได้ เช่น

ภาพที่ 2.64 เส้นทแยง

ที่มา : อนุรัตน์ สายทองและคณะ (2547)

2.2.3.6 ขั้นตอนการออกแบบลวดลาย

การออกแบบลวดลาย มีขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 2.65 ขั้นตอนการออกแบบลวดลาย

ที่มา : อนุรัตน์ สายทองและคณะ (2547)

การเรียนรู้การออกแบบลวดลายนั้น บุคคลต้องมีความเข้าใจ มีประสบการณ์ การศึกษา และมีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการประกอบกัน นำมาสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นลวดลายได้ โดยอาศัยความเข้าใจพื้นฐานเรื่องของเส้นมาประกอบกัน

2.2.4 การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น

2.2.4.1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องแต่งกาย

1) ซิลลูเอท (Sil -hou-ette) หรือ โครงของเสื้อผ้า หรือภาพร่าง คือเส้นกรอบที่ไม่มีรายละเอียดข้างใน แรงแบบตาใจหรือที่มาในการออกแบบโครงเสื้อผ้า อาจมีการเลียนแบบหรือต่อยอดมาจากแนวคิดที่หลากหลาย การทำความเข้าใจที่มาของโครงร่างจะทำให้สามารถทราบถึงองค์ประกอบที่สามารถนำมาใช้ร่วมกันในการออกแบบทั้งลักษณะ ลายเส้น แพทเทิร์น เทคนิคการตกแต่ง การเลือกใช้วัสดุประกอบ การใช้สี โครงของเสื้อผ้าสตรีแบ่งเป็น 15 แบบ ดังนี้

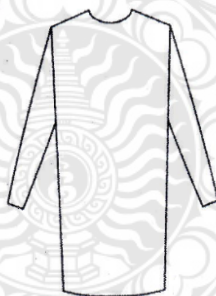
(1) โครงร่างแบบพริ้นเซส (Princess Line) โครงร่างที่รูปทรงเสื้อผ้าที่ถูกควบคุมโดยตะเข็บหรือรอยต่อ ที่มีแนวเส้นโค้งเริ่มจากบริเวณทรงอก ช่วงไหล่ไล่ต่ำลงมาจนถึงขอบริมผ้า

ภาพที่ 2.66 โครงร่างแบบพริ้นเซส (Princess Line)

ที่มา: ฐิติวรรณ โพนะทา. (2562)

(2) โครงร่างแบบเชอมีส (Chermise Line) โครงร่างนี้เป็นแบบที่ดึงตัวลงมาจากหัวไหล่ในช่วงปลายยุค 1950 Balenciaga และ Givenchy นับเป็นการออกแบบแฟชั่นที่ริเริ่มใช้โครงร่างลักษณะนี้เป็นยุคแรก ๆ

ภาพที่ 2.67 โครงร่างแบบเชอมีส (Chemise Line)

ที่มา: ฐิติวรรณ โพนะทา. (2562)

(3) โครงร่างแบบเต็นท์ (Tent Line) โครงร่างนี้จะดูเต็มตัว และนุ่มนวลพลิ้วไหว

ภาพที่ 2.68 โครงร่างแบบเต็นท์ (Tent Line)

ที่มา: รัฐวิพรรณ โพนะทา. (2562)

(4) โครงร่างแบบเอ – ไลน์ เป็นโครงร่างเสื้อผ้าที่นิยมนำมาเรียกขานเป็นชื่อทรงเครื่องแต่งกายกันมากที่สุด เป็นลักษณะที่ตกลงมาจากหัวไหล่ทั้งสองข้าง และแยกเป็นเอกเทศจากเส้นชายผ้า

ภาพที่ 2.69 โครงร่างแบบเอ – ไลน์ (A-Line)

ที่มา : รัฐวิพรรณ โพนะทา. (2562)

(5) โครงร่างแบบชีธ (Sheath Line) เป็นโครงร่างเสื้อผ้าที่ดูเหมาะสมได้เพราะรูปร่างที่โค้งเว้าหรือรอยตะเข็บ ซึ่งปรับให้สอดคล้องกับเรือนร่างของผู้สวมใส่

ภาพที่ 2.70 โครงร่างแบบชีธ (Sheath Line)

ที่มา: ฐิติวรรณ โพนะทา. (2562)

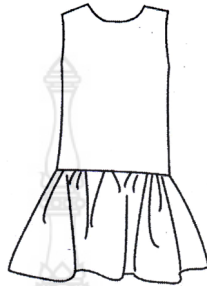
(6) โครงร่างแบบเอมไพร์ (Empire Line) โครงร่างเสื้อผ้าแบบนี้ เป็นแบบที่มีรอยต่ออยู่ใต้ระดับของทรงอก ซึ่งเราจะเห็นแบบเสื้อผาลักษณะนี้มากหากย้อนกลับไปในยุค ค.ศ.1800

ภาพที่ 2.71 โครงร่างแบบเอมไพร์ (Empire Line)

ที่มา: ฐิติวรรณ โพนะทา. (2562)

(7) โครงร่างแบบดรออป เวสต์ (Dropped Waist Line) โครงร่างลักษณะนี้จะมีรอยตะเข็บใต้เอวที่ห้อยตกลงมาจนถึงระดับสะโพก และเป็นแนวแฟชั่นที่นิยมกันมากในยุค 20

ภาพที่ 2.72 โครงร่างแบบดรออป เวสต์ (Dropped Waist Line)

ที่มา: รัฐวิวรรณ์ โพนะทา. (2562)

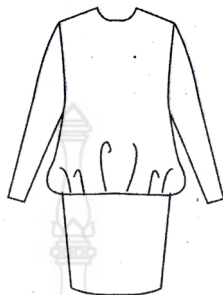
(8) โครงร่างแบบบับเบิล หรือฮาเล็ม (Bub-BleOr Harem Line) เป็นรูปทรงที่ชายกระโปรงพับทบเข้าชายผ้า ซึ่งรูปทรงแบบนี้จะใช้เป็นกระโปรงหรือกางเกงก็ได้

ภาพที่ 2.73 โครงร่างแบบบับเบิล หรือฮาเล็ม (Bub-BleOr Harem Line)

ที่มา: รัฐวิวรรณ์ โพนะทา. (2562)

(9) โครงร่างแบบโบลซอน (Blouson Line) โครงร่างแบบนี้เป็นลักษณะที่ใช้ผ้าช่วงบนมากเกินกว่าปกติ สำหรับชุดติดกันแล้ว โครงร่างแบบนี้เป็นได้ทั้งชุดติดกัน ชุดปล่อยสบาย เป็นชุดที่จับรูประดับสะโพกให้เกิดทรงพอง ช่วงล่างทรงสอบเข้ารูป

ภาพที่ 2.74 โครงร่างแบบโบลซอน (Blouson Line)

ที่มา: รัฐวิวรรณ โพนะทา. (2562)

(10) โครงร่างแบบเชิ้ต เวสต์ (Shirt Waist Line) เป็นสไตล์ของชุดที่มีลายละเอียดในลักษณะเดียวกันกับเสื้อเชิ้ต ซึ่งจะมีกระดุมติดตั้งแต่ระดับเหนือสะโพกยาวลงไปถึงชายเสื้อ

ภาพที่ 2.75 โครงร่างแบบเชิ้ต เวสต์ (Shirt Waist Line)

ที่มา: รัฐวิวรรณ โพนะทา. (2562)

(11) โครงร่างแบบทูนิก (Tunic Line) มีลักษณะเป็นชุดเสื้อกระโปรงสองชั้น เสื้อตัวบนอาจปล่อยชายยาวลงมาจนถึงสะโพก ลักษณะอาจผ่าด้านหน้าแล้วติดกระดุมเป็นคล้ายเสื้อคลุมก็ได้

ภาพที่ 2.76 โครงร่างแบบทูนิก (Tunic Line)

ที่มา: รัฐวิวรรณ์ โพนะทา. (2562)

(12) โครงร่างแบบคาฟทาน (Caftan Line) โครงร่างแบบนี้เป็นชุดคลุมยาวจนถึงข้อเท้า มีแนวผ่าที่เส้นอก ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากเครื่องแต่งกายแบบชนชาติโมร็อกโค อาจประดับตกแต่งด้วยเครื่องปักต่างๆ

ภาพที่ 2.77 โครงร่างแบบคาฟทาน (Caftan Line)

ที่มา: รัฐวิวรรณ์ โพนะทา. (2562)

(13) โครงร่างแบบเพพล์ม (Peplum Line) โครงร่างลักษณะนี้จะมี ส่วนของผ้าที่บานหรือแผ่ออกจากบริเวณเอว

ภาพที่ 2.78 โครงร่างแบบเพพล์ม (Peplum Line)
ที่มา: ฐิติวรรณ โพนะทา. (2562)

(14) โครงร่างแบบแซ็ค หรือพาร์เรล (Sack or Parrel Line) เป็นโครงร่างที่มีแนวปล่อยหลวม โครง สบายๆ ที่บริเวณสะโพก หรือชายลู่ลงมาสัมผัสผิวกายที่บริเวณ ชายกระโปรง

ภาพที่ 2.79 โครงร่างแบบแซ็ค หรือพาร์เรล (Sack or Parrel Line)
ที่มา: ฐิติวรรณ โพนะทา. (2562)

(15) โครงร่างแบบทราเพซ (Trapeze Line) โครงร่างลักษณะนี้ จะมีความโดดเด่นที่ชายกระโปรงที่ปล่อยบานออกจากร่างกาย เรามักนิยมเรียกว่า แฉค

ภาพที่ 2.80 โครงร่างแบบทราเพซ (Trapeze Line)

ที่มา: จุติวรรณ โพนะทา. (2562)

1) ยูนิเซ็ก (Unisex)

“ชิกมันด์ พรอยด์” นักจิตวิทยาชาวออสเตรเลียเคยกล่าวว่า “ธรรมชาติของมนุษย์เราจะใช้เพศสภาพชายหรือหญิงในการวิเคราะห์ตัดสินใจว่ามนุษย์อีกคนเป็นแบบใด ซึ่งเครื่องแต่งกายนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะบอกไปถึงอุปนิสัยของบุคคล” นักวิชาการมีความเห็นในเรื่องนี้ว่า ความเป็นหญิงและชายถูกกำหนดขอบเขตในการแสดงออกทางเพศตรงกับบรรทัดฐานของสังคมและกรอบทางเพศอย่างชัดเจนนั้น สังคมลักษณะนี้มักทำให้เพศสภาพหนึ่งอยู่เหนือเพศสภาพหนึ่งเสมอ ดังนั้นการแสดงออกไม่ตรงตามเพศสภาพด้วยการแต่งกายสลับขั้วไปมา นั้นจึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างบรรทัดฐานใหม่ของระเบียบโครงสร้างของสังคมที่มีอยู่เดิม

Unisex หรือ unisex หมายถึง ไม่สามารถแยกเพศได้ Unisex Style คือ การแต่งกายแบบที่ทุกเพศสามารถสวมใส่ได้ โดยไม่มีการตีตราบอกว่าต้องใส่เฉพาะเพศใดเพศหนึ่งเท่านั้น แต่จะว่าเป็นเทรนด์สมัยนี้ก็คงไม่ถูกเพราะ เนื่องจากเทรนด์การแต่งกายแบบ unisex นั้นเริ่มกันมาตั้งแต่ยุค 60 ของ ศตวรรษที่ 20 คือการเปลี่ยนแปลงในการกระจายบทบาทดั้งเดิมระหว่างชายและหญิง มีส่วนทำให้เกิดสไตล์ ตัวแทนของวัฒนธรรมย่อยเหล่านี้ลบลบขอบเขตระหว่างชายและหญิงอย่างกล้าหาญ เสื้อผ้าทำให้ผู้หญิงสามารถแต่งกายได้อย่างอิสระมากขึ้นโดยปิดความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ออกไป ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับเสื้อผ้าเท่านั้นแต่ยังรวมถึงเครื่องประกอบการแต่งกาย

Androgynous หรือ Androgyny หมายถึง ทั้งสองเพศรวมกัน มีลักษณะความเป็นชายและเพศหญิงรวมกัน หรือไม่แสดงออกทางเพศตามแบบแผน

Androgynous Style คือ การแต่งกายสลับกับเพศสภาพ ซึ่งการแต่งกายแบบนี้ไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นในโลกแฟชั่น แต่เป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมานาน ตั้งแต่ในอดีตเป็นสไตล์ที่มีการ

หลอมรวม ความกำกวม คงความเป็นผู้หญิง (เฟมินีน) และความเป็นชาย (แมสคูลิน) ไว้ทั้งสองอย่าง Androgynous ก็อาจเรียกได้ว่าเป็นสไตล์เสื้อผ้าเชิงสัญลักษณ์ของการแสดงออกถึงการมีเสรีภาพเพศ และทางสังคมได้ Androgynous เป็นหนึ่งในรูปแบบของเสื้อผ้า Unisex เสื้อผ้าที่สามารถสวมใส่ได้ทั้ง ชายและหญิง เกิดมาจากแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศ สื่อสารออกมาผ่านทางการแต่งกาย เพื่อสะท้อนว่า แฟชั่น เป็นสิ่งที่ไร้ข้อจำกัดทางเพศ จึงถูกจับตามองเป็นพิเศษว่ามีส่วนสร้างความเท่าเทียมและเพิ่มความหลากหลายในโลกแฟชั่นอย่างมาก เสื้อผ้าก็เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่แสดงออกเชิงสัญลักษณ์ที่เทรนด์ Androgynous นำมาใช้เพื่อขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวไปข้างหน้า ซึ่งไม่ได้สื่อถึงเพศสภาพอย่างเดียว แต่รวมไปถึงการแสดงจุดยืนและการแต่งตัวเพื่อแสดงตัวตน จนถึงจุดที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียม มีความสุขจากการได้รับเกียรติและได้รับการยอมรับจากสังคมเพราะสิ่งที่บ่งบอกตัวตนถึงความเป็นหญิงหรือชาย อยู่ที่เจตนาและการกระทำมิใช่เพียงแค่ การสังเกตผืนผ้าไม่กี่เมตรที่ตัดเย็บสำหรับห่อหุ้มร่างกายเพียงเท่านั้น

3

ภาพที่ 2.81 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 1

ที่มา: www.pinterest.com (2564)

ภาพที่ 2.82 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 2

ที่มา: www.pinterest.com (2564)

ภาพที่ 2.83 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 3
ที่มา: www.pinterest.com (2564)

ภาพที่ 2.84 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 4
ที่มา: www.pinterest.com (2564)

ภาพที่ 2.85 เครื่องแต่งกาย Unisex Style แบบที่ 5
ที่มา: www.pinterest.com (2564)

2.2.4.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย ประเภทกระเป๋า

คำว่า “Accessories” ตรงกับความหมายในภาษาไทยว่า “เครื่องแต่งตัว” ที่ใช้กันอยู่เป็นประจำ เช่น กระเป๋าถือ เข็มขัด สร้อยคอ กำไล ตุ้มหูนาฬิกา แหวน ผ้าพันคอ หมวก แว่นตา ถุงเท้าและรองเท้า ฯลฯ ในการแต่งกายถ้าขาดเครื่องประดับเหล่านี้แล้ว จะเหมือนว่าแต่งตัวยังไม่เสร็จหรือขาดอะไรไป เครื่องประดับช่วยสร้างความกลมกลืนให้กับชุดที่สวมใส่ สร้างความทันสมัยและช่วยให้ชุดที่เรียบง่ายดูน่าสนใจขึ้นได้ เครื่องประดับเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มเสน่ห์สไตล์ และ รสนิยมในการแต่งตัวได้เป็นอย่างดีนอกจากนี้ยังบ่งบอกถึงบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ด้วย

นักออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าได้แยกประเภทของกระเป๋าตามชื่อต่าง ๆ เพื่อการออกแบบที่เป็นกลุ่มแบบผลิตภัณฑ์ ดังนี้

- 1) ผลิตภัณฑ์กระเป๋าแบบ Flap เป็นรูปแบบกระเป๋าสะพายแบบทรงอ่อนและอิสระ ใช้ปกป้องอุปกรณ์ของใช้เต็มพื้นที่ โดยส่วนใหญ่จะนิยมปิดเปิดด้วยซิป

ภาพที่ 2.86 กระเป๋าแบบ Flap

ที่มา: <https://gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า> (2564)

- 2) กระเป๋าแบบ Frame เป็นรูปแบบกระเป๋าถือ และสะพายแบบมีโครงสร้างประกอบในตัวผลิตภัณฑ์ มีรูปแบบที่ชัดเจนตามวัตถุดิบที่ถูกกำหนดมาให้เป็นโครงสร้าง

ภาพที่ 2.87 กระเป๋าแบบ Frame

ที่มา: <https://gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า> (2564)

3) กระเป๋าแบบ Hobo เป็นรูปแบบกระเป๋าทรงอิสระเหมือนแบบ Flap แต่ไม่มีฝาเปิดปิดของกระเป๋า นำการใช้ชิปมาเป็นตัวปิดเปิด โดยส่วนมากกระเป๋านี้เน้นลำลอง สะดวกสบายมากกว่า แบบ Frame

ภาพที่ 2.88 กระเป๋าแบบ Hobo

ที่มา: <https://gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า> (2564)

4) กระเป๋าแบบ Luggage Frame เป็นรูปแบบเหมือนแบบ Frame แต่มีขนาดใหญ่กว่าและสามารถรองรับการใส่ของต่างๆได้มาก ทำเป็นกระเป๋าถือเดินทางโดยโครงสร้างที่ใหญ่และแข็งแรง

ภาพที่ 2.89 กระเป๋าแบบ Weekend Bag

ที่มา: <https://gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า> (2564)

5) กระเป๋าแบบ Luggage Handle เป็นรูปแบบกระเป๋าถือที่มีการใช้มือจับติดกับตัวโครงสร้างกระเป๋านี้เน้นความแข็งแรงของการใช้มือจับซึ่งถูกออกแบบเพื่อการใช้งานที่รวดเร็ว

ภาพที่ 2.90 กระเป๋าแบบ Luggage Handle

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettes> (2564)

6) กระเป๋าแบบ Satchel เป็นรูปแบบกระเป๋าที่เน้นการใช้งานแบบปิดเปิด กระเป๋าโดยเน้นการรัดซิปที่มีรอบตัวเพื่อการเปิดกว้างของบริเวณปากกระเป๋า เพื่อให้มุมมองด้านในเด่นชัดมากขึ้น จะเห็นได้ชัดในรูปแบบกระเป๋าเอกสาร กระเป๋าใส่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 2.91 กระเป๋าแบบ Satchel

ที่มา: <https://gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า> (2564)

7) กระเป๋าแบบ Shoulder เป็นรูปแบบกระเป๋าสะพายที่พบเห็นตามท้องตลาด ทั้งรูปทรงแบบทรงอ่อนและเสริมทรงแข็งซึ่งรูปแบบแล้วแต่นักออกแบบจะออกแบบสร้างสรรค์

ภาพที่ 2.92 กระเป๋าแบบ Shoulder

ที่มา: <https://gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า> (2564)

8) กระเป๋าแบบ Structured เน้นการใช้โครงสร้างที่อยู่ทรงเพื่อช่วยในการรับน้ำหนักเป็นจุดสำคัญหลักในการออกแบบ รูปกระเป๋าจะมีการเสริมอุปกรณ์ให้เห็นอย่างชัดเจน

ภาพที่ 2.93 กระเป๋าแบบ Structured

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettew> (2564)

9) กระเป๋าแบบ Tote เป็นรูปแบบกระเป๋าแนวเดียวกันกับลักษณะกระเป๋า Shoppingbag เน้นการใส่ของได้มากขึ้น ส่วนการทำช่องที่แตกต่างกันออกไปนั้นอยู่ที่นี้กออกแบบจะแต่งเติมใส่รายละเอียดเข้าไปเพื่อให้เกิดประโยชน์ใช้สอยที่มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 2.94 กระเป๋าแบบ Tote

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettes> (2564)

10) กระเป๋าแบบ Trapezoid เน้นการออกแบบที่มีลักษณะรูปทรงเป็นแบบสี่เหลี่ยมคางหมูรูปทรงมองเห็นได้ง่ายและเห็นชัดเจนว่ามีการเจาะจงถึงแบบสี่เหลี่ยมคางหมูนำมาเป็นจุดยืนในการออกแบบผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 2.95 กระเป๋าแบบ Trapezoid

ที่มา: <https://gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า> (2564)

11) กระเป๋าแบบ Wire Frame เน้นการใช้วัสดุที่ออกแบบมาเฉพาะการปิดเปิด กระเป๋า รูปทรงจะมีขนาดใหญ่กว่ากระเป๋าแบบกระเป๋ารাত্রี สามารถที่จะใส่ของได้มากขึ้นกว่า เน้นสะพายมากกว่าถือ

ภาพที่ 2.96 กระเป๋าแบบ Wire Frame

ที่มา: <https://gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า> (2564)

12) กระเป๋าแบบ Backpack เป็นลักษณะกระเป๋าสะพาย หรือเรียกว่ากระเป๋าเป้สะพายหลังในกลุ่มนี้เน้นการจำลองเพื่อความสะดวกสบายในการใช้งาน

ภาพที่ 2.97 กระเป๋าแบบ Backpack

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettes> (2564)

13) กระเป๋าแบบ Bucket เน้นรูปทรงที่เป็นเหมือนถัง ตะกร้า มีการเสริมทรงและสำคัญที่เห็นได้ชัด คือก้นกระเป๋าจะถูกกำหนดให้มีรูปร่างและขึ้นทรงกระเป๋าตามโครงสร้างของกระเป๋า

ภาพที่ 2.98 กระเป๋าแบบ Bucket

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettes> (2564)

14) กระเป๋าแบบ Barrel ลักษณะกระเป๋าเป็นทรงกระบอกกลม หรือตัดทอนเป็นรูปสี่เหลี่ยมซึ่งพบเห็นทั่วไปในท้องตลาด

ภาพที่ 2.99 กระเป๋าแบบ Barrel

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettew> (2564)

15) กระเป๋าแบบ Camera เป็นกระเป๋าที่เน้นเฉพาะทาง เช่น ใช้สำหรับใส่กล้องถ่ายรูป ส่วนใหญ่ที่ถูกออกแบบมาเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม จะมีรูปทรงอื่นๆบ้างตามที่นักออกแบบได้ออกแบบสร้างสรรค์

ภาพที่ 2.100 กระเป๋าแบบ Camera

ที่มา: www.pinterest.com (2564)

16) กระเป๋าแบบ Clutch รูปแบบเป็นแนวกระเป๋าใส่สตางค์ กระเป๋ารাত্রี มีรูปแบบเป็นการใช้ถ้อยมากกว่าการสะพาย เน้นมีขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่

ภาพที่ 2.101 กระเป๋าแบบ Clutch

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettew> (2564)

17) กระเป๋าแบบ Double Handle รูปแบบเป็นกระเป๋าที่ใช้สายสะพาย
ที่เหมือนกัน 2 ข้างและมีจุดสำคัญเด่นชัดคือสายสะพาย

ภาพที่ 2.102 กระเป๋าแบบ Double Handle

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettew> (2564)

18) กระเป๋าแบบ Drawstring รูปแบบกระเป๋านเน้นการปิดเปิดบริเวณปาก
กระเป๋า โดยวิธีแบบรูดปากกระเป๋าเป็นจุดสำคัญ

ภาพที่ 2.103 กระเป๋าแบบ Drawstring

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettew> (2564)

19) กระเป๋าแบบ Facile เป็นกระเป๋ารูปทรงที่เน้นเรื่องความสะดวกสบาย
รูปทรงขนาดใหญ่ จะเน้นการปิดเปิดด้วยกระดุมแม่เหล็ก หรือหัวเข็มขัด ปิดเปิดปากกระเป๋าได้ง่าย

ภาพที่ 2.104 กระเป๋าแบบ Facile

ที่มา: <https://www.vogue.co.th/bagssilhouettew> (2564)

การแบ่งประเภทของผลิตภัณฑ์กระเป่าจะเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์กระเป่าแต่ละรูปแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งการแบ่งตามลักษณะดังกล่าวจะบ่งบอกถึงรูปทรงได้อย่างชัดเจน โครงสร้างวัสดุที่ใช้ประกอบการผลิต เช่นการใช้ซิปปหรือแม่เหล็กในการปิดเปิดกระเป่า รวมถึงการนำไปใช้งานของกระเป่าแต่ละแบบ หลักการแบ่งประเภทของกระเป่าดังกล่าวข้างต้น แม้จะมีความแตกต่าง แต่สามารถทำให้เกิดความชัดเจนในการนำไปออกแบบเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์กระเป่าที่เหมาะสมกับการใช้งาน รวมถึงการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างของกระเป่าและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2.3 เทคนิคการตกแต่งและวัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์

2.3.1 เทคนิคการตกแต่งผลิตภัณฑ์

การตกแต่งเสื้อผ้า หมายถึง วิธีการตกแต่งเสื้อผ้าที่เกิดจากการตกแต่งด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ทำให้เสื้อผ้าเกิดความสวยงามไม่แพ้การตกแต่งวัสดุตกแต่ง การตกแต่งเสื้อผ้ามีหลายวิธี เช่น การตกแต่งด้วยตะเข็บ ผ้าฉลวย การต่อผ้า ไล่ไก่ การแทรกผ้า การตีเกล็ด จีบระบาย จีบรูต ฯลฯ เป็นการตกแต่งที่ต้องใช้ฝีมือการตัดเย็บ ความประณีต นิยมใช้ตกแต่งเสื้อผ้าเด็ก การตกแต่งเสื้อผ้าสตรี บุรุษ ในชุดลำลอง ชุดทำงาน หรือชุดอื่นๆ ขึ้นอยู่กับการเลือกวิธีตกแต่ง แต่ละวิธีควรเลือกใช้ให้เหมาะสมความสำคัญของการตกแต่งเสื้อผ้า การตกแต่งเสื้อผ้าไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งด้วยมือ หรือด้วยเครื่องจักรก็มีความสำคัญด้วยทั้งสิ้น การตกแต่งด้วยเครื่องจักรมีการจีบรูต จีบระบาย การปักจักร การเดินเส้น ทำให้เสื้อผ้าเกิดความสวยงามมากยิ่งขึ้น การตกแต่งสามารถช่วยเพิ่มราคาเสื้อผ้า และบ่งบอกถึงรสนิยมของผู้สวมใส่ บางครั้งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาการตัดเย็บได้ เช่น จีบระบาย ช่วยแก้ปัญหาคอเสื้อ กระโปรงหรือแก้ปัญหารูปแบบเสื้อที่แข็งกระด้างให้ดูอ่อนหวาน น่ารักได้เช่นกัน

2.3.1.1 เทคนิคการอัดพลีท

1) ผ้าพลีท เนื้อผ้าพิเศษมีลักษณะรอยย่น ใช้วิธีอัดจีบด้วยความร้อนสูง ไม่ยับและไม่ต้องรีด ข้อดีของชุดราตรีที่ทำจากผ้าพลีท คือใส่สบาย มี texture ไม่ซ้ำและไม่เหมือนใคร เป็นความงามที่แตกต่าง เรียบง่ายแต่ไม่จำเจ มีข้อเสียคือ อาจจะมีคางพองบ้างและไม่ค่อยอยู่ทรง เนื่องจากเป็นเนื้อผ้าที่มีลักษณะบางเบาใส่สบาย

ภาพที่ 2.105 เทคนิคการอัดพลีท

ที่มา: www.อัดพลีท.com xn--l3cgu2a0bya5a.blogspot.com (2564)

2) การตกแต่งระบาย (Ruffle) เป็นอีกหนึ่งเทคนิคงานฝ้ายอดนิยมนำมาตกแต่งชิ้นงานได้หลากหลาย วิธีทำระบายจะเริ่มจากการตัดผ้าเป็นเส้น (Strip) แล้วจึงทำการเนาจุดที่ด้านหนึ่งเพื่อให้ฝ้าย่นเข้าหากัน ซึ่งสามารถทำได้หลายแบบ เช่น การพับผ้าเข้าหากันแล้วจับรูดระบายที่ริมผ้าด้านบน ตัวระบายจะเป็นสันทบผ้า หรือการพับผ้าด้านผิดเข้าหากันเย็บริมแล้วกลับออกเหมือนไส้ไก่แล้วเนาจุดตรงกลาง เป็นต้น

ภาพที่ 2.106 เทคนิคการตกแต่งระบาย

ที่มา: www.pinterest.com (2564)

2.3.2 วัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์

ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัสดุเป็นผ้า นักออกแบบต้องศึกษาหลักการเลือกผ้า เพื่อให้เปิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการออกแบบได้ ซึ่งมีหลักที่สำคัญในการพิจารณาเลือกผ้านั้นมีอยู่ 3 ประการ ประกอบด้วย พิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาสที่จะใช้ พิจารณาลายผ้า และพิจารณาลักษณะพื้นผิวผ้า ดังนี้

2.3.2.1 พิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาสที่จะนำไปใช้

ในการเลือกผ้าเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ นักออกแบบควรพิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาสที่จะนำไปใช้ อาทิเช่น ในการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับฤดูหนาว (Winter) ประเภทเสื้อโค้ท (Coat) หรือเสื้อกันหนาว (Sweater) นักออกแบบควรเลือกผ้านำพวกเนื้อหนา ทอแน่นๆ ไม่มีช่องให้อากาศผ่านทะลุได้ง่าย เช่น ผ้าขนสัตว์ เพราะจะช่วยป้องกันอากาศหนาวจากภายนอกได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถเก็บไอน้ำให้อยู่เสมอได้ดีอีกด้วยในการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับฤดูร้อน (Summer) นักออกแบบก็ควรเลือกผ้าที่ทอจากเส้นใยธรรมชาติ (Natural Fibers) ประเภทเส้นใยจากพืช (Vegetable Fibers) เช่น ผ้าฝ้ายหรือผ้าลินิน เพราะจะช่วยซับเหงื่อและให้ความเย็นสบายแก่ร่างกายได้มากกว่า ส่วนเสื้อผ้าที่ต้องใช้เป็นประจำ เช่น ชุดที่ใส่ไปทำงาน หรือชุดราชการ ไม่ควรใช้ถ้าประเภทเนื้อหยาบ ทอหยาบๆ ผิวสัมผัสเป็นปุ่มปมซึ่งง่ายต่อการถูกสะเก็ด หากผู้สวมใส่ไม่ระมัดระวังอาจจะทำให้ปุ่มปมเหล่านั้นหลุดลุ่ยออกมาได้ เป็นผลให้เนื้อผ้าเสียหาย ผ้าที่มีเนื้อหยาบ ทอหยาบๆ จึงเหมาะกับเครื่องแต่งกายประเภทลำลองซึ่งใช้อย่างฉาบฉวยมากกว่า สำหรับเสื้อผ้าที่ใช้ไปงานราตรีนั้น ควรใช้ผ้าที่ทำจากใยสังเคราะห์ (Man-Made Fibers) เช่น อาซีเตท (Acetate) เพราะเป็นใยที่ทำงานจากเซลลูโลส (Cellulose) มีความมันเงาเบาบาง ได้แก่ ผ้าแพร ผ้าว่วน และผ้าทาทาฟต้า (Taffeta) หรือผ้าที่ทำจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าไหมก็นิยมใช้ตัดชุดราตรีเช่นเดียวกัน

2.3.2.2 พิจารณาลายผ้า

การรู้จักพิจารณาเลือกลายผ้าเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ให้แลดูเป็นแฟชั่นขั้นสูงนั้น เป็นทฤษฎีที่ค่อนข้างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตามหากนักออกแบบเรียนรู้เกี่ยวกับผ้าอย่างแท้จริง ก็จะสามารถเลือกใช้ผ้าได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและเหมาะสมกับบุคคล โอกาส และสถานที่ได้ ลักษณะของลายผ้าแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) ผ้าพื้น (Plain Fabric) ผ้าพื้นเป็นผ้าที่ไม่มีลวดลายใดๆเป็นผ้าสีที่มี

ลักษณะพื้นผิวแตกต่างกันไป บางประเภทลื่นเป็นมัน บางประเภทหยาบกร้าน บางประเภทนุ่มน่าสวมใส่ บางประเภทบางเบา บางประเภทหนาหนัก ผ้าพื้นจึงจำเป็นต้องใช้ฝีมือในการตัดเย็บค่อนข้างสูง และต้องพิถีพิถันเป็นพิเศษ ถ้าตัดเย็บไม่ดี จะทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นหมดคุณค่า หากตัดเย็บประณีตย่อมแลดูสวยงาม โดยไม่ต้องใช้วัสดุใดมาตกแต่งบนตัวผลิตภัณฑ์

2) ผ้าลายเรขาคณิต (Geometric Patterns) ผ้าลายเรขาคณิต หมายถึง ผ้า

ซึ่งมีลายที่เกิดจากการใช้เส้นประกอบขึ้นเป็นรูปเหลี่ยม วงกลม วงรี เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นตัดกัน เป็นต้น มาจัดเป็นองค์ประกอบให้แลดูสวยงามและกำหนดสีลงไปให้เกิดความกลมกลืนหรือขัดแย้งกัน ผ้าลายเรขาคณิตมีทั้งลายเล็ก ลายใหญ่ หลายสี หลายขนาด

3) ข้อควรรู้ในการใช้ผ้าลายทางในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

(1) ถ้าจะออกแบบเครื่องแต่งกายซึ่งมีความสมดุลแบบสมมาตร

(Symmetrical Balance) ที่มีความสมดุลแบบสองด้านเหมือนกัน ผู้ออกแบบควรเลือกใช้ผ้าลายทางที่สม่ำเสมอ แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ผ้าลายทางที่ไม่สม่ำเสมอในการออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีความสมดุลแบบสมมาตร ผู้ออกแบบควรวางแบบ (Pattern) ขึ้นหน้าสองชั้นให้กลับหัวกลับหางกันบนผืนผ้า และในการวางแบบชั้นหลังก็ต้องทำเช่นเดียวกับชั้นหน้า

(2) ในการใช้ผ้าลายทางที่สม่ำเสมอ เวลาวางแบบลงบนผ้า ควรกะให้ช่องไฟ ของลายทางที่อยู่ทีเส้นกลางหน้า และกลางหลัง

(3) ผ้าลายทางแนวนอนราบ นิยมวางแบบไปในทิศทางเดียวกันทุกชิ้น

(4) ผ้าลายทางสีอ่อน-แก่ ให้วางลายทางสีอ่อนไว้ทีเส้นกลางหน้า

และกลางหลัง

(5) ผ้าลายทาง ผ้ายา ผ้ายาเรขาคณิต รูปแบบอื่นๆ

(6) ผ้าลายทางเล็กๆ เหมาะสมกับเสื้อประเภทคลาสสิก (Classic)

หรือกระโปรงแบบแยกชิ้นส่วนของผู้หญิง

(7) ผ้าลายทางที่มีหลายสีหลายขนาดในผืนเดียวกัน เหมาะกับเสื้อ

แบบลำลอง สำหรับใส่ในฤดูร้อน

(8) ผ้าลายทางหลายสีเหมาะกับเสื้อแบบลำลอง

4) ข้อควรรู้ในการใช้ผ้าตาในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

(1) ผ้าตาเล็กๆ เวลานั้นไปใช้ในการออกแบบ มักไม่ต้องคำนึงถึงรอยต่อที่ตะเข็บเหมือนผ้าตาใหญ่

(2) ผ้าตาเล็กๆ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ออกแบบเสื้อกระโปรงชุด (Dress) สำหรับผู้หญิง

(3) ผ้าตาเล็กๆ เหมาะกับเสื้อแบบคลาสสิกของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และเหมาะกับกระโปรงจีบรอบเอว

(4) ผ้าตาเนื้อบางที่มีสีตัดกัน ไม่ควรใช้ออกแบบเสื้อปกเทเลอร์ ควรออกแบบกระโปรงชุดแทนจะเหมาะสมกว่า

(5) ผ้าตาใหญ่ แลปลายในแนวเส้นด้ายยืนมักดีกว่าแลปลาย ในแนวเส้นด้ายพุ่ง เพื่อให้เกิดความสมดุลในความรู้สึก ดังนั้น ผ้าตาใหญ่ๆ จึงมีตาที่ไม่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสแท้ ถ้านำมาตัดกระโปรงแบบผ้าเฉียงจะดูไม่สวยงาม

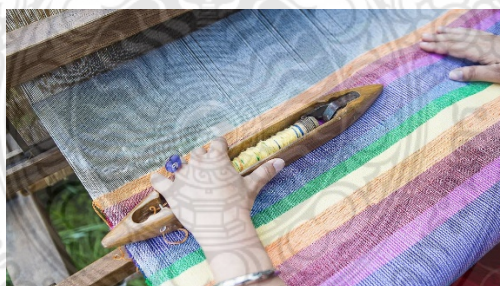
2.3.2.3 ลักษณะและคุณสมบัติของผ้า

ผ้า (Fabric) คือ สิ่งที่ได้จากการนำวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุที่สังเคราะห์ผ่านกระบวนการผลิต จนได้เป็นเส้นด้าย และผ่านกรรมวิธีผลิตผสมผสานหรือถักทอจนได้เป็นผืนผ้า เช่น ฝ้าย ไผ่ไหม ไนลอน เป็นต้น

1) Cotton หรือ ฝ้าย จัดว่าเป็น เนื้อฝ้ายอดีอันดับ 1 ในประเทศไทย ที่นิยมนำมาทำเสื้อยืด โดยผ้าชนิดนี้ทำมาจากใยฝ้ายธรรมชาตินำมาทอให้เกิดเป็นผ้า กลายเป็นฝ้ายอดีในประเทศ เนื่องจากมีคุณสมบัติหลักที่ระบายความร้อนได้ดีกว่าผ้าชนิดอื่นๆ

ลักษณะเนื้อผ้า : เป็นผ้าที่ทำมาจากเส้นใยธรรมชาติ เนื้อผ้านุ่ม ไม่กระด้าง ซับเหงื่อได้ดี ระบายอากาศได้ดี

คุณสมบัติ : Cotton เรื่องของการระบายอากาศเยี่ยมยอด ซึ่งแน่นอนว่าในบรรดาผ้าที่ใช้ทำเสื้อยืดทุกชนิด ผ้า Cotton ดีมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากมีจุดเด่นในเรื่องของการระบายความร้อนที่ดี ใส่แล้วไม่อบ ซักแล้วหด ทั้งนี้จะหดมากหดน้อยก็แล้วแต่ร้าน โดยเรื่องของการหดต้องแล้วแต่บรรดาโรงงานผ้าจริง ๆ เนื่องจากในการผลิตจะมีน้ำยาควบคุมความหด 3% บ้าง 5% บ้าง ทั้งนี้ก็แล้วแต่ราคา เรื่องของความนุ่ม บางร้านก็นุ่มจริง บางร้านก็นุ่มหลอก ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากโรงงานจะมีน้ำยาที่ย้อมทำให้เกิดความนุ่ม ซึ่งแน่นอนว่าเซ็คยากมาก เนื่องจากการย้อมหลอก ๆ คือ เมื่อเราจับจะนุ่มมือ แต่เมื่อไรก็ตามที่นำไปซักความนุ่มก็หายไป แม้ว่าจะใช้น้ำยาปรับผ้านุ่มก็ไม่ช่วยเรื่องของราคา เทียบกันแล้วในเหล่าบรรดาผ้าที่ใช้ทำเสื้อยืด ผ้าชนิดนี้มีราคาสูง

ภาพที่ 2.107 ฝ้าย

ที่มา: www.ruedee.com/th/fabric/cotton/ (2564)

2) ไหมอิตาลี หรือ Italian Silk เป็นชื่อเรียกเฉพาะของผ้าชนิดนี้ ตัวผ้าผลิตมาจาก เส้นใยโพลีเอสเตอร์ 100 % (Polyester)

ลักษณะเนื้อผ้า : ผ้าไหมอิตาลีมีเนื้อผ้าที่มีลักษณะโปร่งแสงปานกลาง ผ้ามีความเรียบ ให้ผิวสัมผัสนุ่มลื่น

คุณสมบัติ : เนื้อผ้ามีความนุ่มเรียบลื่น มีความพริ้วไหว น้ำหนักเบา ทำให้ใส่แล้วไม่ระคายเคืองผิว แต่ระบายอากาศไม่ดีนัก

ไหมอิตาลี นิยมนำมาใช้งาน เนื่องด้วยลักษณะที่กล่าวมา ทำให้ผ้าไหมอิตาลีเป็นที่ตอบใจหทัย เสื้อผ้าสายแฟชั่น เพราะสามารถ นำตัวผ้ามาพิมพ์ลายได้ตามที่เราต้องการ และไม่มีข้อจำกัดเรื่องสี และยังสามารถนำมาตัดเย็บเป็นชุดเดรสแฟชั่น เสื้อเชิ้ต เสื้อฮาวาย กางเกง จึงเป็นตัวเลือกแรกๆ สำหรับผู้ที่ต้องผลิตเสื้อผ้าแฟชั่น ในท้องตลาดที่เราพบเห็นผ้าไหมอิตาลีมีด้วยกัน 3 แบบ ดังนี้

(1) ผ้าไหมอิตาลีสีขาว

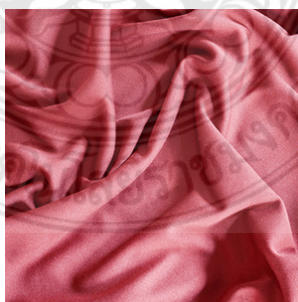

ภาพที่ 2.108 ผ้าไหมอิตาลีสีขาว

ที่มา: <https://www.winnaargament.com/content/68042/ผ้าไหมอิตาลี-italian-silk> (2564)

(2) ผ้าไหมอิตาลีย้อมสี สีของตัวผ้าจะมีให้เลือก ไม่เกิน 10 เฉดสี

เนื่องจาก การย้อมสีนั้นเริ่มต้นที่การย้อมเส้นด้าย ทางผู้ผลิตจึงเลือกมาเฉพาะสีที่เป็นที่ต้องการของตลาด

ภาพที่ 2.109 ผ้าไหมอิตาลีย้อมสี

ที่มา: <https://www.winnaargament.com/content/68042/ผ้าไหมอิตาลี-italian-silk> (2564)

(3) ผ้าไหมอิตาลีพิมพ์ลาย บนตัวผ้าจะมีลวดลายที่ถูกพิมพ์ลงบนตัวผ้า (ผ้าไหมอิตาลีสีขาว ส่วนมากจะถูกนำมาพิมพ์ลายลงบนตัวผ้า เราเรียกเทคนิคนี้ว่า การพิมพ์ Sublimation

ภาพที่ 2.110 ผ้าไหมอิตาลีพิมพ์ลาย

ที่มา: <https://www.winnaargament.com/content/68042/ผ้าไหมอิตาลี-italian-silk> (2564)

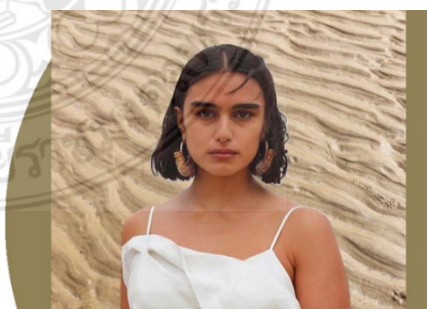
2.4 แนวโน้มแฟชั่นฤดูร้อน ปี ค.ศ. 2022

แนวโน้มแฟชั่นที่ชื่อว่า “Resourceful” จะพูดถึงความผูกพันในสิ่งของที่มีอยู่มานานแล้ว ทำให้มีคุณค่าทางจิตใจที่ราคาไม่สามารถประเมินค่าได้ การทำงานฝีมือมีส่วนร่วมในการงานดีไซน์ เพื่อพัฒนาสิ่งของที่ผูกพันเหล่านั้นให้เป็นรูปแบบใหม่ และสร้างความยั่งยืนให้กับงานออกแบบ รวมทั้งการใช้สิ่งของธรรมชาติมาเป็นองค์ประกอบในงานออกแบบและผสมผสานงานฝีมือลงไปในผลงาน และการนำวัสดุที่เหลือใช้ให้นำกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม และในอนาคตกลุ่มลูกค้าสมัยใหม่จะนิยมแชร์คุณค่าของสินค้าในกระบวนการผลิตที่มีการนำวัสดุเก่ากลับมาใช้อีกครั้ง แต่ยังคงอยู่ความคงทนของสินค้าที่ไม่ต้องการดูแลรักษา มาทำให้ดีไซเนอร์ทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจหาทางออกแบบที่มากกว่าจะอยู่รอดแต่ต้องพัฒนาสินค้าในแนวยั่งยืนอยู่ตลอดเวลา (WGSN, 2021)

Womenswear Forecast S/S 22

Resourceful

Making better with less, for a more respectful and sustainable future

ภาพที่ 2.111 หัวข้อแนวโน้มแฟชั่น

ทำสินค้าที่ดีกว่าในการกระทำที่น้อยแต่ยังคงคุณค่าและความยั่งยืนของสินค้าในอนาคต

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.4.1 สี

ในเทรนนีจะเน้นไปที่สีมาจากย้อมสีธรรมชาติร่วมถึงการใช้สีที่ตามวัสดุที่หาได้ท้องถิ่นและสีจากดอกไม้และสีธรรมชาติที่สบายใจผสมผสานกับสีขาวในตัวสีเพื่อทำให้สีดูสงบ ให้ความรู้สึกสบายจิตใจและรู้สึกปลอดภัย

ภาพที่ 2.112 สีแนวโน้มแฟชั่น 2022

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.4.2 จุดสำคัญในแนวแฟชั่น resourceful

จุดสำคัญในแนวโน้มแฟชั่น resourceful s/s 2022 ที่สามารถนำไปปรับใช้ในงานแฟชั่นได้นั้นถูกแบ่งเป็น 4 หัวในการนำมาใช้

2.4.2.1 รู้สึกสบายที่สวมใส่คือจุดสำคัญ เครื่องแต่งกายนั้นนอกจากจะมีการออกแบบทันสมัยแล้วต้องออกแบบให้ชุดสามารถใช้ได้หลายหลากโอกาสและทำให้ลูกค้ารู้สึกสบายใจที่จะสวมใส่เสื้อผ้าผ่านทางรูปทรงที่สบายมีการตัดเย็บที่น้อย

2.4.2.2 ออกแบบร่วมวัสดุธรรมชาติและสีธรรมชาติ การออกแบบที่ต้องศึกษาการย้อมสีผ้าด้วยสีธรรมชาติหรือวัสดุธรรมชาติในการร่วมสร้างผลงานออกแบบและคำนึงต้องวัสดุเหลือทิ้ง เพื่อตอบสนองกับกลุ่มลูกค้าที่มีรักสิ่งแวดล้อม

2.4.2.3 โชว์ความสามารถของนักออกแบบในการสร้างผลงานในระบบ circular ต่อไปนักออกแบบต้องมุ่งเน้นไปที่การออกแบบที่ใช้กระบวนการคิดแบบ circular นั่นคือการนำเสื้อผ้าที่ขายไม่ออกในอดีตมาออกแบบใหม่เพื่อเป็นโอกาสในการประหยัดวัสดุและสามารถทำให้เกิดงานออกแบบใหม่ที่ใหม่ได้

2.4.2.4 ออกแบบเสื้อผ้าที่ไร้กาลเวลา ในหัวนี้จะพูดถึงการออกแบบที่ทำให้เสื้อผ้าสามารถสวมใส่ได้หลายโอกาสและออกแบบให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาบวกกับวัสดุที่คงทนต่อสวมใส่ในเวลานานด้วย

หลังจากนั้นในจุดสำคัญของแนวโน้มแฟชั่นนี้ จะถูกแบ่งเป็นแนวโน้มแบบย่อยเพื่อให้ นักออกแบบสามารถนำไปปรับใช้กับแรงบันดาลใจและผลงานได้

2.4.3 เข้าไปสู่สวน In to the Garden

จะพูดถึงการเครื่องแต่งกายในสวนที่มีใช้สีธรรมชาติในผ้าและโครงสร้างชุด สะดวกสบายและประกอบด้วย เสื้อเชิ้ตที่ตัวหลวมและการใช้ผ้ากันเปื้อนมาเป็นส่วนหนึ่งการออกแบบ และการออกแบบชุดที-เดรส ในส่วนของสีนั้นควรทำจากเศษพืชที่เหลือใช้มาทำ

ภาพที่ 2.113 แนวโน้มแฟชั่นเข้าสู่สวนเป็นลายพิมพ์ธรรมชาติหรือการพิมพ์ผ้าฝ้าย หรือย้อมผ้าฝ้าย

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.4.4 สะดวกสบายในการรักษา carefree comfort

การสวมใส่ที่ต้องดูแลรักษายากจะเป็นส่วนหนึ่งในการที่ลูกค้าตัดสินใจในการซื้อ เสื้อผ้าในยุคปัจจุบันทำให้เทรนด์นี้จุดมุ่งเน้นในการเลือกวัสดุที่ดูแลรักษาง่ายและต้องอยู่ในรูปแบบที่สะดวกในการสวมใส่เช่นชุดเดรสตัวหลวมที่มีผูกบริเวณช่วงเอวหรือมีเข็มขัดในตัวที่ทำมาจากวัสดุเดียวกับผ้าที่ใช้ ในการออกแบบนั้นต้องสามารถใช้ได้ในทุกโอกาส

ภาพที่ 2.114 แนวโน้มแฟชั่นที่สวมใส่ได้สบาย

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.4.5 วงจรในบ้าน Homecycle

ในปัจจุบันมีเสื้อผ้าขายออกจำนวนมากทำให้แนวโน้มนี้เกิดมาเพื่อให้นักออกแบบมาสนใจในการออกแบบเสื้อผ้าจากของที่อยู่อเหลือค้างอยู่โดยเพิ่มลูกเล่นให้กับเสื้อผ้าโดยการใส่เทคนิคฝีมือลงเช่นการตัดต่อผ้าเพื่อให้ได้ผ้าพื้นใหม่วัสดุที่ร่วมด้วยได้แก่ ชุดผ้าฝ้ายและชุดผ้ายีสน์

ภาพที่ 2.115 แนวโน้มแฟชั่นวงจรในบ้าน

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.4.6 ความดั้งเดิม Eclectic Folk

การแต่งตัวในเทรนจะมุ่งเน้นไปลูกค้าที่เป็นวัยรุ่นที่สนใจการแต่งตัวที่เป็นอิสระของตัวเองโดยการออกแบบนั้นจะผ่านการใช้กระโปรงทรงbohemianและการแต่งกายตามเทศกาลต่างรอบโลก โดยนำวัฒนธรรมต่างมาผสมผสานกันเทคนิคการย้อมสีธรรมชาติและงานฝีมือ เช่นการปักกลดลายบนพื้นผ้าหรือตัวเสื้อเพื่อสร้างความแปลกใหม่ให้กับผลงาน

ภาพที่ 2.116 แนวโน้มแฟชั่นความดั้งเดิม

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.4.7 ชายทะเล Shore thing

แนวโน้มแฟชั่นอันนี้เป็นผลพวงมาจากเทรนแฟชั่นที่ชื่อว่า staycation ที่เป็นแนวโน้มแฟชั่นในปัจจุบันที่โลกได้ผลกระทบจากโควิด-19 ทำให้เสื้อนั้นต้องอยู่ในโครงสร้างที่สวมใส่สบายแต่ยังคงดีไซเนอร์เอาไว้เช่นการออกแบบเสื้อหรือเดรสตัวหลวมเป็นต้นและผสมผสานวัสดุธรรมชาติมาตกแต่งบนเสื้ออย่างไข่มุกหรือเปลือกไม้และการสานของเส้นไม้

ภาพที่ 2.117 แนวโน้มแฟชั่นชายทะเล

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.4.8 ความเรียบง่ายของวิถีชนบท Relaxed Rustic

แนวโน้มแฟชั่นอันนี้จะพูดถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อนเหมาะสมกับเสื้อผ้าที่สบายตาและเน้นวัสดุเป็นผ้าใยธรรมชาติเช่น ผ้าลินิน ผ้าฝ้าย หรือ ผ้าเส้นใยธรรมชาติแบบถักหรือมีความนุ่มลื่นในการสัมผัสหรือจะเป็นเส้นใยที่ผ่านกาแปรรูปจากมาจากวัสดุเหลือใช้ก็ได้ ส่วนโครงสร้างของชุดนั้นจะมุ่งเน้นไปที่เดรสทรงตรง

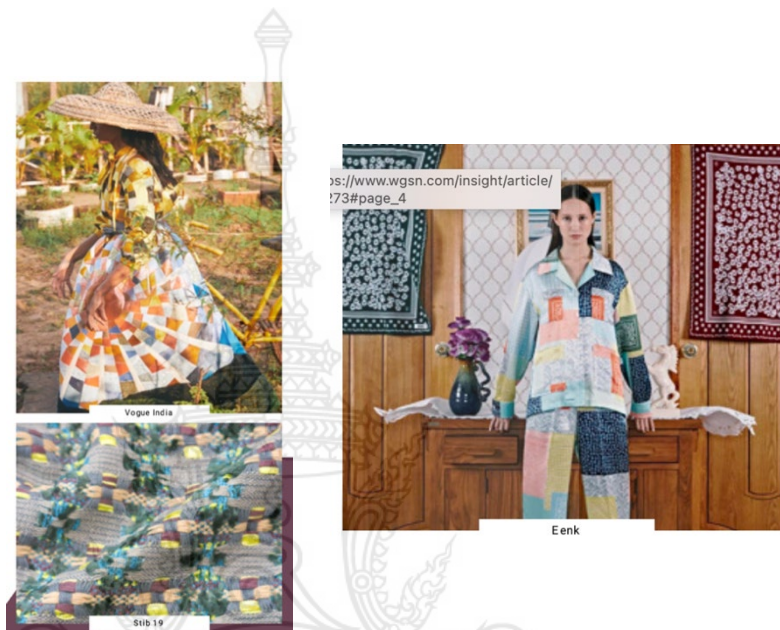

ภาพที่ 2.118 แนวโน้มแฟชั่นความเรียบง่ายของวิถีชนบท

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.4.9 ความซ่อมแซมที่สวยงาม Lovingly repaired

วิถีชีวิตแบบhomebound นั้นทำให้อัตราการทำเสื้อผ้าที่ให้คุณค่าทางจิตใจ และงานฝีมือเพิ่มความรู้สึกและการนำเสื้อผ้าที่เก่าแต่ยังคงคุณค่าที่มีดีอยู่มาปรับเปลี่ยนใหม่ โดยผ่านกระบวนการตัดต่อผ้าร่วมถึงการผสมผสานแบบตัดเสื้อผ้าเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของงานออกแบบ สมัยใหม่

ภาพที่ 2.119 แนวโน้มแฟชั่นความซ่อมแซมที่สวยงาม

ที่มา: www.WGSN.com (2564)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มธุรส เวียงสีมา (2560) ได้ศึกษาเรื่องการออกแบบลวดลายผ้า จากศิลปะภูมิปัญญาผ้าจากไทพวนและไทยวนตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนและไทยวนเป็นกลุ่มชนชาติพันธุ์ที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นหลายมิติทั้งทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อาหาร การกิน และที่โดดเด่นแสดงถึงอัตลักษณ์ทาง ชาติพันธุ์ได้ทุกที่ก็คือผ้าซิ่นตีนจก ผ้าซิ่น เป็นศิลปะภูมิปัญญาที่สั่งสมถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น การสร้างมูลค่าเพิ่มจากต้นทุนทาง วัฒนธรรมจึงต้องนำเอาอัตลักษณ์ของกลุ่มชนชาติพันธุ์ มาใช้ในการออกแบบลวดลาย นั่นคือลวดลายตีนจกบนผ้าซิ่นเป็นลวดลายที่แสดงออกถึงกลุ่มชนชาติพันธุ์ได้เป็นอย่างดี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาศิลปะภูมิปัญญาผ้าจากด้านลวดลายบนผ้าซิ่นของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนและไทยวนจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดอุตรดิตถ์ 2) เพื่อออกแบบลวดลายผ้าโดยใช้ลวดลายตีนจกบนผ้าซิ่นของกลุ่มชนชาติพันธุ์ ไทพวนและไทยวนตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง

แบบบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เครื่องสแกนลายผ้า สมุดจดบันทึกพร้อมปากกา การตรวจทานแบบ 3 เล้า วิธีการ ดำเนินการวิจัยมีดังนี้ ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาข้อมูลของกลุ่มชนชาติพันธุ์ศิลปะภูมิปัญญา ผ้าจกของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนและไทยวนในเขตพื้นที่จังหวัดสุโขทัยและจังหวัด อุตรดิตถ์ แนวความคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และทฤษฎี กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ระยะเวลาที่ 2 ออกแบบลวดลายผ้าสำหรับ นำไปประยุกต์ใช้กับเครื่องแต่งกาย และเครื่องประกอบการแต่งกายโดยใช้ต้นทุนทาง ศิลปะภูมิปัญญาผ้าจกด้านลวดลายบนผ้าชิ้น ของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนและไทย วนตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการคิด เชิงออกแบบ ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้1) ภาพรวมลวดลายของทั้งสองกลุ่มมี อัตลักษณ์ของตนเอง อย่างชัดเจน แต่ในบางลวดลายอาจมีความคล้ายคลึงกัน เช่น ลายนกคุ้ม (ไทพวน) หรือ ลายนกอุ้ม (ไทยวน) ลายสร้อยสา เป็นต้น ชื่อที่ใช้เรียกบางชื่ออาจเป็นชื่อเดียวกันบางชื่อไม่ เหมือนกัน แต่ลักษณะของลวดลายใกล้เคียงกัน อุปกรณ์ในการทอผ้ามีความ คล้ายคลึงกันเป็นส่วนมาก แต่ชื่อเรียกไม่เหมือนกัน 2) หลักการจก คือ ไทพวนจะ จกลวดลายอยู่ด้านบน ส่วนไทยวนลวดลาย จะอยู่ด้านล่าง 3) โครงสร้างสีจะใช้ดิน แดงเช่นเดียวกัน ส่วนสีที่ใช้เป็นสีหลักในรูปแบบดั้งเดิมคือ สีดำ สีเหลือง และ สีเขียว

ปัจจุบันสีที่ใช้ในการจกจะเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของผู้บริโภค 4) ลวดลาย หลักกับลวดลาย ประกอบกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนมีลวดลายหลัก 9 ลาย ลวดลาย ประกอบ 11 ลาย กลุ่มชนชาติพันธุ์ ไทยวนมีลวดลายหลัก 17 ลาย ลวดลายประกอบ 37 ลาย 5) การออกแบบลวดลายผ้าได้ 2 ลวดลาย คือ ลายคุ้มบุหรงลงลายสิบสอง เกิดจากการนำลายนกกุ่มกับลายสิบสองหน่วยตัดมาผนวกรวมกัน เป็นของกลุ่ม ชนชาติพันธุ์ไทพวนกับลายหงส์คำเลียบคายเกิดจากการนำลายประจำยามกับลายหงส์ ใหญ่มาผนวกรวมกันเป็นของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทยวน กระบวนการทอใช้แบบ ยกเขา การใช้สีเส้นด้าย 3 สี คือ สีแดง สีเขียว และสีเหลือง ลวดลายที่ได้ประกอบ ไปด้วยคติความเชื่อที่ดี การนำแนวทาง เศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ในงานวิจัยนี้ คือ การนำเอาลวดลายของผ้าตีนจกบนผ้าชิ้นมาสร้างมูลค่า คือการสร้างเรื่องราวทาง คติความเชื่อผนวกกับการใช้เวลาในการผลิตที่น้อยลงแต่คงไว้ซึ่งคุณค่า ในงานศิลปะ ภูมิปัญญาผ้าจก

รัตนเรขา มีพร้อม และ ทศนียา นิลฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการออกแบบลวดลายมัดหมี่ ใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น กรณีศึกษาลวดลายผ้าโฮลเปราะห์ จังหวัดสุรินทร์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเอกลักษณ์ของลวดลายโฮลเปราะห์ จังหวัด สุรินทร์ เพื่อออกแบบลวดลาย มัดหมี่ กรณีศึกษาลวดลายผ้าโฮลเปราะห์ สู่ออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่น เพื่อทดสอบแนวคิดการออกแบบลวดลายมัดหมี่ สู่ออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่น ผลการวิจัยพบว่า ลวดลายโฮลเปราะห์ จังหวัดสุรินทร์ มีแม่ลายรูปเรขาคณิตในลักษณะสีเหลี่ยมขนมเปียกปูน การออกแบบลวดลายมัดหมี่ใช้รูปแบบของแฟชั่น (Style) ได้แก่รูปแบบล้ำสมัย (Avant-garde)

รูปแบบทันสมัย (Trendy) รูปแบบตามแนวนิยม (In Fashion) รูปแบบไม่ยึดติดสมัยนิยม (Basic) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของช่างทอและผู้เชี่ยวชาญ ด้านสิ่งทอ พบว่า อายุของช่างทอและผู้เชี่ยวชาญ ด้านสิ่งทอ มีอายุ 30-39 ปีขึ้นไป สถานภาพโสด ระดับการศึกษาสูงกว่า ปริญญาตรี ประสบการณ์ ด้านการทอผ้ามัดหมี่และออกแบบลายผ้ามัดหมี่ 5-10 ปี อาชีพของช่างทอและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอ ส่วนใหญ่รับราชการ การศึกษาความคิดเห็นของช่างทอและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอ ที่มีต่อการออกแบบ ลวดลายมัดหมี่ กรณีศึกษา ลวดลายโฮลประาห์ สู่การพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น โดยวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ในการ วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตรประเมิน 5 ระดับ ผลการศึกษา พบว่า แบบร่างลวดลาย มัดหมี่ รูปแบบทันสมัย (Trendy) แบบที่ 3 เป็นที่พึงพอใจอันดับ 1 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมา คือ แบบร่างลวดลายมัดหมี่ รูปแบบล้ำสมัย (Avant-garde) แบบที่ 4 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 แบบร่าง ลวดลายมัดหมี่ รูปแบบ ตามแนวนิยม (In Fashion) แบบที่ 2 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และแบบร่าง ลวดลายมัดหมี่ รูปแบบไม่ยึดติดสมัยนิยม (Basic) แบบที่ 2 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ซึ่งพบว่าทุกแบบ ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อดิกานต์ สุทธิวงษ์ และ ศุภรัก สุวรรณวัจน์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบ ลายพิมพ์ผ้าตีนจกสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย

การศึกษาการออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจกสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย โดยใช้ การศึกษารูปแบบลวดลายผ้าตีนจกไทยพวน โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ 1) เพื่อออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจก จากภูมิ ปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย 2) เพื่อประเมิน คุณภาพของลายพิมพ์ผ้าตีนจก จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย 3 เพื่อประเมินระดับ ความพึงพอใจรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายพิมพ์ผ้าตีนจกไทยพวน จังหวัดสุโขทัยของผู้บริโภค จำแนกตามอายุ เพศ รายได้ของตนเอง จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ อัตลักษณ์ และภูมิปัญญาจากลายผ้าตีนจก ชาวไทยพวน จังหวัด สุโขทัย แล้วนำผลของการศึกษา จากการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างลาย สี ความหมาย ถอดแบบลายผ้าตีนจกแบบดั้งเดิม จำนวน 9 ลาย ร่วมกับการออกแบบลวดลายที่ประยุกต์อีก 9 ลาย รวมเป็นงานออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจก 9 รูปแบบ ดังนี้ ลายเครือน้อย และลายเครือน้อยประยุกต์ ลายเครือกลางและลายเครือกลางประยุกต์ ลายเครือ ใหญ่และลายเครือใหญ่ประยุกต์ ลายสี่ขอและ ลายสี่ขอประยุกต์ ลายแปดขอและลายแปดขอ ประยุกต์ ลายน้ำอ่างและลายน้ำอ่างประยุกต์ ลายมนสิบกและลายมนสิบก ประยุกต์ ลายสิบกสอง หน่วยตัดและลายสิบกสองหน่วยตัดประยุกต์ ลายสองท้องและลายสองท้องประยุกต์ จากนั้น นำรูปแบบลาย ไปประเมินคุณภาพเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการก่อนนำไปผลิต เป็นลายพิมพ์ผ้าตีนจกต้นแบบเพื่อนำลายพิมพ์ผ้าตีน จกต้นแบบทั้ง 9 รูปแบบ มาประเมินคุณภาพ วิเคราะห์จาก โครงสร้างลาย สี ความหมาย วัสดุ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการ พบว่าด้าน

โครงสร้างลวดลาย สี อยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่ค่าเฉลี่ยที่ 4.10 ด้านความหมายโดยรวมอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่ ค่าเฉลี่ย 4.18 และด้านวัสดุอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่ค่าเฉลี่ย 3.99 ผู้วิจัย นำรูปแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจกจากผลการประเมิน คุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 5 อันดับแรก นำมาสร้างสรรค์แฟชั่นเครื่องแต่งกายสตรี จำนวน 5 รูปแบบ คือ เครื่องแต่งกาย สำหรับทำงาน ชุดกระโปรง เครื่องแต่งกายสำหรับทำงานชุดเสื้อสูท กางเกง เครื่องแต่งกายสำหรับงานเลี้ยงสังสรรค์ เครื่องแต่ง กายลำลองชุดเสื้อ กางเกง และเครื่องแต่งกายลำลองเสื้อคลุม และนำไปประเมิน ความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภค และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพิพิธภัณฑ์ผ้าสาธิต อำเภอศรีสีฆาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 108 คน ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจ ในรูปแบบแฟชั่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุ 50 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจใน รูปแบบแฟชั่นมากกว่า ค่าเฉลี่ยที่ 4.17 เพศหญิงมีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่น มากกว่า ค่าเฉลี่ยที่ 4.10 และช่วงรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่น มากกว่าค่าเฉลี่ยที่ 4.09 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจแตกต่าง ในเรื่อง รูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่น มีความร่วมสมัย โดดเด่น เป็นที่สนใจแก่ผู้พบเห็น รูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมีสีสันสวยงาม คมชัด เสื้อผ้า แฟชั่นสามารถนำไปสวมใส่ได้เหมาะสมกับรูปแบบที่ต้องใช้ รูปแบบแฟชั่นมีความสวยงาม ประณีต ลวดลายสื่อถึงภูมิปัญญา ศิลปะการทอผ้าตีนจกไทย การจัดองค์ประกอบของลวดลายมีความประณีต สวยงาม เชื่อมโยงสัมพันธ์หรือประสานกันอย่างลง ตัว ลวดลายที่มีการประยุกต์มีองค์ประกอบ ที่เหมาะสมและสมดุลกันอย่างลงตัว ลวดลายสื่อถึงภูมิปัญญาศิลปะการทอผ้าตีนจก ไทยพวน ลวดลายสามารถสื่อความหมายของลายหลักได้เหมาะสม ลวดลายสามารถสื่อความหมายของลายหลักได้เหมาะสม ต่างกันที่ 0.05 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน

ประชากร คือ ผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรี ได้แก่

- ลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ
- ลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมผ้าทอและการออกแบบลวดลายผ้าทอมัดหมี่

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมผ้าทอและการออกแบบลวดลายผ้าทอมัดหมี่ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรารธนา ศิริสานต์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 2) อาจารย์สัมพันธ์ สุวรรณศิริ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- 3) คุณเพ็ญศรี ม่วงศิลป์ สมาชิกกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษา อินประสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 2) อาจารย์เกตุวดี หิรัญพงษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- 3) คุณนภัสสร โล่ห์สถาพรพิพิธ นักออกแบบแฟชั่น บริษัท ยัสपाल จำกัด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

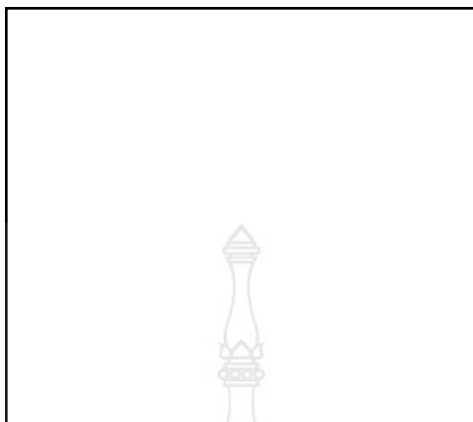
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประกอบการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.2.1.1 แหล่งข้อมูล คือ เอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะหัตถกรรม ผ้าทอมัดหมี่ชาวไทยพวน และกระบวนการสร้างงานและลักษณะทางกายภาพของชิ้นงาน และข้อมูลภาคสนามที่พิพิธภัณฑ์ลายผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน (กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน) อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

3.2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอ และสี

ตัวอย่าง แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่

ภาพที่.....ชื่อตัวอย่างผลงาน.....

ที่มา:

ตารางที่... ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่

เกณฑ์การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ตัวอย่างผลงาน

ลักษณะโครงร่างลวดลาย

ลักษณะการทอ

สี

สรุปการวิเคราะห์.....

ตารางที่ 3.1 ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

3.2.1.3 การสร้างเครื่องมือ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร แนวคิด งานวิจัยและลงพื้นที่ภาคสนามทำการบันทึกภาพ-เสียง สมุดจด การถ่ายภาพ และการสังเกต ที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน เพื่อสรุปประเด็นการวิเคราะห์

2) กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์

3) สร้างแบบการวิเคราะห์โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงร่างลวดลาย ลักษณะการทอและ สี

4) ดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล การนำแบบวิเคราะห์ที่มาวิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดของชาวไทยพวน จังหวัดลพบุรี ทั้งลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ และลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ โดยวิเคราะห์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน

3.2.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่

1) ลักษณะโครงร่างลวดลาย หมายถึง ลักษณะเส้นกรอบนอกของลวดลายผ้ามัดหมี่ที่ปรากฏ

2) ลักษณะการทอ หมายถึง รายละเอียดและรูปแบบของการทอผ้ามัดหมี่

3) สี หมายถึง สีที่ปรากฏบนลวดลายและผ้ามัดหมี่

และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

3.2.2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ผู้วิจัยทำการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน ซึ่งได้รับคำแนะนำด้านวิธีการเขียนลวดลายและออกแบบลวดลาย โดยประธาน กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นผู้ให้คำแนะนำ เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการเขียนลวดลายและได้ทำการออกแบบลวดลายแล้ว จึงนำลวดลายที่ได้ทั้ง 3 แบบ มาประเมินลวดลายโดยประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้าและการออกแบบลวดลายผ้าทอมัดหมี่

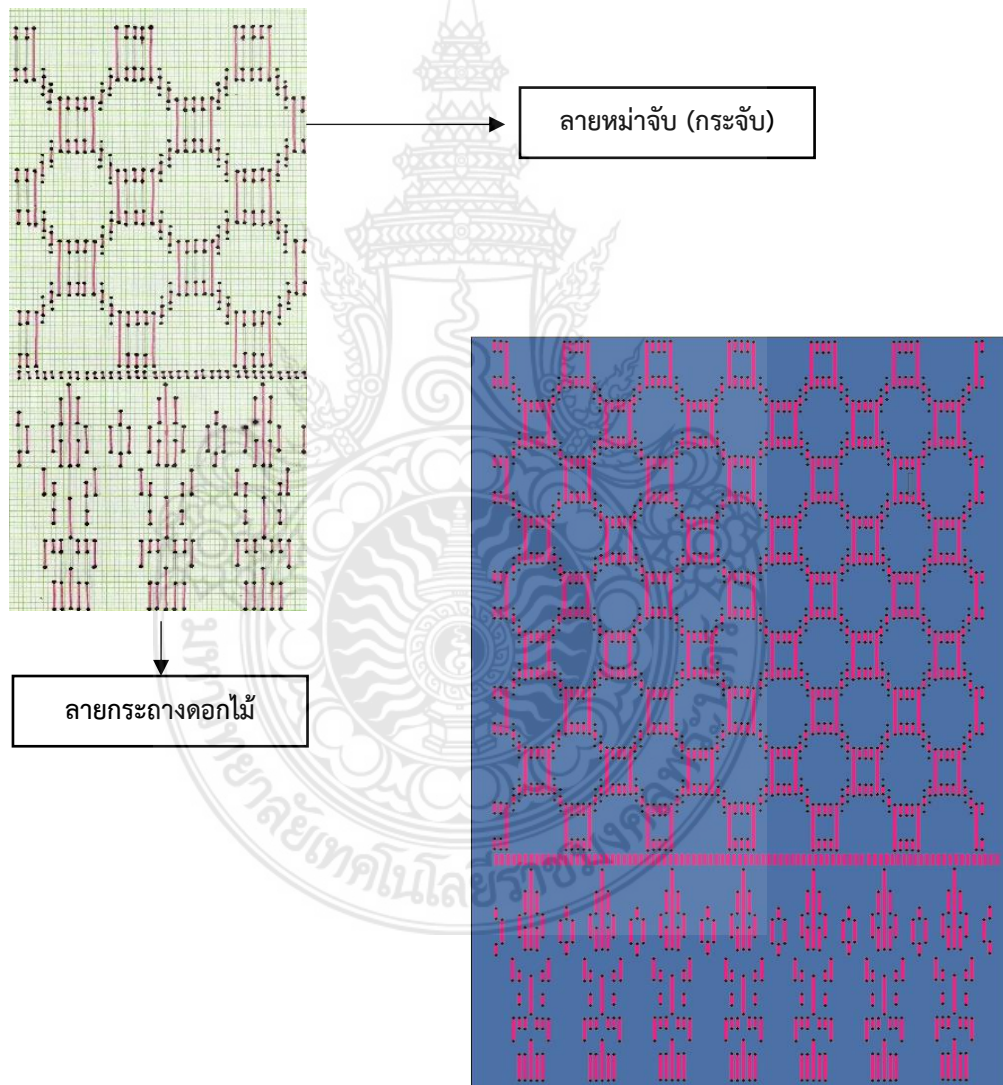
3.2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ทั้ง 3 แบบ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมกับวัสดุและกรรมวิธีผลิต และด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับลวดลายผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนา เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยโปรดพิจารณารูปภาพลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน แล้วกรอกแบบประเมินถึงความเหมาะสมของลวดลายที่ผ่านการพัฒนา โดยลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนที่สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

รูปแบบที่1

ลายรวมน้ำใจไทยพวน

ลายหม่าจับ (กระจับ) เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยได้ผสมผสานกับลายกระถางดอกไม้ซึ่งเป็นลวดลายจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติรอบๆตัว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ลายหม่าจับ (กระจับ) ให้เกาะเกี่ยวกันเป็นวง สื่อถึงความกลมเกลียวของชาวไทพวนและขยายลวดลายให้กว้างขึ้น และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น SPRING SUMMER 2022

ภาพที่ 3.1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 ลักษณะลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.3 ขนาดของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.4 มีความเหมาะสมด้านการใช้งานเมื่อนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย.....					
2.	วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 2.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเส้นด้ายฝ้ายย้อมสีสังเคราะห์..... 2.2 กระบวนการมัดหมี่ลวดลายเหมาะสม..... 2.3 ขั้นตอนการทอผ้าใช้กี่กระตุก..... 2.4 ระยะเวลาในการผลิต 1 เดือน..... 2.5 ความยากง่ายในการผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม.....					
3.	ความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ 3.1 ความสวยงามของลวดลาย..... 3.2 องค์ประกอบในการจัดวางลวดลาย..... 3.3 สีสวยงามและเหมาะสม..... 3.4 สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น..... 3.5 สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น.....					

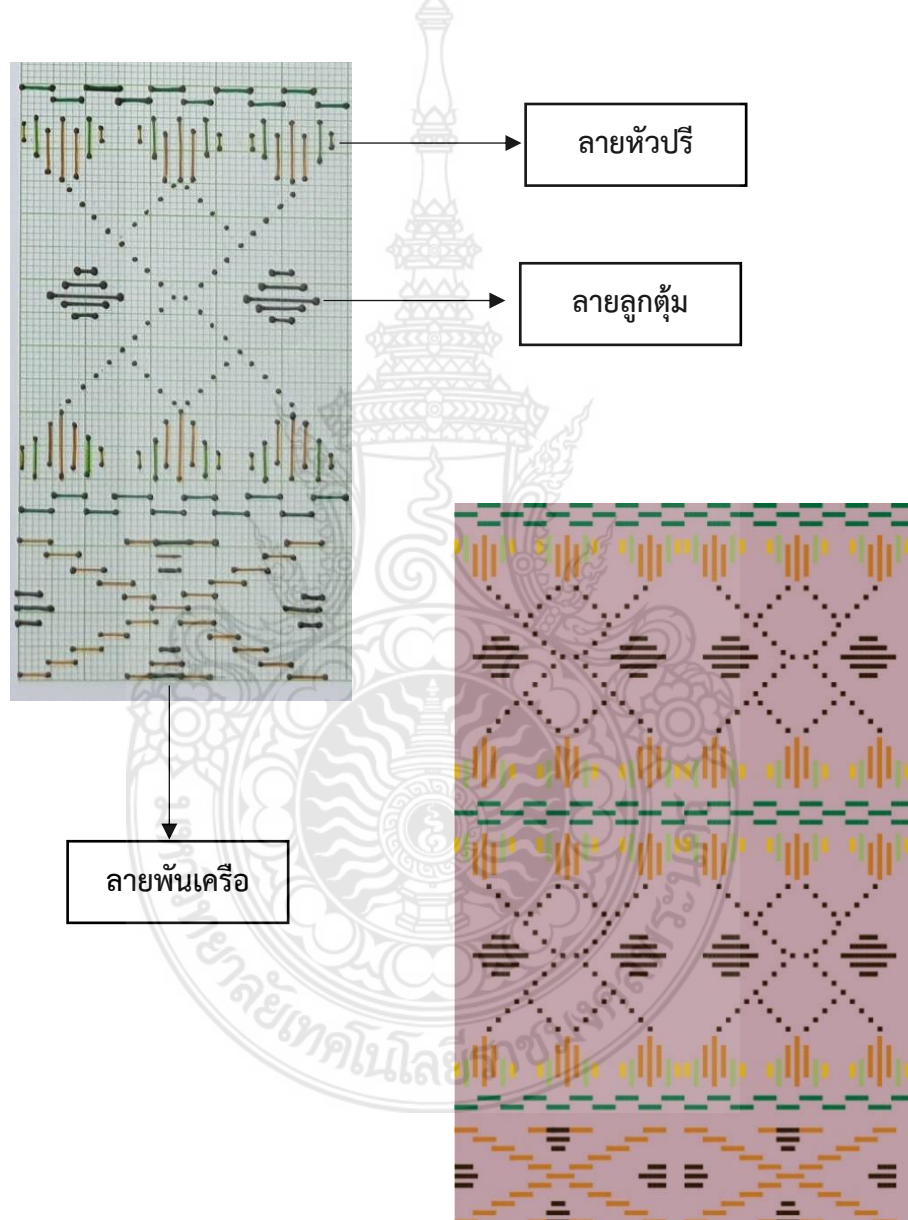
ตารางที่ 3.2 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 1

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

รูปแบบที่2

ลายธรรมชาติพันเครือ

ลายหัวปรี เป็นลวดลายที่ได้จากภูมิปัญญาชาวบ้านเรียนแบบหัวปรีจากต้นกล้วยที่ปลูกมากในชุมชน ผสมผสานกับลายลูกตุ้ม และลายพันเครือที่เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น SPRING SUMMER 2022

ภาพที่ 3.2 ลายธรรมชาติพันเครือ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 ลักษณะลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.3 ขนาดของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.4 มีความเหมาะสมด้านการใช้งานเมื่อนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย.....					
2.	วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 2.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเส้นด้ายฝ้ายย้อมสีสังเคราะห์..... 2.2 กระบวนการมัดหมี่ลวดลายเหมาะสม..... 2.3 ขั้นตอนการทอผ้าใช้กี่กระตุก..... 2.4 ระยะเวลาในการผลิต 1 เดือน..... 2.5 ความยากง่ายในการผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม.....					
3.	ความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ 3.1 ความสวยงามของลวดลาย..... 3.2 องค์ประกอบในการจัดวางลวดลาย..... 3.3 สีสวยงามและเหมาะสม..... 3.4 สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น..... 3.5 สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น.....					

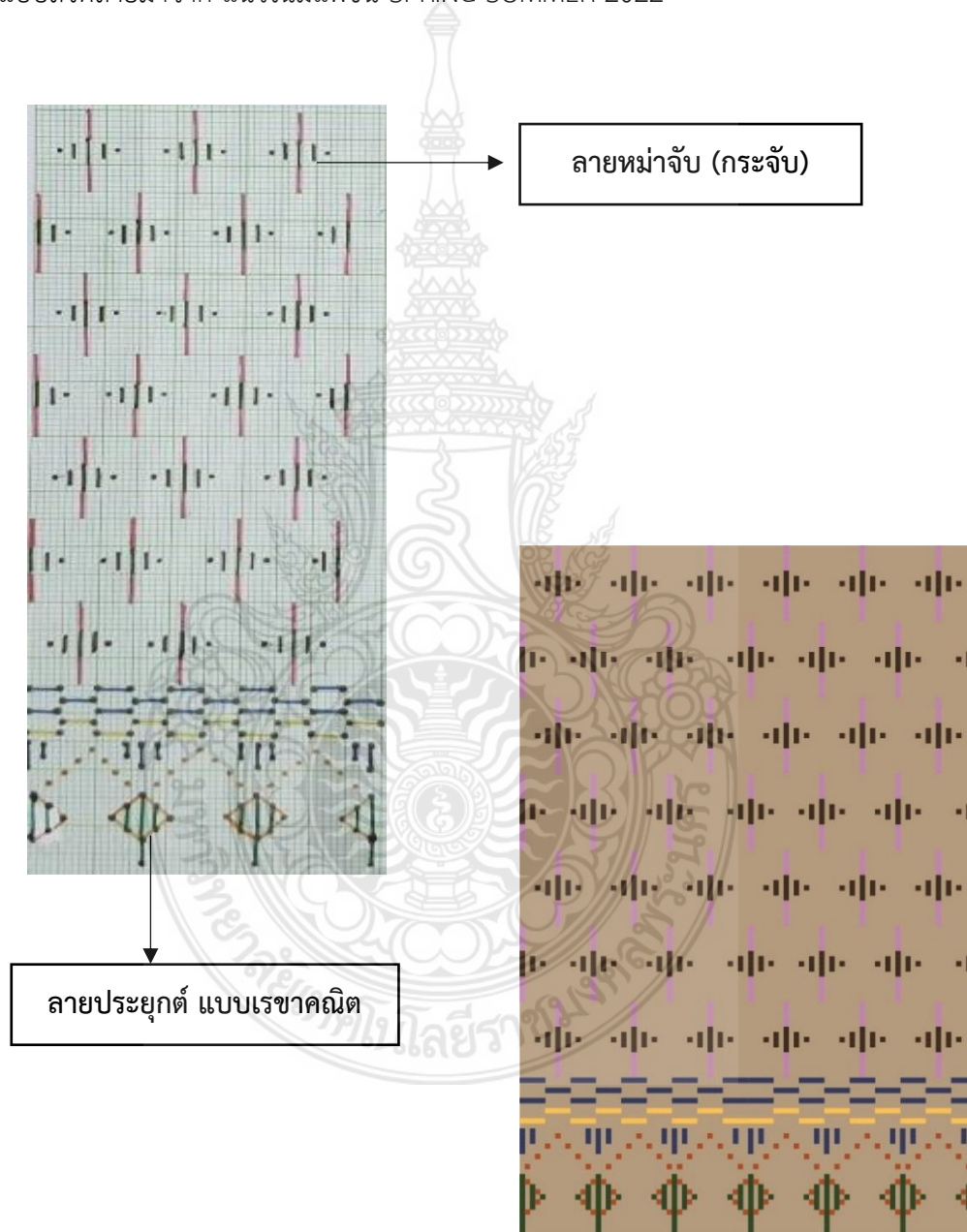
ตารางที่ 3.3 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 2

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

รูปแบบที่3

ลายหม่าจับประยุกต์

ลายหม่าจับ (กระจับ) เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยใช้ลักษณะการวางลายแบบBrick เพื่อให้ลวดลายมีความร่วมสมัย และผสมผสานกับลายประยุกต์มีลักษณะแบบเรขาคณิต และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น SPRING SUMMER 2022

ภาพที่ 3.3 ลายหม่าจับประยุกต์

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย 1.2 ลักษณะลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.3 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.4 ขนาดของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.5 มีความเหมาะสมด้านการใช้งานเมื่อนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย.....
2.	วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 2.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเส้นด้ายฝ้ายย้อมสีสังเคราะห์..... 2.2 กระบวนการมัดหมี่ลวดลายเหมาะสม..... 2.3 ขั้นตอนการทอผ้าใช้กี่กระทูก..... 2.4 ระยะเวลาในการผลิต 1 เดือน..... 2.5 ความยากง่ายในการผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม.....
3.	ความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ 3.1 ความสวยงามของลวดลาย..... 3.2 องค์ประกอบในการจัดวางลวดลาย..... 3.3 สีสวยงามและเหมาะสม..... 3.4 สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น..... 3.5 สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น.....

ตารางที่ 3.4 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 3

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบประเมิน

.....

.....

.....

3.2.2.2 การสร้างเครื่องมือ โดยจากการรวบรวมข้อมูลด้านอัตลักษณ์ของผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนสู่การพัฒนาตลาดลายผ้ามัดหมี่ที่เหมาะสม โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์การศึกษาตลาดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนจังหวัดลพบุรี มาผสมผสานกับอัตลักษณ์ของไทยพวน มาสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตลาดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนจังหวัดลพบุรี

2) นำผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลมาสรุปแนวทางการพัฒนาตลาดลายเพื่อมาประยุกต์ออกแบบตลาดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนจังหวัดลพบุรี

3) ออกแบบตลาดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนจังหวัดลพบุรี โดยนำตลาดลายผ้ามัดหมี่โบราณที่เป็นเอกลักษณ์มาผสมผสานกับอัตลักษณ์ของไทยพวนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

4) นำตลาดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนจังหวัดลพบุรีที่ออกแบบจำนวน 3 แบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปทอจริง โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

(1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรรารถนา ศิริสานต์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

(2) อาจารย์สัมพันธ์ สุวรรณศิริ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

(3) คุณเพ็ญศรี ม่วงศิลป์ สมาชิกกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

5) สรุปผลการประเมินความเหมาะสมที่มีต่อตลาดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่พัฒนาโดยการผสมผสานกับอัตลักษณ์ของไทยพวนจังหวัดลพบุรี เลือกแบบที่ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมที่สุดเพื่อนำไปสู่การผลิตผืนผ้าทอมัดหมี่จริง

6) นำผ้าทอมัดหมี่ที่ผ่านกระบวนการทอเรียบร้อยแล้ว ไปตัดเย็บเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

3.2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แจกแบบประเมินให้กับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในช่องทางออนไลน์ แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญส่งแบบประเมินกลับคืนในช่องทางออนไลน์เช่นกัน โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติและทำการสรุปผล เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลที่ได้ไปทำการทอจริง

3.2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

- 1) ตรวจสอบจำนวนแบบประเมินที่ผ่านการกรอกให้ครบถ้วนสมบูรณ์
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์

ตอนที่1 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับลวดลายผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของระดับความเหมาะสมของลวดลายลวดลายผ้ามัดหมี่โดยทำเป็นรายด้านและภาพ นำเสนอในรูปแบบตารางและคำบรรยายประกอบโดยแบ่งเกณฑ์ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ยอมรับประสิทธิภาพของลวดลายผ้ามัดหมี่ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.2.3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

เมื่อได้พัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่และทำการทอจริงแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น จำนวน 5 แบบ ได้แก่ เสื้อผ้าบุรุษ เสื้อผ้าสตรี เสื้อผ้าคุณแม่และลูก เสื้อผ้า Unisex และกระเป่า จากนั้นนำรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นที่ได้ออกแบบ ไปประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความงาม

3.2.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย จำนวน 5 แบบ ได้แก่ เสื้อผ้าบุรุษ เสื้อผ้าสตรี เสื้อผ้าคุณแม่และลูก เสื้อผ้า Unisex และกระเป่า โดยใช้ผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการออกแบบพัฒนาแล้ว ทำให้เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความงาม โดยออกแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

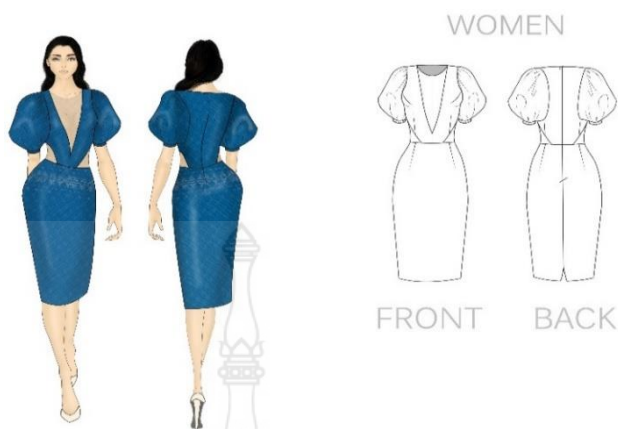
ภาพที่ 3.4 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าแม่และลูก
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น..... 1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอมัดหมี่..... 1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน..... 1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้..... 1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....					
2.	รูปแบบกับความงาม 2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย..... 2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์..... 2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น..... 2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....					

ตารางที่ 3.5 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 1 เสื้อผ้าแม่และลูก

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 2

ภาพที่ 3.5 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าสตรี

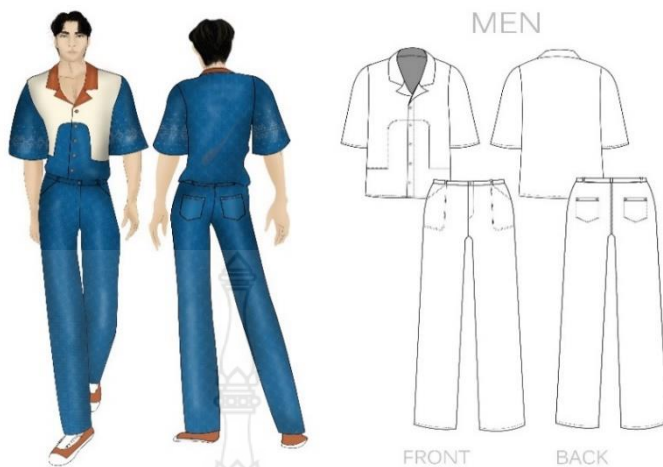
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	<p>รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย</p> <p>1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น.....</p> <p>1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอชนิดนี้.....</p> <p>1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน.....</p> <p>1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้.....</p> <p>1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....</p>					
2.	<p>รูปแบบกับความงาม</p> <p>2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย.....</p> <p>2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย.....</p> <p>2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์.....</p> <p>2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น.....</p> <p>2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....</p>					

ตารางที่ 3.6 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 2 เสื้อผ้าสตรี

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 3

ภาพที่ 3.6 ผลิตภัณฑ์แพชั่นเสื้อผ้าบุรุษ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น..... 1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอชนิดนี้..... 1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน..... 1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้..... 1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....					
2.	รูปแบบกับความงาม 2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย..... 2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์..... 2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น..... 2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....					

ตารางที่ 3.7 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 3 เสื้อผ้าบุรุษ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 4

ภาพที่ 3.7 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าUnisex

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	<p>รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย</p> <p>1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น.....</p> <p>1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอชนิดนี้.....</p> <p>1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน.....</p> <p>1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้.....</p> <p>1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....</p>					
2.	<p>รูปแบบกับความงาม</p> <p>2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย.....</p> <p>2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย.....</p> <p>2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์.....</p> <p>2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น.....</p> <p>2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....</p>					

ตารางที่ 3.8 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 4 เสื้อผ้าUnisex

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 3.8 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นกระเป๋า
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น..... 1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอผืนไหม..... 1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน..... 1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้..... 1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....					
2.	รูปแบบกับความงาม 2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย..... 2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์..... 2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น..... 2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....					

ตารางที่ 3.9 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 5 กระเป๋า

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2.3.2 การสร้างเครื่องมือ โดยได้ข้อมูลด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชันมาเป็นแนวทาง เพื่อให้เหมาะสมกับการออกแบบผลิตภัณฑ์แพชชันแบบร่วมสมัย โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดกรอบของคำถามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แพชชันจากผ้ามัดหมี่ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความงาม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดประเด็นคำถามเพื่อให้ตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์

2) กำหนดรูปแบบของแบบประเมินเพื่อให้คำถามมีความชัดเจน ตอบง่าย มีความกระชับรัดกุม โดยให้มีจำนวนคำถามไม่มากนักตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์เพื่อคำนึงถึงข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3) นำแบบประเมินที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชันร่วมสมัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

(1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อูษา อินประสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขา วิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

(2) อาจารย์เกตุดี หิรัญพงษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

(3) คุณนภัสสร โล่ห์สถาพรพิพิธ นักออกแบบแพชชัน บริษัท ยัสपाल จำกัด

4) สรุบบแบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชันร่วมสมัย

5) เลือกแบบผลิตภัณฑ์แพชชันที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมที่สุดเพื่อนำไปสู่การตัดเย็บเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์แพชชัน

3.2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แจกแบบประเมิน ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในช่องทางออนไลน์ แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ส่งแบบประเมินกลับคืนในช่องทางออนไลน์เช่นกัน โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินแล้ว

นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติและทำการสรุปผล เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลที่ได้ไปทำการทอจริง

3.2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

- 1) ตรวจสอบจำนวนแบบประเมินที่ผ่านการกรอกให้ครบถ้วนสมบูรณ์
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของระดับความเหมาะสมของลวดลายลวดลายผ้ามัดหมี่โดยทำเป็นรายด้านและภาพ นำเสนอในรูปแบบตารางและคำบรรยายประกอบโดยแบ่งเกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ยอมรับประสิทธิภาพของลวดลายผ้ามัดหมี่ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน

ข้อมูลแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์พรรณนา

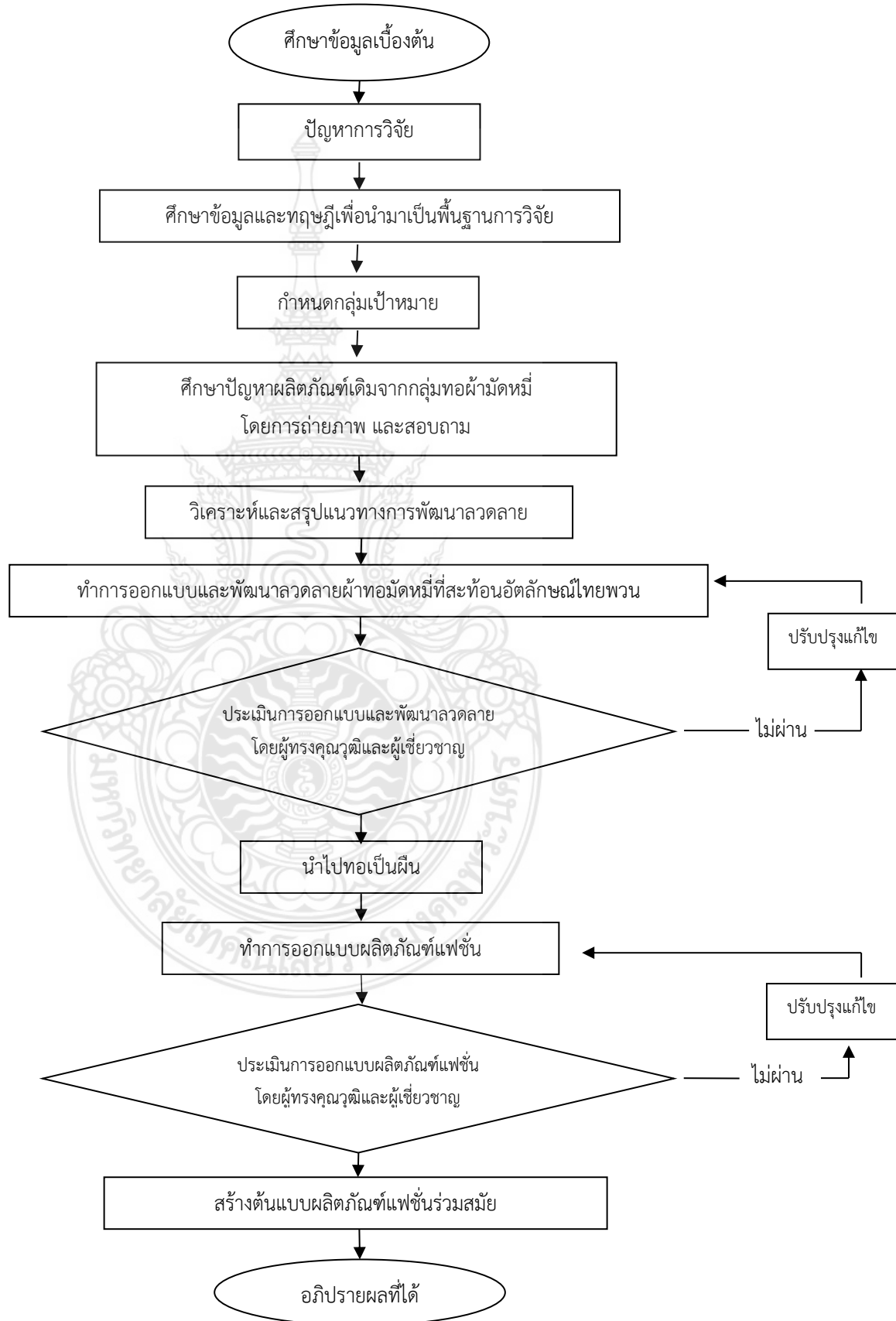
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

แผนผังวิธีการดำเนินงานวิจัย
(Research and Development Diagram)

ภาพที่ 3.9 แผนผังวิธีการดำเนินงานวิจัย

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่ภาคสนาม และการประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งทำการเรียบเรียงโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ และลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ จากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่ภาคสนามที่พิพิธภัณฑ์ลายผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน (กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน) อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกภาพเคลื่อนไหว และ ภาพถ่าย และการวิเคราะห์ด้วยแบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอ และสี เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางในการออกแบบ และพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน

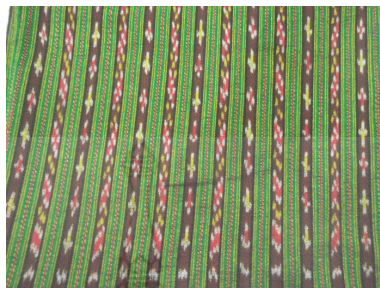
การวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอ และสี

วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ลักษณะโครงสร้างลวดลาย หมายถึง ลักษณะเส้นกรอบนอกของลวดลายผ้ามัดหมี่ที่ปรากฏ
- 2) ลักษณะการทอ หมายถึง รายละเอียดและรูปแบบของการทอผ้ามัดหมี่
- 3) สี หมายถึง สีที่ปรากฏบนลวดลายและผ้ามัดหมี่

ดังนี้

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมี่คั่น

ภาพที่ 4.1 ลายหมี่คั่น

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.1 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมี่คั่น

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงสร้างลวดลาย	โครงสร้างลวดลายที่ปรากฏมีลักษณะเป็นเส้นแถบ สีพื้นคั่นระหว่างลวดลาย ใช้การต่อลายแบบเรียงต่อกันซ้ายไปขวา (Square)
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 2 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนผืนผ้าเป็นสีวรรณะร้อน 30% ได้แก่ สีแดง สีเหลือง และ สีวรรณะเย็น 70% ได้แก่ สีเขียว และสีน้ำตาล สีเหล่านี้มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

สรุปการวิเคราะห์ ลายหมี่คั่น เป็นการทอลวดลายผ้ามัดหมี่แบบโบราณ ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏมีลักษณะเป็นเส้นแถบ สีพื้นคั่นระหว่างลวดลาย ใช้การต่อลายแบบเรียงต่อกันซ้ายไปขวา (Square) ลักษณะการทอ แบบ 2 ตะกอ สีที่ปรากฏบนผืนผ้าเป็นสีวรรณะร้อน 20% ได้แก่ สีแดง และ สีวรรณะเย็น 80% ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีน้ำตาล สีเหล่านี้มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมี่หรือหมี่ถี่

ภาพที่ 4.2 ลายหมี่ลายหรือหมี่ถี่ (ทอลวดลายสลับกับด้ายลึง)

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.2 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมี่หรือหมี่ถี่

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงสร้างลวดลาย	ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นลวดลายธรรมชาติโครงสร้างคล้ายนกหันหน้าเข้าหากันและลวดลายแบบเรขาคณิตเป็นเส้นตรงแนวตั้งจัดวางสลับกับลวดลายนกคู่ การทอลวดลายสลับกับด้ายลึงเป็นการทอผ้ามัดหมี่แบบโบราณ
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 2 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนพื้นผ้าเป็นสีวรรณะร้อน 10% ได้แก่ สีแดง สีเหลือง และ สีวรรณะเย็น 40% ได้แก่ สีน้ำเงิน และสีดำ ขาว 50% สีเหล่านี้มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

สรุปการวิเคราะห์ ลายหมี่ลาย หรือหมี่ถี่ (ทอลวดลายสลับกับด้ายลึง) ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นลวดลายธรรมชาติลักษณะโครงสร้างคล้ายนกหันหน้าเข้าหากันและลวดลายแบบเรขาคณิตเป็นเส้นตรงแนวตั้งจัดวางสลับกับลวดลายนกคู่ การทอลวดลายสลับกับด้ายลึงเป็นการทอผ้าแบบโบราณ ลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ สีที่ปรากฏบนพื้นผ้าเป็นสีวรรณะร้อน 10%

ได้แก่ สีแดง สีเหลือง และ สีวรรณะเย็น 40% ได้แก่ สีน้ำเงิน และสีดำ ขาว 50% สีเหล่านี้มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหัวปลี

ภาพที่ 4.3 ลายหัวปลี

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.3 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหัวปลี

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงสร้างลวดลาย	ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏคล้ายรูปแบบเรขาคณิตรูปสามเหลี่ยม ลวดลายนี้อิงจากธรรมชาติ คือหัวปลีจากต้นกล้วย
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 2 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายได้แก่ สีชมพู สีเหลือง และสีขาว สีขาวเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม ส่วนสีพื้น เป็นสีน้ำตาลเข้มมักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

สรุปการวิเคราะห์ ลายหัวปลี ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏคล้ายรูปแบบเรขาคณิตรูปสามเหลี่ยม ลวดลายนี้อิงจากธรรมชาติ คือหัวปลีจากต้นกล้วย ลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอสีที่ปรากฏบนลวดลายได้แก่ สีชมพู สีเหลือง และสีขาว สีขาวเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม ส่วนสีพื้น เป็นสีน้ำตาลเข้มมักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายตะขாய

ภาพที่ 4.4 ลายตะขாய

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.4 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายตะขாய

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงสร้างลวดลาย	ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนานเรียงต่อกันแบบซ้ำไปขวา (Square) คล้ายช่องตะขாய และลวดลายเส้นตรงแนวตั้งและแนวนอนวางตัดกันแบบเครื่องหมายบวก อยู่ตรงกลางของสี่เหลี่ยมด้านขนาน
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 2 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นสีวรรณะร้อน ได้แก่ สีแดงและสีเหลือง ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

สรุปการวิเคราะห์ ลายตะขாய ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนานเรียงต่อกันแบบซ้ำไปขวา (Square) คล้ายช่องตะขாய และลวดลายเส้นตรงแนวตั้งและแนวนอนวางตัดกันแบบเครื่องหมายบวก อยู่ตรงกลางของสี่เหลี่ยมด้านขนาน ลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นสีวรรณะร้อน ได้แก่ สีแดงและสีเหลือง ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมากจับหรือกระจับ

ภาพที่ 4.5 ลายหมากจับหรือกระจับ

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.5 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมากจับหรือกระจับ

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงสร้างลวดลาย	ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตวงรี ด้านในวงรีมีลวดลายลักษณะโครงสร้างคล้ายวงกลมซ้อนอยู่ด้านใน ตรงกลางมีลักษณะคล้ายวงกลมขนาดเล็ก ลวดลายนี้อิงจากธรรมชาติ คือดอกหมากจับหรือดอกกระจับ
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 2 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นสีวรรณะร้อน ได้แก่ สีแดง ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

สรุปการวิเคราะห์ ลายหมากจับหรือกระจับ ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตวงรี ด้านในวงรีมีลวดลายลักษณะโครงสร้างคล้ายวงกลมซ้อนอยู่ด้านใน ตรงกลางมีลักษณะคล้ายวงกลมขนาดเล็ก ลวดลายนี้อิงจากธรรมชาติ คือดอกหมากจับหรือดอกกระจับ ลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นสีวรรณะร้อน ได้แก่ สีแดง ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมากตุ้มหรือลูกตุ้ม

ภาพที่ 4.6 ลายหมากตุ้มหรือลูกตุ้ม

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.6 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมากตุ้มหรือลูกตุ้ม

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงร่างลวดลาย	ลักษณะโครงร่างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตสี่เหลี่ยมด้านขนาน ลวดลายนี้เนื่องจากลูกตุ้มเย็บติดเส้นเป็นการเรียกกระดุมเย็บติดเส้นของชาวอีสาน
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 2 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นสีวรรณะร้อน ได้แก่ สีแดง และสีวรรณะเย็น ได้แก่ สีเขียว ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

สรุปการวิเคราะห์ ลายหมากตุ้มหรือลูกตุ้ม ลักษณะโครงร่างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตสี่เหลี่ยมด้านขนาน ลวดลายนี้เนื่องจากลูกตุ้มเย็บติดเส้นเป็นการเรียกกระดุมเย็บติดเส้นของชาวอีสาน ลักษณะการทอ แบบ 2 ตะกอ สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นสีวรรณะร้อน ได้แก่ สีแดง และสีวรรณะเย็น ได้แก่ สีเขียว ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายพันเครือ

ภาพที่ 4.7 ลายพันเครือ

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.7 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายพันเครือ

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงร่างลวดลาย	ลักษณะโครงร่างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนานเรียงต่อกันแบบซ้ายไปขวา (Square) และลวดลายคล้ายเครื่องหมายบวก อยู่ตรงกลางของสี่เหลี่ยมด้านขนาน
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 2 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นสีวรรณะร้อน ได้แก่ สีแดงและสีเหลือง ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

สรุปการวิเคราะห์ ลายพันเครือลักษณะโครงร่างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนานเรียงต่อกันแบบซ้ายไปขวา (Square) และลวดลายคล้ายเครื่องหมายบวก อยู่ตรงกลางของสี่เหลี่ยมด้านขนาน ลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นสีวรรณะร้อน ได้แก่ สีแดงและสีเหลือง ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม มักใช้กับผ้าทอมัดหมี่แบบโบราณ

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 1

ภาพที่ 4.8 ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 1

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.8 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 1

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงร่างลวดลาย	ลักษณะโครงร่างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนาน และโครงร่างลวดลายแบบธรรมชาติ ลักษณะคล้ายดอกไม้อยู่ตรงกลางของสี่เหลี่ยมด้านขนานผสมผสานกับการใช้เส้นทแยงมุมวางขนานกับด้านของสี่เหลี่ยมด้านขนาน ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half- Drop)
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 4 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างโทนสีม่วง และโทนสีเหลือง ในอัตราส่วน 50% : 50% นิยมใช้กับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

สรุปการวิเคราะห์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 1 ลักษณะโครงร่างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนาน และโครงร่างลวดลายแบบธรรมชาติ ลักษณะคล้ายดอกไม้อยู่ตรงกลางของสี่เหลี่ยมด้านขนานผสมผสานกับการใช้เส้นทแยงมุมวางขนานกับด้านของสี่เหลี่ยมด้านขนาน ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half- Drop) ลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ

สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างโทนสีม่วง และโทนสีเหลือง ในอัตราส่วน 50% : 50% นิยมใช้กับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 2

ภาพที่ 4.9 ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 2

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.9 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 2

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงสร้างลวดลาย	ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนานขนาดเล็ก ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half-Drop) และสี่เหลี่ยมด้านขนาน ขนาดใหญ่มีการต่อลวดลายแบบเรียงต่อกันแบบซ้ายไปขวา (Square) ผสมผสานกับการใช้เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลา ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 4 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างสีแดงและสีเขียว ในอัตราส่วน 70% : 30% โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาว เพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) นิยมใช้กับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

สรุปการวิเคราะห์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 2 ลักษณะโครงร่างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนานขนาดเล็กลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half- Drop) และลายสี่เหลี่ยมด้านขนาน ขนาดใหญ่มีการต่อลวดลายแบบเรียงต่อกันแบบซ้ายไปขวา (Square) ผสมผสานกับการใช้เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลา ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ ลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างสีแดงและสีเขียว ในอัตราส่วน 70% : 30% โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) นิยมใช้กับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 3

ภาพที่ 4.10 ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 3
ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.10 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 3

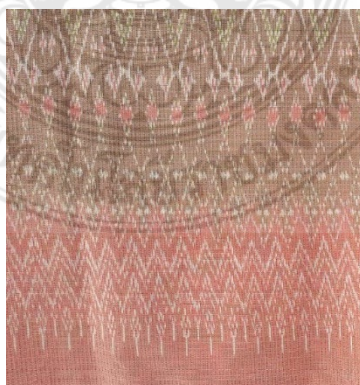
เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงร่างลวดลาย	ลักษณะโครงร่างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสามเหลี่ยม มีการใช้เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลาผสมผสานกับโครงร่างลวดลายแบบธรรมชาติลักษณะคล้ายดอกไม้ ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half- Drop) ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 4 ตะกอ

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์
แบบที่ 3

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างสีแดงและสีเขียวในอัตราส่วน 80% : 20% ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาล โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) นิยมใช้กับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

สรุปการวิเคราะห์ ลายหมี่สไลด์แบบที่ 3 ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสามเหลี่ยม มีการใช้เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลาผสมผสานกับโครงสร้างลวดลายแบบธรรมชาติลักษณะคล้ายดอกไม้ ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half-Drop) ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ ลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างสีแดงและสีเขียวในอัตราส่วน 80% : 20% ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาล โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) นิยมใช้กับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 4

ภาพที่ 4.11 ลายสีสไลด์ แบบที่ 4

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

ตารางที่ 4.11 ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ลายหมี่สไลด์ แบบที่ 4

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์ภาพตัวอย่างผลงาน
ลักษณะโครงสร้างลวดลาย	ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนาน ขนาดเล็ก และสี่เหลี่ยมด้านขนาน ขนาดใหญ่มีการต่อลวดลายแบบเรียงต่อกันแบบซ้ายไปขวา (Square) ผสมผสานกับการใช้เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลา ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ
ลักษณะการทอ	การทอแบบ 4 ตะกอ
สี	สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างสีแดงและสีเขียวในอัตราส่วน 90% : 10% ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลอ่อน โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) นิยมใช้กับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

สรุปการวิเคราะห์ ลายสไลด์ แบบที่ 4 ลักษณะโครงสร้างลวดลายที่ปรากฏเป็นรูปแบบเรขาคณิตแบบสี่เหลี่ยมด้านขนาน ขนาดเล็ก และสี่เหลี่ยมด้านขนาน ขนาดใหญ่มีการต่อลวดลายแบบเรียงต่อกันแบบซ้ายไปขวา (Square) ผสมผสานกับการใช้เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลา ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ ลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ สีที่ปรากฏบนลวดลายเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างสีแดงและสีเขียวในอัตราส่วน 90% : 10% ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นเป็นสีน้ำตาลอ่อน โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) นิยมใช้กับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลวดลายผ้าทอมัดหมี่โบราณ มีลักษณะโครงสร้างของลวดลายมาจากธรรมชาติและโครงสร้างแบบเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมด้านขนาน วงกลม วงรี เส้นตรงแนวนอน และเส้นตรงแนวตั้ง ที่อิงมาจากธรรมชาติและสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว เช่น ลายหมากจับ ลายหัวปลี ลายหมากตุ้ม

ลายตะขாய เป็นต้น ลักษณะการจัดวางลวดลายแบบแนวตั้ง ใช้การต่อลายแบบซ้ายไปขวา (Square) และนิยมทอผ้าสลับลวดลายกับแถบสีพื้น มีลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ สีที่นิยมใช้ ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีน้ำตาลเข้ม สีดำ และสีขาว

ลวดลายผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์ มีลักษณะโครงสร้างของลวดลายส่วนใหญ่เป็นแบบเรขาคณิต สีเหลี่ยม สีเหลี่ยมด้านขนาน สามเหลี่ยมและเส้นตรง เส้นทแยง เส้นซิกแซกหรือเส้นหยัก ฟันปลา เป็นต้น ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half-Drop) ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ มีลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ สีที่ใช้ นิยมใช้สีคู่ตรงข้าม เช่น สีแดงกับสีเขียว สีเหลืองกับสีม่วง เป็นต้น ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นนิยมใช้สีอ่อน โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) ซึ่งเป็นที่นิยมมากกับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลสู่กระบวนการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ชาวไทยพวนต่อไป

4.2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

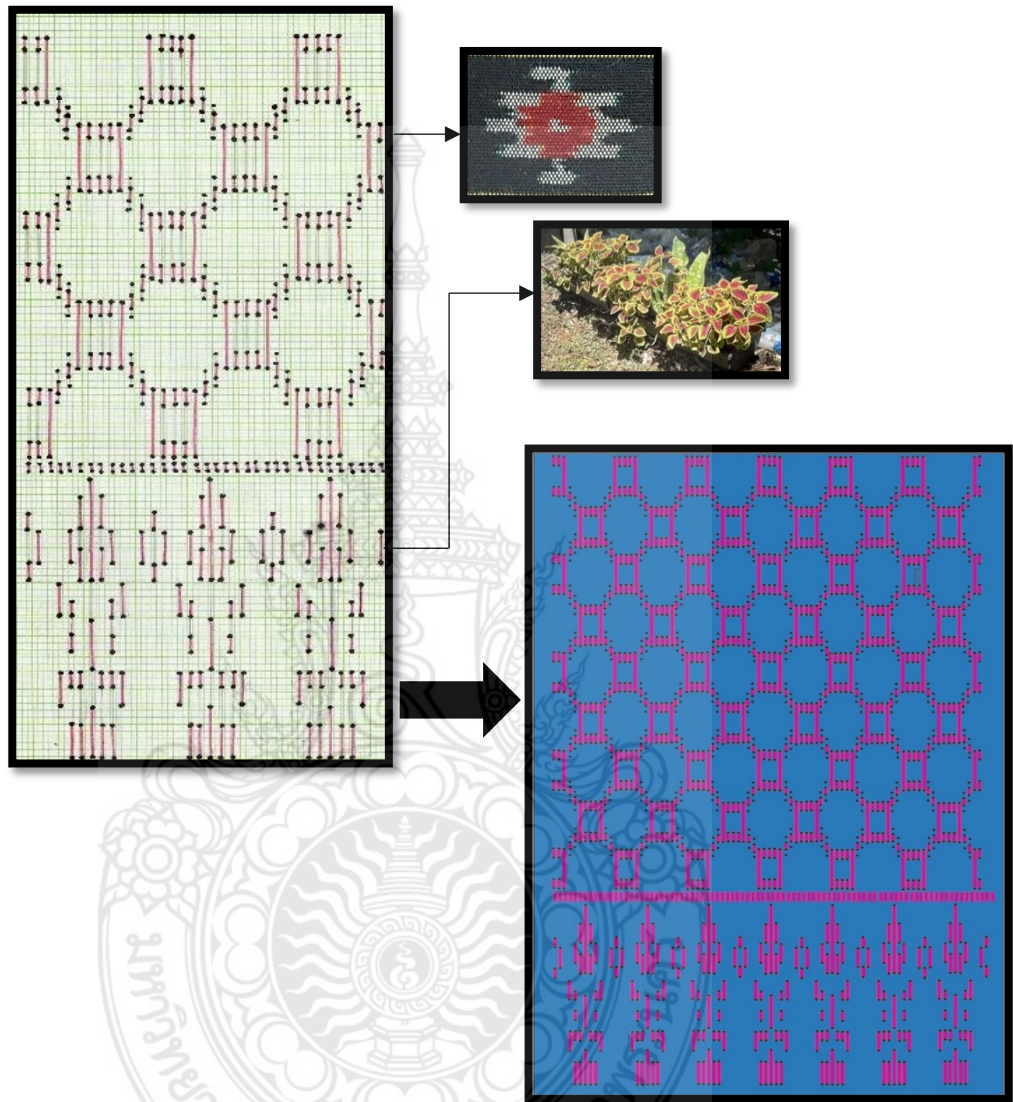
การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านการออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ และได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้วนั้น จึงนำไปออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่โดยการผสมผสานลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณที่มีอัตลักษณ์เฉพาะกับลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ที่มีโครงสร้างของลวดลายแบบเรขาคณิต ให้เป็นลวดลายใหม่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทยพวน โดยทำการออกแบบลวดลายจำนวน 3 ลวดลาย แล้วนำไปประเมินความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมผ้าทอ และการออกแบบสิ่งทอ จำนวน 3 ท่าน โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีผลการวิจัยดังนี้

สรุปผลการออกแบบ

จากข้อมูลการวิเคราะห์ ลักษณะโครงสร้างลวดลาย ลักษณะการทอ และสีของลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ และลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์เพื่อการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทยพวนจำนวน 3 ลวดลาย ดังนี้

แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน มีแนวคิดในการออกแบบมาจาก โครงร่างของลวดลายหมากจับหรือกระจับ ที่เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยได้ผสมผสานกับลายกระถางดอกไม้ซึ่งเป็นลวดลายจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ลายหมากจับหรือกระจับ ให้เกาะเกี่ยวกันเป็นวง สื่อถึงความกลมเกลียวของชาวไทย

พวนและขยายลวดลายให้กว้างขึ้น และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น
Resourceful SPRING SUMMER 2022

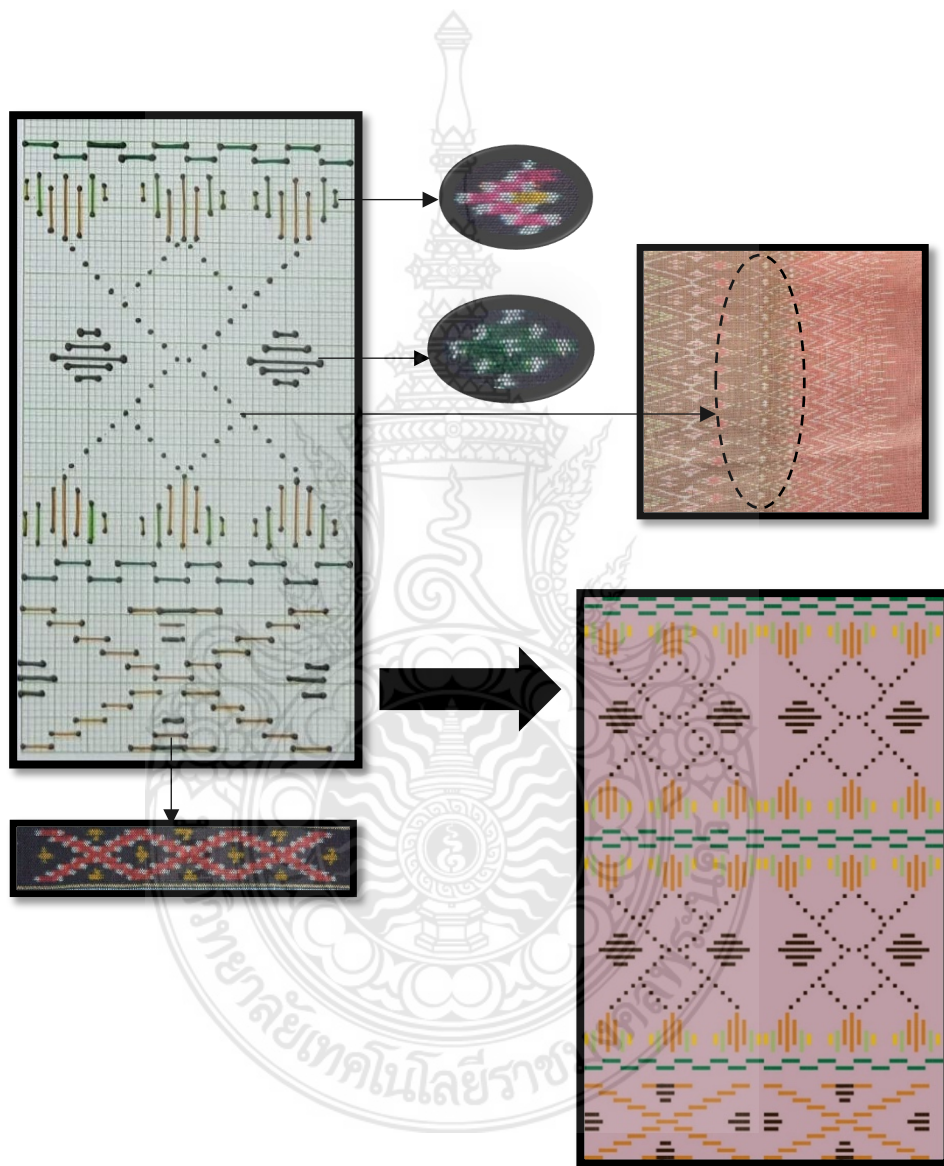

ลายมัดหมี่ 35 ล้ำ

ภาพที่ 4.12 ลายรวมน้ำใจไทยพวน

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 2 ลายธรรมชาติพันเครือ แนวคิดในการออกแบบมาจาก การนำลวดลายมัดหมี่โบราณได้แก่ลายหัวปรี ซึ่งเป็นลวดลายที่ได้จากภูมิปัญญาชาวบ้านเรียนแบบโครงสร้างของหัวปรี จากต้นกล้วยที่ปลุกมากในชุมชน ลายลูกตุ้มหรือลายหมากต้อม และลายพันเครือ ผสมผสานกับ ลวดลายประยุกต์รูปแบบเรขาคณิตลายข้าวหลามตัด และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวน้อมแฟชั่น Resourceful SPRING SUMMER 2022

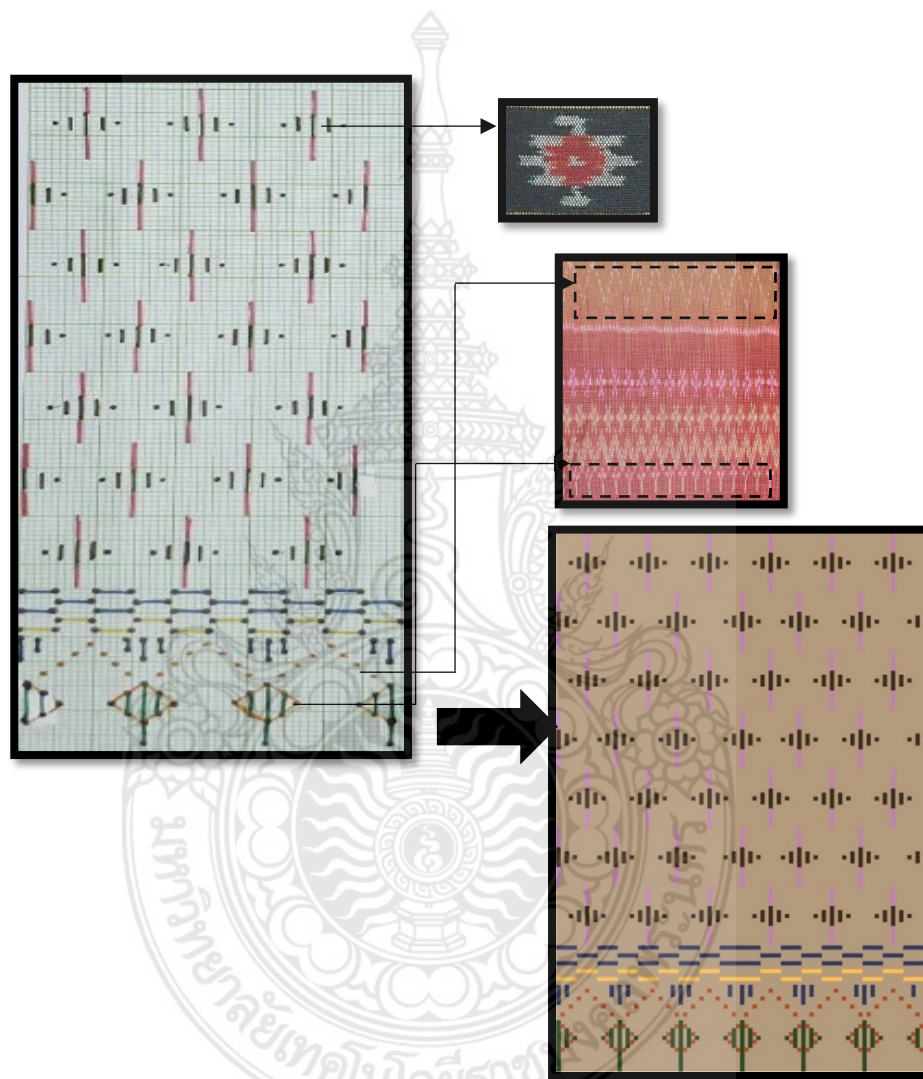

ลายมัดหมี่ 35 ล้ำ

ภาพที่ 4.13 ลายธรรมชาติพันเครือ

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 3 ลายหมากจับประยุกต์ แนวคิดในการออกแบบมาจาก การผสมผสาน ระหว่างลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ได้แก่ ลายหมากจับหรือกระจับ และลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์มี ลักษณะลวดลายแบบเรขาคณิต สีเหลี่ยม และการใช้เส้นตรง เส้นซิกแซก มีลักษณะการวางลายแบบ Brick เพื่อให้ลวดลายมีความร่วมสมัย และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น Resourceful SPRING SUMMER 2022

ลายมัดหมี่ 35 ลำ

ภาพที่ 4.14 ลายหมากจับประยุกต์

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

สรุปผลการประเมิน ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ ดังนี้
 ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่

รายการประเมิน	แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน (n=3)			แบบที่ 2 ลายธรรมชาติพันเครือ (n=3)			แบบที่ 3 ลายหมากจับประยุกต์ (n=3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1.ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย									
1.1 ลักษณะลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็น ผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก
1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็น ผลิตภัณฑ์แฟชั่น ร่วมสมัย	4.30	0.58	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
1.3 ขนาดของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็น ผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
1.4 มีความเหมาะสมด้านการใช้งานเมื่อนำไปตัดเย็บเป็น ผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย	4.60	0.58	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
รวม	4.55	0.43	มากที่สุด	4.40	0.29	มาก	4.22	0.43	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการประเมิน	แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน (n=3)			แบบที่ 2 ลายธรรมชาติพันเครือ (n=3)			แบบที่ 3 ลายหมากจับประยุกต์ (n=3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
2.วัสดุและกรรมวิธีการผลิต									
2.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเส้นด้ายฝ้ายย้อมสีสังเคราะห์	4.60	0.58	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
2.2 กระบวนการมัดหมี่ลวดลายเหมาะสม	4.60	0.58	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
2.3 ขั้นตอนการทอผ้าใช้กี่กระตุก	4.60	0.58	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
2.4 ระยะเวลาในการผลิต 1 เดือน	4.30	1.15	มาก	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
2.5 ความยากง่ายในการผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
รวม	4.52	0.69	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการประเมิน	แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน (n=3)			แบบที่ 2 ลายธรรมชาติพันเครือ (n=3)			แบบที่ 3 ลายหมากจับประยุกต์ (n=3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
3. ความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์									
3.1 ความสวยงามของลวดลาย	4.60	0.58	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
3.2 องค์ประกอบในการจัดวางลวดลาย	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.58	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก
3.3 สีสวยงามและเหมาะสม	4.30	0.58	มาก	4.00	0.00	มาก	3.60	0.58	มาก
3.4 สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.60	0.58	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
3.5 สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น	4.60	0.58	มากที่สุด	4.30	0.58	มาก	4.30	0.58	มาก
รวม	4.62	0.64	มากที่สุด	4.30	0.46	มาก	4.16	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.56	0.59	มากที่สุด	4.33	0.44	มาก	4.22	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ มีผลดังนี้ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$), (S.D.= 0.43) ความคิดเห็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$), (S.D.= 0.69) และความคิดเห็นด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$), (S.D.= 0.64)

แบบที่ 2 ธรรมชาติพันเครือ ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$), (S.D.=0.29) ความคิดเห็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$), (S.D.=0.58) และความคิดเห็นด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$), (S.D.=0.46)

แบบที่ 3 หมากจับประยุกต์ ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$), (S.D.=0.43) ความคิดเห็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$), (S.D.=0.58) และความคิดเห็นด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$), (S.D.=0.58)

ลวดลายที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า ลวดลายที่เหมาะสมกับการนำไปทอเป็นผ้ามัดหมี่เพื่อการออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย คือ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน ซึ่งมีแนวคิดในการออกแบบมาจาก โครงร่างของลวดลายหมากจับหรือกระจับ ที่เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยได้ผสมผสานกับลายกระถางดอกไม้ซึ่งเป็นลวดลายจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติรอบๆตัว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ลายหมากจับหรือกระจับ ให้เกาะเกี่ยวกันเป็นวงสื่อถึงความกลมเกลียวของชาวไทยพวนและขยายลวดลายให้กว้างขึ้น และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น Resourceful SPRING SUMMER 2022 และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า มีดังนี้ ลวดลายและการจับคู่มีความทันสมัย แต่ควรคำนึงถึงระยะเวลาในการผลิต และเป็นการพัฒนาลวดลายดั้งเดิมจัดวางลายใหม่สะท้อนความแนววัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ต่อยอดภูมิปัญญา โดยใช้แนวโน้มแฟชั่นมาประกอบได้อย่างลงตัว ควรนำผลงานวิจัยนี้ขยายผลให้กับชุมชนไทยพวนในลักษณะ เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับชุมชนชาวไทยพวน

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน เข้าสู่กระบวนการผลิตผืนผ้าจริง ดังภาพ

ภาพที่ 4.15 ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน
ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

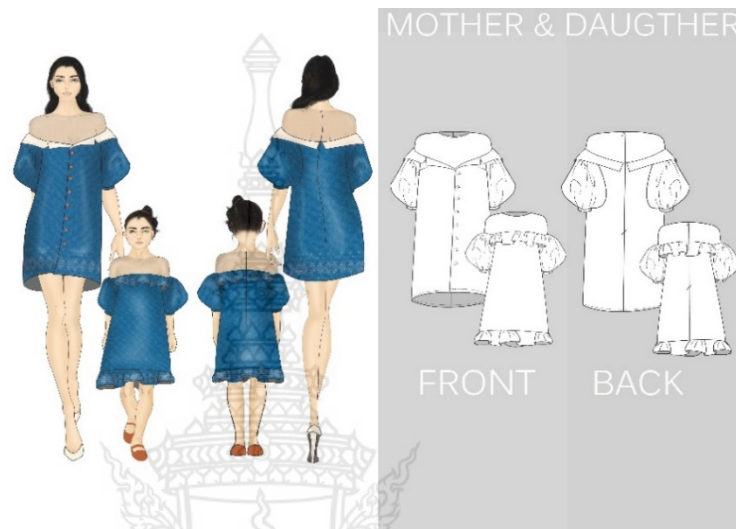
4.3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนา และประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล แนวคิด และทฤษฎีด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น แล้วจึงทำการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น จำนวน 5 แบบ ได้แก่ เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก, เสื้อผ้าสตรี, เสื้อผ้าบุรุษ, เสื้อผ้าUnisex และกระเป๋า และได้นำรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นที่ได้ออกแบบ ไปประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความงาม โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีผลการวิจัยดังนี้

สรุปผลการออกแบบ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล แนวคิด และทฤษฎีด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น แล้วจึงทำการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น จำนวน 5 แบบ ได้แก่ เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก, เสื้อผ้าสตรี, เสื้อผ้าบุรุษ, เสื้อผ้าUnisex และกระเป๋า ดังนี้

แบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER)

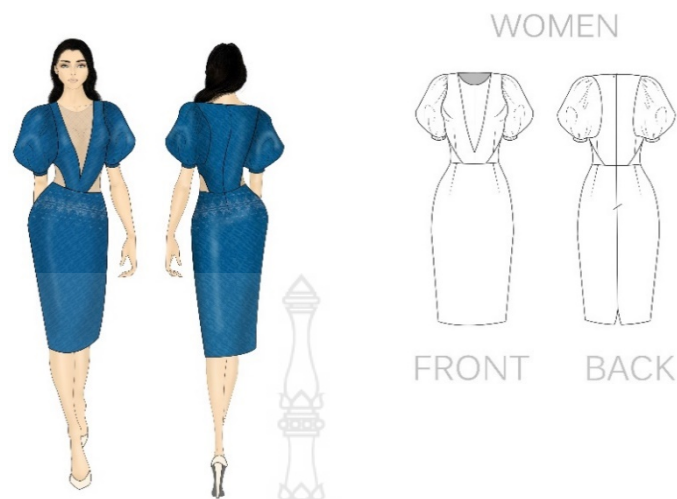

ภาพที่ 4.16 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี (Womenswear) และ เสื้อผ้าเด็ก (Kids wear) รูปแบบชุดงานสังสรรค์ (Party wear) แบบสังสรรค์กึ่งทางการ (Business Party) โครงร่างแบบเสื้อผ้าเต็มตัว (Dress) ทรงเอ – ไหล่ (A-Line) เปิดไหล่ (off-shoulder) แขนทรง พuff ที่ สรีป (Puffy Sleeve) เสื้อผ้าสตรี (Womens wear) สร้างความโดดเด่นด้วยการผ่าด้านหน้ายาวตั้งแต่อกจนถึงชายกระโปรงใช้กระดุมปั๊มผ้าไหม อิตาลีสีน้ำตาล ตกแต่งตรงส่วนด้านหน้าของตัวเดรส (Dress) วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นการใช้ชิปซอนด์ด้านหลัง ความยาวของชุด 3 ส่วน วัสดุผ้าที่ใช้ คือ ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และผ้าชีทรูสีเนื้อ เสื้อผ้าเด็ก (Kids wear) ตกแต่งด้วยเทคนิคระบายจีบรูด ส่วนอก และชายกระโปรง วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นการใช้ชิปซอนด์ด้านหลัง ความยาวของชุด 4 ส่วน วัสดุผ้าที่ใช้ คือ ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และผ้าชีทรูสีเนื้อ

แบบที่ 2 เสื้อผ้าสตรี (WOMENS WEAR)

ภาพที่ 4.17 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 2 เสื้อสตรี

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

7

เสื้อผ้าสตรี (WOMENS WEAR) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสตรี (Womenswear) รูปแบบชุดงานสังสรรค์ (Party wear) แบบชุดงานสังสรรค์เป็นทางการ (Formal Party) โครงร่างแบบเสื้อผ้าเต็มตัว (Dress) ทรงซีธ (Sheath Line) คอวี (V-neck) ความลึกถึงใต้อก แขนทรง พuffy สรีป (Puffy Sleeve) เพื่อเพิ่มความโดดเด่นด้วยการโค้งเว้าช่วงเอว ทั้ง 2 ด้าน วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นการใช้ซิปป่อนด้านหลัง ความยาวของชุด 4 ส่วน ชายกระโปรงผ่าหลัง ประมาณ 2 นิ้ว เพื่อการเคลื่อนไหวที่สะดวกขึ้น วัสดุผ้าที่ใช้ คือ ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และผ้าชีทรูสีเนื้อ

แบบที่ 3 เสื้อผ้าบุรุษ (MEN WEAR)

ภาพที่ 4.18 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 3 เสื้อบุรุษ

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) รูปแบบชุดทำงานกึ่งลำลอง (Casual business) โครงร่างเสื้อผ้าชั้นบน (Top) แบบทรงเชิ้ต (Shirt) แขนสั้นความยาวแขนระดับศอก ปกคอเสื้อแบบฮาวาย เพื่อเพิ่มความโดดเด่นด้วยการใช้ผ้าไหมอิตาลีสีขาวมาตัดต่อบริเวณข้างหน้า และส่วนปกใช้ผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นกระดุมปั้มผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล ชายเสื้อความยาวถึงระดับสะโพก โครงร่างเสื้อผ้าชั้นล่าง (Bottom) เป็นกางเกงขายาว (Trousers) ทรงกระบอก (Straight) วัสดุผ้าที่ใช้ คือ ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และผ้าไหมอิตาลี สีขาว และสีน้ำตาล

แบบที่ 4 เสื้อผ้าแบบยูนิเซ็ก (UNISEX)

ภาพที่ 4.19 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 4 UNISEX

ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

เสื้อผ้าแบบยูนิเซ็ก (UNISEX) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) และเสื้อผ้าสตรี (Womenswear) ที่ทั้งเพศหญิงและเพศชายสามารถสวมใส่ได้ รูปแบบชุดทำงานถึงสังสรรค์ (Party business) โครงร่างเสื้อผ้าชิ้นบน (Top) เป็นสูทแบบกระดุมสองแถว (Double-Breasted Suit) เป็นสูทที่มีลักษณะที่เสื้อด้านหน้าไขว้ทับกัน มีกระดุมแบบ 4 เม็ด ไม่มีรอยผ่าหลัง ในแบบสูทสไตล์อิตาลี ลักษณะแขนยาวมีความยาวแขนระดับข้อมือ แต่งกระเป๋าด้านหน้าระดับสะโพกทั้งด้านซ้ายและขวา เพิ่มความโดดเด่นด้วยการใช้ผ้าไหมอิตาลีสีขาวมาตัดต่อบริเวณข้างหน้า และชิ้นหลังด้านขวาของตัวเสื้อส่วนปกและปากกระเป๋าด้านหน้าของเสื้อ ใช้ผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาลวัสดุเกาะเกี่ยวเป็นกระดุมปั๊มผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาลชายเสื้อความยาวถึงระดับสะโพก โครงร่างเสื้อผ้าชิ้นล่าง (Bottom) เป็นกางเกงขายาว (Trousers) ทรงขากระดิ่ง (Bell Bottom) เพิ่มความโดดเด่นด้วยการผ่าตะเข็บขาด้านนอกและแทรกเทคนิคการอัดพลีท วัสดุผ้าที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวนและผ้าไหมอิตาลี สีขาว และสีน้ำตาล

แบบที่ 5 กระเป๋าแฟชั่น (FASHION BAG)

ภาพที่ 4.20 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นแบบที่ 5 กระเป๋าแฟชั่น
ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

กระเป๋าแฟชั่น (FASHION BAG) จัดอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์แฟชั่นประเภทเครื่องประกอบการแต่งกาย กระเป๋าแบบ Hobo มีลักษณะเป็นรูปแบบกระเป๋าทรงอิสระ แต่ไม่มีฝาเปิดปิดของกระเป๋านำมาใช้ซิพมาเป็นตัวปิดเปิด มีสายสะพายแบบข้าง (Crossbody) 1 เส้น สามารถปรับความยาวได้ และสายกระเป๋าแบบสั้นสำหรับถือหรือคล้องแขน 2 เส้น วัสดุที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และวัสดุหนังแท้ (Leather) สีน้ำตาล กระเป๋าแบบ Backpack เป็นลักษณะกระเป๋าสะพาย หรือเรียกว่ากระเป๋าเป้สะพาย รูปทรงกระเป๋าแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีฝากระเป๋าพับปิดมาด้านหน้า วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นแบบหัวเข็มขัด สายกระเป๋าใช้วัสดุหนังแท้ (Leather) มีสายแบบสั้น 2 เส้น สำหรับถือ และสายแบบยาว 2 เส้น สำหรับสะพายหลัง ตัดต่อวัสดุหนังที่กันกระเป๋าเพื่อเพิ่มความแข็งแรงคงทน วัสดุที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และวัสดุหนังแท้ (Leather) สีน้ำตาล

สรุปผลการประเมิน ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย แบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER)

รายการประเมิน	แบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER) (n=3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย			
1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแพชชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแพชชั่น	4.00	0.00	มาก
1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แพชชั่น ร่วมสมัย	4.00	0.00	มาก
1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน	3.60	0.58	มาก
1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้	4.30	0.58	มาก
1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค	4.00	0.00	มาก
รวม	3.98	0.23	มาก
2. รูปแบบกับความงาม			
2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแพชชั่นร่วมสมัย	4.00	0.00	มาก
2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย	4.00	0.00	มาก
2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์	4.00	0.00	มาก
2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแพชชั่น	4.00	0.00	มาก
2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค	4.00	0.00	มาก
รวม	4.00	0.00	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.99	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย มีผลดังนี้ แบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER) ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =3.98), (S.D.= 0.23) และ ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับความงาม อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =4.00), (S.D.= 0.00)

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 2 เสื้อผ้าสตรี (WOMENS WEAR)

รายการประเมิน	แบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER) (n=3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย			
1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น	4.30	0.58	มาก
1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่น ร่วมสมัย	4.00	0.00	มาก
1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน	3.00	1.00	มาก
1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้	4.30	0.58	มาก
1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค	4.00	0.00	มาก
รวม	3.92	0.43	มาก
2. รูปแบบกับความงาม			
2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย	4.00	0.00	มาก
2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย	4.30	0.58	มาก
2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์	4.00	0.00	มาก
2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น	4.00	0.00	มาก
2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค	4.00	0.00	มาก
รวม	4.06	0.11	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.99	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย มีผลดังนี้ แบบที่ 2 เสื้อผ้าสตรี (WOMENS WEAR) ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =3.92), (S.D.= 0.43) และ ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับความงาม อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =4.06), (S.D.= 0.11)

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย แบบที่ 3 เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR)

รายการประเมิน	แบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER) (n=3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1.รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย			
1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแพชชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแพชชั่น	4.00	0.00	มาก
1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แพชชั่น ร่วมสมัย	4.30	0.58	มาก
1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน	4.30	0.58	มาก
1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้	4.00	0.00	มาก
1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค	4.00	0.00	มาก
รวม	4.12	0.23	มาก
2. รูปแบบกับความงาม			
2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแพชชั่นร่วมสมัย	4.00	0.00	มาก
2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย	4.00	0.00	มาก
2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์	4.00	0.00	มาก
2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแพชชั่น	4.30	0.58	มาก
2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค	4.00	0.00	มาก
รวม	4.06	0.11	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.17	มาก

จากตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย มีผลดังนี้ แบบที่ 3 เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =4.12), (S.D.= 0.23) และ ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับความงาม อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =4.06), (S.D.= 0.11)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย แบบที่ 4 UNISEX

รายการประเมิน	แบบที่ 1 เลือฝ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER) (n=3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย			
1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแพชชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแพชชั่น	4.60	0.58	มากที่สุด
1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แพชชั่น ร่วมสมัย	4.60	0.58	มากที่สุด
1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน	4.60	0.58	มากที่สุด
1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้	4.60	0.58	มากที่สุด
1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.68	0.46	มากที่สุด
2. รูปแบบกับความงาม			
2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแพชชั่นร่วมสมัย	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย	4.60	0.58	มากที่สุด
2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์	4.60	0.58	มากที่สุด
2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแพชชั่น	5.00	0.00	มากที่สุด
2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค	4.30	0.58	มาก
รวม	4.70	0.34	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.69	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นร่วมสมัย มีผลดังนี้ แบบที่ 4 UNISEX ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} =4.68), (S.D.= 0.46) และ ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับความงามอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} =4.70), (S.D.= 0.34)

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 5 กระเป๋าแฟชั่น (FASHION BAG)

รายการประเมิน	แบบที่ 1 เลือู้ผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER) (n=3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย			
1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น	4.30	0.58	มาก
1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่น ร่วมสมัย	4.30	0.58	มาก
1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน	4.30	0.58	มาก
1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้	4.30	0.58	มาก
1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค	4.00	0.00	มาก
รวม	4.24	0.46	มาก
2. รูปแบบกับความงาม			
2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย	4.30	0.58	มาก
2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย	4.30	0.58	มาก
2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์	4.30	0.58	มาก
2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น	4.30	0.58	มาก
2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค	4.30	0.58	มาก
รวม	4.30	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.27	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย มีผลดังนี้ แบบที่ 5 กระเป๋าแฟชั่น (FASHION BAG) ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =4.24), (S.D.= 0.46) และ ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับความงาม อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =4.30), (S.D.= 0.58)

แบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย คือ แบบที่ 4 UNISEX โดยความคิดเห็นด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} =4.68), (S.D.= 0.46) ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับความงาม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} =4.70), (S.D.= 0.34) และค่าเฉลี่ยรวม ระดับมากที่สุด (\bar{x} =4.69), (S.D.= 0.40)

ซึ่งเสื้อผ้าแบบยูนิเซ็ก (UNISEX) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) และเสื้อผ้าสตรี (Womenswear) ที่ทั้งเพศหญิงและเพศชายสามารถสวมใส่ได้แนวคิดในการออกแบบ คือ เป็นรูปแบบชุดทำงานกึ่งสังสรรค์ (Party business) โครงร่างเสื้อผ้าชั้นบน (Top) เป็นสูทแบบกระดุมสองแถว (Double-Breasted Suit) เป็นสูทที่มีลักษณะที่เสื้อด้านหน้าไขว้ทับกัน มีกระดุมแบบ 4 เม็ด ไม่มีรอยผ่าหลัง ในแบบสูทสไตล์อิตาลี ลักษณะแขนยาวมีความยาวแขนระดับข้อมือ แต่งกระเป๋แบบเจาะไว้ด้านหน้าระดับสะโพกทั้งด้านซ้ายและขวา เพิ่มความโดดเด่นด้วยการใช้ผ้าไหมอิตาลีสีชาวมารัดต่อบริเวณชั้นหน้า และชั้นหลังด้านขวาของตัวเสื้อ ส่วนปกและปากกระเป๋ของตัวเสื้อใช้ผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นกระดุมปั๊มผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล ชายเสื้อความยาวถึงระดับสะโพก โครงร่างเสื้อผ้าชั้นล่าง (Bottom) เป็นกางเกงขายาวทรงขากระดิ่ง (Bell Bottom) เพิ่มความโดดเด่นด้วยการผ่าตะเข็บขา ด้านนอกและแทรกเทคนิคการอัดพลีท วัสดุผ้าที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวนและผ้าไหมอิตาลี สีขาว และสีน้ำตาล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น แบบที่ 4 UNISEX เข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ดังภาพ

ภาพที่ 4.21 ผลิตภัณฑ์แฟชั่น เสื้อผ้า แบบUNISEX
ที่มา: กรชนก บุญทร (2564)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาตลาดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ผู้วิจัยได้สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ไว้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาตลาดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ตลาดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ประชากร คือ ผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ ตลาดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรี ได้แก่

- ตลาดลายผ้ามัดหมี่โบราณ
- ตลาดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของตลาดลายผ้ามัดหมี่ โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างตลาดลาย ลักษณะการทอ และสี

การเก็บรวบรวมข้อมูล การนำแบบวิเคราะห์มาวิเคราะห์ตลาดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนจังหวัดลพบุรีทั้งตลาดลายผ้ามัดหมี่โบราณ และตลาดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ โดยวิเคราะห์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างตลาดลาย ลักษณะการทอ และสี

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่

1) ลักษณะโครงสร้างตลาดลาย หมายถึง ลักษณะเส้นกรอบนอกของตลาดลายผ้ามัดหมี่ที่ปรากฏ

2) ลักษณะการทอ หมายถึง รายละเอียดและรูปแบบของการทอผ้ามัดหมี่

3) สี หมายถึง สีที่ปรากฏบนตลาดลายและผ้ามัดหมี่

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ลวดลายผ้าทอมัดหมี่โบราณ มีลักษณะโครงร่างของลวดลายมาจากธรรมชาติและโครงร่างแบบเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมด้านขนาน วงกลม วงรี เส้นตรง แนวนอน และเส้นตรงแนวตั้ง ที่อิงมาจากธรรมชาติและสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว เช่น ลายหมากจับ ลายหัวปลี ลายหมากตุ้ม ลายตะขอย เป็นต้น ลักษณะการจัดวางลวดลายแบบแนวตั้ง ใช้การต่อลายแบบซ้ายไปขวา (Square) และนิยมทอผ้าสลบลวดลายกับแถบสีพื้น มีลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ สีที่นิยมใช้ ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีนํ้าตาลเข้ม สีดำ และสีขาว

ลวดลายผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์ มีลักษณะโครงร่างของลวดลายส่วนใหญ่เป็นแบบเรขาคณิต สี่เหลี่ยม สี่เหลี่ยมด้านขนาน สามเหลี่ยมและเส้นตรง เส้นทแยง เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลา เป็นต้น ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half-Drop) ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้นๆ มีลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ สีที่ใช้ นิยมใช้สีคู่ตรงข้าม เช่นสีแดงกับสีเขียว สีเหลืองกับสีม่วง เป็นต้น ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นนิยมใช้สีอ่อน โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) ซึ่งเป็นที่นิยมมากกับผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลสู่กระบวนการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ชาวไทยพวนต่อไปและนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ทั้ง 3 แบบ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมกับวัสดุและกรรมวิธีผลิต และด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แจกแบบประเมินให้กับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในช่องทางออนไลน์ แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญส่งแบบประเมินกลับคืนในช่องทางออนไลน์เช่นกัน โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติและทำการสรุปผล เพื่อเป็นแนวทางในการนำลวดลายที่ได้ไปทำการทอจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านการออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่และได้วิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น จึงนำไปออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่โดยการผสมผสานลวดลายผ้ามัดหมี่

โบราณที่มีอัตลักษณ์เฉพาะกับลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ที่มีโครงร่างของลวดลายแบบเรขาคณิต ให้เป็นลวดลายใหม่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทยพวน โดยทำการออกแบบลวดลายจำนวน 3 ลวดลาย แล้วนำไปประเมินความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมผ้าทอ และการออกแบบสิ่งทอ จำนวน 3 ท่าน โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา ลวดลายผ้ามัดหมี่ มีผลดังนี้ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน ความคิดเห็นด้านความเหมาะสม กับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$), (S.D.= 0.43) ความคิดเห็นด้านวัสดุ และกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$), (S.D.= 0.69) และความคิดเห็นด้านความ สวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$), (S.D.= 0.64) แบบที่ 2 ธรรมชาติพันเครือ ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$), (S.D.=0.29) ความคิดเห็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$), (S.D.=0.58) และความคิดเห็นด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$), (S.D.=0.46) แบบที่ 3 หมากจับประยุกต์ ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$), (S.D.=0.43) ความคิดเห็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$), (S.D.=0.58) และความคิดเห็นด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16$), (S.D.=0.58)

ลวดลายที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า ลวดลายที่เหมาะสมกับการนำไปทอเป็นผ้ามัดหมี่เพื่อการออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย คือ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน ซึ่งมีแนวคิดในการออกแบบมาจาก โครงร่างของลวดลายหมาก จับหรือกระจับ ที่เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยได้ผสมผสานกับลายกระถางดอกไม้ซึ่งเป็นลวดลาย จากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติรอบๆตัว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ลายหมาก จับหรือกระจับ ให้เกาะเกี่ยวกันเป็นวงสื่อถึงความกลมเกลียวของชาวไทยพวนและขยายลวดลาย ให้กว้างขึ้น และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น Resourceful SPRING SUMMER 2022 และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลาย ผ้า มีดังนี้ ลวดลายและการจับคู่มีความทันสมัย แต่ควรคำนึงถึงระยะเวลาในการผลิต และเป็นการ พัฒนาลวดลายดั้งเดิมจัดวางลายใหม่สะท้อนความเนวิ้นวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ต่อยอดภูมิปัญญา โดยใช้แนวโน้มแฟชั่นมาประกอบได้อย่างลงตัว ควรนำผลงานวิจัยนี้ขยายผล

ให้กับชุมชนไทยพวนในลักษณะ เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับชุมชนชาวไทยพวน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย จำนวน 5 แบบ ได้แก่ เสื้อผ้าบุรุษ เสื้อผ้าสตรี เสื้อผ้าคุณแม่และลูก เสื้อผ้าUnisex และกระเป่า โดยใช้ผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการออกแบบพัฒนาแล้วทำให้เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความงาม โดยออกแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แจกแบบประเมินให้กับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในช่องทางออนไลน์ แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญส่งแบบประเมินกลับคืนในช่องทางออนไลน์เช่นกัน โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติและทำการสรุปผล เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลที่ได้ไปทำการทอจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล แนวคิด และทฤษฎีด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น แล้วจึงทำการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น จำนวน 5 แบบ ได้แก่ เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก, เสื้อผ้าสตรี, เสื้อผ้าบุรุษ, เสื้อผ้าUnisex และกระเป่า และได้นำรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นที่ได้ออกแบบไปประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความงาม โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย คือ แบบที่ 4 UNISEX โดยความคิดเห็นด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$), (S.D.= 0.46) ความคิดเห็นด้านรูปแบบกับความงาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$), (S.D.= 0.34) และค่าเฉลี่ยรวม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$), (S.D.= 0.40)

ซึ่งเสื้อผ้าแบบยูนิเซ็ก (UNISEX) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) และเสื้อผ้าสตรี (Womenswear) ที่ทั้งเพศหญิงและเพศชายสามารถสวมใส่ได้ แนวคิดในการออกแบบ คือ เป็นรูปแบบชุดทำงานกึ่งสังสรรค์ (Party business) โครงร่างเสื้อผ้าชั้นบน (Top) เป็นสูทแบบกระดุมสองแถว (Double-Breasted Suit) เป็นสูทที่มีลักษณะที่เสื้อด้านหน้าไขว้ทับกัน มีกระดุมแบบ 4 เม็ด ไม่มีรอยผ่าหลัง ในแบบสูทสไตล์อิตาลี ลักษณะแขนยาวมีความยาวแขนระดับข้อมือ แต่งกระเป๋าด้านหน้าระดับสะโพกทั้งด้านซ้ายและขวา เพิ่มความโดดเด่นด้วยการใช้ผ้าไหมอิตาลีสีขาวมาตัดต่อบริเวณชั้นหน้า และชั้นหลังด้านขวาของตัวเสื้อ ส่วนปกและปากกระเป๋าด้านซ้ายของตัวเสื้อใช้ผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นกระดุมปุ่มผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล ชายเสื้อความยาวถึงระดับสะโพก โครงร่างเสื้อผ้าชั้นล่าง (Bottom) เป็นกางเกงขาวยาวทรงขากระดิ่ง (Bell Bottom) เพิ่มความโดดเด่นด้วยการผ่าตะเข็บขาด้านนอกและแทรกเทคนิคการอัดพลีท วัสดุผ้าที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวนและผ้าไหมอิตาลี สีขาว และสีน้ำตาล

5.2 อภิปรายผล

การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลอัตลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวน และนำแบบวิเคราะห์มาวิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนทั้งลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ และลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์ โดยวิเคราะห์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะโครงร่างลวดลาย ลักษณะการทอ และสี จากนั้นทำการสังเคราะห์ข้อมูลแล้วจึงนำไปออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่โดยการประยุกต์ให้เป็นลวดลายใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ พบว่า ลวดลายผ้าทอมัดหมี่โบราณมีลักษณะโครงร่างของลวดลายมาจากธรรมชาติและโครงร่างแบบเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมด้านขนาน วงกลม วงรี เส้นตรงแนวนอน และเส้นตรงแนวตั้ง ที่อิงมาจากธรรมชาติและสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว เช่น ลายหมาก จับ ลายหัวปลี ลายหมากตุ้ม ลายตะขாய เป็นต้น ลักษณะการจัดวางลวดลายแบบแนวตั้ง ใช้การต่อลายแบบซ้ายไปขวา (Square) และนิยมทอผ้าสลับลวดลายกับแถบสีพื้น มีลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ สีที่นิยมใช้ ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีน้ำตาลเข้ม สีดำ และสีขาว และลวดลายผ้าทอมัดหมี่ประยุกต์ มีลักษณะโครงร่างของลวดลายส่วนใหญ่เป็นแบบเรขาคณิต สี่เหลี่ยม สี่เหลี่ยมด้านขนาน สามเหลี่ยมและเส้นตรง เส้นทแยง เส้นซิกแซกหรือเส้นหยักฟันปลา เป็นต้น ลักษณะการต่อลวดลายแบบการเรียงอิฐแนวตั้ง (Half- Drop) ลวดลายแต่ละลวดลายถูกทอเรียงต่อกันเป็นชั้น ๆ มีลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ สีที่ใช้นิยมใช้สีคู่ตรงข้าม เช่นสีแดงกับสีเขียว สีเหลืองกับสีม่วง เป็นต้น ส่วนสีขาวนั้นเกิดจากการมัดลวดลายหมี่เพื่อเก็บสีตอนย้อม สีพื้นนิยมใช้สีอ่อน โดยมีการลดความเข้มของสีด้วยสีขาวเพื่อให้มีลักษณะเป็นโทนสีแบบพาสเทล (Pastel) ซึ่งเป็นที่นิยมมากกับผ้าทอ

มัดหมี่ประยุกต์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มธุรส เวียงสีมา และนิรัช สุดสังข (2560 :128-129) ได้ศึกษาเรื่องการออกแบบลวดลายผ้าจากศิลปะภูมิปัญญาผ้าจาก ไทพวนและไทยวนตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาศิลปะภูมิปัญญาผ้าจากด้านลวดลาย บนผ้าขึ้นของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนและไทยวนจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดอุตรดิตถ์ 2) เพื่อออกแบบลวดลายผ้าโดยใช้ลวดลายพื้นจากบนผ้าขึ้นของกลุ่มชนชาติพันธุ์ ไทพวนและไทยวนตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดำเนินการวิจัยมีดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลของกลุ่มชนชาติพันธุ์ศิลปะภูมิปัญญา ผ้าของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนและไทยวนในเขตพื้นที่จังหวัดสุโขทัยและจังหวัด อุตรดิตถ์ แนวความคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และทฤษฎี กระบวนการคิดเชิงออกแบบ(Design Thinking) ระยะที่ 2 ออกแบบลวดลายผ้าสำหรับ นำไปประยุกต์ใช้กับเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบการแต่งกายโดยใช้ต้นทุนทาง ศิลปะภูมิปัญญาผ้าจากด้านลวดลายบนผ้าขึ้นของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนและไทย วนตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้ 1) ภาพรวมลวดลายของทั้งสองกลุ่มมี อัตลักษณ์ของตนเองอย่างชัดเจน แต่ในบางลวดลาย อาจมีความคล้ายคลึงกัน เช่น ลายนกคุ้ม (ไทพวน) หรือ ลายนก อู้ม (ไทยวน) ลายสร้อยสา เป็นต้น ชื่อที่ใช้เรียกบางชื่ออาจเป็นชื่อเดียวกันบางชื่อไม่ เหมือนกันแต่ลักษณะของลวดลายใกล้เคียงกัน อุปสรรคในการทอผ้ามีความ คล้ายคลึงกันเป็นส่วนมากแต่ชื่อเรียกไม่เหมือนกัน 2) หลักการจก คือ ไทพวนจะ จกลวดลายอยู่ด้านบน ส่วนไทยวนลวดลายจะอยู่ด้านล่าง 3) โครงสร้างสีจะใช้สีแดง เช่นเดียวกัน ส่วนสีที่ใช้เป็นสีหลักในรูปแบบดั้งเดิมคือ สีดำ สีเหลือง และ สีเขียวปัจจุบันสีที่ใช้ในการ จกจะเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของผู้บริโภค 4) ลวดลาย หลักกับลวดลายประกอบกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนมีลวดลายหลัก 9 ลาย ลวดลาย ประกอบ 11 ลาย กลุ่มชนชาติพันธุ์ไทยวนมีลวดลายหลัก 17 ลาย ลวดลายประกอบ 37 ลาย 5) การออกแบบลวดลายผ้าได้ 2 ลวดลาย คือ ลายคุ้มบุหรง ลงลายสิบสอง เกิดจากการนำลายนคุ้มกับลายสิบสองหน่วยตัดมาผนวกรวมกันเป็นของกลุ่ม ชนชาติพันธุ์ไทพวนกับลายหงส์คำเลียนค่าเกิดจากการนำลายประจำยามกับลาย หงส์ใหญ่มาผนวกรวมกัน เป็นของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทยวน กระบวนการทอใช้แบบ ยกเขา การใช้สีเส้นด้าย 3 สี คือ สีแดง สีเขียว และสีเหลือง ลวดลายที่ได้ประกอบ ไปด้วยคติความเชื่อที่ดี การนำแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ในงานวิจัยนี้ คือ การนำเอาลวดลายของผ้าพื้นจากบนผ้าขึ้นมาสร้างมูลค่าคือการสร้าง เรื่องราวทาง คติความเชื่อผนวกกับการใช้เวลาในการผลิตที่น้อยลงแต่คงไว้ซึ่งคุณค่าในงานศิลปะภูมิปัญญา

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

ผู้วิจัยทำการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน ซึ่งได้รับคำแนะนำด้านวิธีการเขียนลวดลายและออกแบบลวดลาย โดยประธาน กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นผู้ให้คำแนะนำ เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการเขียนลวดลายและได้ทำการออกแบบลวดลายแล้ว จึงนำลวดลายที่ได้ทั้ง 3 แบบ มาประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด และความคิดเห็นด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด แบบที่ 2 ธรรมชาติพันเครือ ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมากและความคิดเห็นด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก แบบที่ 3 หมากจับประกบ ความเห็นด้านความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต อยู่ในระดับมากและความคิดเห็นด้านความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก ลวดลายที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาลวดลายผ้า ลวดลายที่เหมาะสมกับการนำไปทอเป็นผ้ามัดหมี่เพื่อการออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย คือ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน ซึ่งมีแนวคิดในการออกแบบมาจาก โครงร่างของลวดลายหมากจับหรือกระจับที่เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยได้ผสมผสานกับลายกระถางดอกไม้ซึ่งเป็นลวดลายจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติรอบๆตัว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ลายหมากจับหรือกระจับ ให้เกาะเกี่ยวกันเป็นวงสื่อถึงความกลมเกลียวของชาวไทยพวนและขยายลวดลายให้กว้างขึ้น และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น Resourceful SPRING SUMMER 2022 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนเรขา มีพร้อม และ ทศนียา นิลฤทธิ (2560 : 1) ได้ศึกษาเรื่องการออกแบบลวดลายมัดหมี่ใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น กรณีศึกษาลวดลายผ้าโฮลเปราะห์ จังหวัดสุรินทร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเอกลักษณ์ของลวดลายโฮลเปราะห์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อออกแบบลวดลาย มัดหมี่ กรณีศึกษาลวดลายผ้าโฮลเปราะห์ สู่อการพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น เพื่อทดสอบแนวคิดการออกแบบลวดลายมัดหมี่ สู่อการพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น ผลการวิจัยพบว่า ลวดลายโฮลเปราะห์ จังหวัดสุรินทร์ มีแม่ลายรูปเรขาคณิตในลักษณะสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน การออกแบบลวดลายมัดหมี่ใช้รูปแบบของแฟชั่น (Style) ได้แก่รูปแบบล้ำสมัย (Avant-garde) รูปแบบทันสมัย (Trendy) รูปแบบตามแฟชั่น (In Fashion) รูปแบบไม่ยึดติดสมัยนิยม (Basic) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของช่างทอและผู้เชี่ยวชาญ ด้านสิ่งทอ พบว่า อายุของช่างทอ

และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอ มีอายุ 30-39 ปีขึ้นไป สถานภาพโสด ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ประสบการณ์ด้านการทอผ้ามัดหมี่และออกแบบลายผ้ามัดหมี่ 5-10 ปี อาชีพของช่างทอและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอ ส่วนใหญ่รับราชการ การศึกษาความคิดเห็นของช่างทอและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอ ที่มีต่อการออกแบบลวดลายมัดหมี่ กรณีศึกษา ลวดลายโฮลเปราะห์สู่การพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการ วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตรฐานประเมิน 5 ระดับ ผลการศึกษา พบว่า แบบร่างลวดลายมัดหมี่ รูปแบบทันสมัย (Trendy) แบบที่ 3 เป็นที่พึงพอใจ อันดับ 1 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมา คือ แบบร่างลวดลายมัดหมี่ รูปแบบล้ำสมัย (Avant-garde) แบบที่ 4 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 แบบร่างลวดลายมัดหมี่ รูปแบบ ตามแนวโน้ม (In Fashion) แบบที่ 2 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และแบบร่างลวดลายมัดหมี่ รูปแบบไม่ยึดติดสมัยนิยม (Basic) แบบที่ 2 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนาและประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล แนวคิด และทฤษฎีด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น แล้วจึงทำการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น จำนวน 5 แบบ ได้แก่ เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก, เสื้อผ้าสตรี, เสื้อผ้าบุรุษ, เสื้อผ้าUnisex และกระเป่า และได้นำรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นที่ได้ออกแบบ ไปประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย และด้านรูปแบบกับความงามโดยแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย คือ แบบที่ 4 UNISEX โดยความคิดเห็นด้านรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมากที่สุด ความความคิดเห็นด้านรูปแบบกับความงาม อยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยรวม ระดับมากที่สุด ซึ่งเสื้อผ้าแบบยูนิเซ็ก (UNISEX) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) และเสื้อผ้าสตรี (Womenswear) ที่ทั้งเพศหญิงและเพศชายสามารถสวมใส่ได้ แนวคิดในการออกแบบคือ เป็นรูปแบบชุดทำงานกึ่งสังสรรค์ (Party business) โครงร่างเสื้อผ้าชั้นบน (Top) เป็นสูทแบบกระดุมสองแถว (Double-Breasted Suit) เป็นสูทที่มีลักษณะที่เสื้อด้านหน้าไขว้ทับกัน มีกระดุมแบบ 4 เม็ด ไม่มีรอยผ่าหลัง ในแบบสูทสไตล์อิตาลี ลักษณะแขนยาวมีความยาวแขนระดับข้อมือ แต่งกระเป่าแบบเจาะไว้ด้านหน้าระดับสะโพกทั้งด้านซ้ายและขวา เพิ่มความโดดเด่นด้วยการใช้ผ้าไหมอิตาลีสีครามตัดต่อบริเวณขึ้นหน้า และขึ้นหลังด้านขวาของตัวเสื้อ ส่วนปกและปากกระเป่าของตัวเสื้อใช้ผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นกระดุมปั๊มผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล ชายเสื้อความยาวถึงระดับสะโพก โครงร่างเสื้อผ้าชั้นล่าง (Bottom) เป็นกางเกงขายาวทรงขากระดิ่ง (Bell Bottom) เพิ่มความโดดเด่นด้วยการผ่าตะเข็บขาด้านนอกและแทรกเทคนิคการอัดพลีท วัสดุผ้า

ที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวนและผ้าไหมอิตาลี สีขาว และสีน้ำตาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกานต์ สุทธิวงษ์ และ ศุภกรักร สุวรรณวัจน์ (2559 : 1) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจกสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย โดยใช้การศึกษารูปแบบลวดลายผ้าตีนจกไทยพวน โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ 1) เพื่อออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจก จากภูมิปัญญาไทยพวนจังหวัดสุโขทัย 2) เพื่อประเมินคุณภาพของลายพิมพ์ผ้าตีนจก จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย 3) เพื่อ ประเมินระดับความพึงพอใจรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัย จากลายพิมพ์ผ้าตีนจกไทยพวน จังหวัดสุโขทัยของผู้บริโภค จำแนกตามอายุ เพศ รายได้ของตนเอง จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ อัตลักษณ์และภูมิปัญญาจากลายผ้าตีนจก ชาวไทยพวน จังหวัดสุโขทัย แล้วนำผลของการศึกษาจากการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างลาย สี ความหมาย ถอดแบบลายผ้าตีนจกแบบดั้งเดิม จำนวน 9 ลาย ร่วมกับการออกแบบลวดลายที่ประยุกต์อีก 9 ลาย รวมเป็นงานออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจก 9 รูปแบบ ดังนี้ ลายเครืออ่อน และลายเครืออ่อนประยุกต์ ลายเครือกลางและลายเครือกลางประยุกต์ ลายเครือใหญ่และลายเครือใหญ่ประยุกต์ ลายสี่ขอ และลายสี่ขอประยุกต์ ลายแปดขอและลายแปดขอประยุกต์ ลายน้าอ่างและลายน้าอ่างประยุกต์ ลายมนสิบหกและลายมนสิบหกประยุกต์ ลายสิบสองหน่วยตัดและลายสิบสองหน่วยตัดประยุกต์ ลายสองห้องและลายสองห้องประยุกต์ จากนั้น นำรูปแบบลาย ไปประเมินคุณภาพเบื้องต้น โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการก่อนนำไปผลิตเป็นลายพิมพ์ผ้าตีนจกต้นแบบเพื่อนำลายพิมพ์ผ้าตีนจกต้นแบบทั้ง 9 รูปแบบ มาประเมินคุณภาพวิเคราะห์จาก โครงสร้างลาย สี ความหมาย วัสดุ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการ พบว่าด้านโครงสร้างลวดลาย สี อยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ยที่ 4.10 ด้านความหมายโดยรวมอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.18 และด้านวัสดุอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.99 ผู้วิจัยนำรูปแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจกจากผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 5 อันดับแรก นำมาสร้างสรรค์แฟชั่นเครื่องแต่งกายสตรี จำนวน 5 รูปแบบ คือ เครื่องแต่งกาย สำหรับทำงานชุดกระโปรง เครื่องแต่งกายสำหรับทำงานชุดเสื้อสูท กางเกง เครื่องแต่งกายสำหรับงานเลี้ยงสังสรรค์ เครื่องแต่ง กายลำลองชุดเสื้อ กางเกง และเครื่องแต่งกายลำลองเสื้อคลุม และนำไปประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภค และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพิพิธภัณฑ์ผ้าสาธิต อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 108 คน ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุ 50 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจใน รูปแบบแฟชั่นมากกว่า ค่าเฉลี่ยที่ 4.17 เพศหญิงมีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่นมากกว่า ค่าเฉลี่ยที่ 4.10 และช่วงรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่นมากกว่าค่าเฉลี่ยที่ 4.09 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจแตกต่าง ในเรื่อง รูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมีความร่วมสมัย โดดเด่น เป็นที่สนใจแก่ผู้พบเห็น รูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมีสีสันสวยงาม คมชัด เสื้อผ้า แฟชั่นสามารถนำไปสวมใส่ได้เหมาะสม

กับรูปแบบที่ต้องใช้ รูปแบบแฟชั่นมีความสวยงาม ประณีต ลวดลายสื่อถึงภูมิปัญญา ศิลปะการทอผ้าตีนจกไทย การจัดองค์ประกอบของลวดลายมีความประณีตสวยงาม เชื่อมโยงสัมพันธ์หรือประสานกันอย่างลง ตัว ลวดลายที่มีการประยุกต์มีองค์ประกอบที่เหมาะสมและสมดุลกันอย่างลงตัว ลวดลายสื่อถึงภูมิปัญญาศิลปะการทอผ้าตีนจก ไทยพวน ลวดลายสามารถสื่อความหมายของลายหลักได้เหมาะสม ลวดลายสามารถสื่อความหมายของลายหลักได้เหมาะสม ต่างกันที่ 0.05 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. การออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่โดยการประยุกต์จากลวดลายผ้ามัดหมี่ที่มีอยู่เดิมมาผสมผสานกับลวดลายที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ ควรพิจารณาลวดลายที่จะนำมาประยุกต์ เมื่อนำมาประยุกต์เป็นลวดลายใหม่แล้วต้องยังคงความเป็นเอกลักษณ์ และร่วมสมัย อิงความต้องการของกลุ่มผู้ใช้เป็นหลัก อาจมีการปรับปรุงหรือพัฒนาลวดลายให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาลวดลายมัดหมี่ให้เหมาะสมตามยุคสมัยแต่ยังคงคุณค่าทางวัฒนธรรมไว้เช่นเดิม เพื่อพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. การนำลวดลายผ้ามัดหมี่ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาใหม่ไปใช้ในการผลิตจริง ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในขบวนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นในขั้นตอนการมัดลวดลาย การย้อมสี และการทอเป็นผืนผ้า ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ของผู้ผลิตเพื่อให้ได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพและลดความผิดพลาดในขบวนการผลิต

3. ผลจากการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนากลุ่มทอผ้ามัดหมี่ ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในการสร้างสรรค์ลวดลายผ้าทอมัดหมี่ลวดลายใหม่ ให้มีความเป็นอัตลักษณ์ เป็นการช่วยส่งเสริมคุณค่าของผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน เพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ตามลักษณะงาน เป็นแนวทางการออกแบบและพัฒนาลวดลายที่แปลกใหม่ มีความร่วมสมัย เป็นการเพิ่มรายได้ และความสามารถในด้านการแข่งขันทางการค้า สำหรับงานผลิตภัณฑ์ชุมชน

บรรณานุกรม

- กรชนก บุญทร. (2555). การศึกษาและพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่ เพื่อการออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายบุรุษสตรี : กรณีศึกษาชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เครือจิต ศรีบุญนาถ. (2536). ความเชื่อและสัญลักษณ์เกี่ยวกับผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูย. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุกาทิพ รัตนะนราพันธ์. (2554). การตกแต่งเสื้อผ้า. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จตุพร ราษฎร์. (2563). การวิเคราะห์ปัจจัยการรับรู้ในสินค้าแฟชั่นระดับหัตถรตาต่างประเทศ : กรณีศึกษาตราสินค้าบาเลนเซียก้า ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตติวรรณ โพนะทา. (2562). การออกแบบเครื่องแต่งกายที่สะท้อนความงามของภูมิปัญญาการทอผ้าไหมแพรวา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- ศิษย์ สิวรเศรษฐ์. (2552). ออกแบบสิ่งทอ. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีเมียมติ้ง เฮ้าส์
- ดุจดัทพ์ วงษ์กะพันธ์. (2560). แนวทางการวิจัยเพื่อการสร้างแบรนด์แฟชั่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดุขฎิ สุนทรารชุน. (2531). การออกแบบลายพิมพ์ผ้า. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธีระชัย สุขสด. (2544). การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- นวลลออ ทิमानนท์. (2543). ศิลปะพื้นบ้านไทย. กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรานี วงษ์เทศ. (2525). พื้นบ้านพื้นเมือง. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์.
- โพธิ์ แซ่มลำเจียก. (2537). ตำนานไทยพวน. กรุงเทพฯ : บริษัทสามัคคีสาร.
- ภูธร ภูมะธนะและอาลัย เนรานนท์. (2541). ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี. กรุงเทพฯ : พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด.
- มธุรส เวียงสีมา. (2562). การศึกษาศิลปะภูมิปัญญาผ้าจากไทพวนและไทยวนเพื่อการออกแบบตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มารุต อัมรานนท์. (2533). ศิลปะพื้นบ้าน. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เมธวดี พยัฒประโคน. (2560). การออกแบบพัฒนาลวดลายผ้าไหมโฮลเปราะแบบร่วมสมัย. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ “โสมภูมิ ครั้งที่ 3 : Wisdom to the Future : ภูมิปัญญาสู่ออนาคต” (น 39). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- รัตนเรขา มีพร้อม และ ทศนียา นิลฤทธิ . (2560). การออกแบบลวดลายมัดหมี่ไหม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่นการศึกษาลวดลายผ้าโฮลเปราะ. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.
- ลวดลายผ้าตัดกรรมเชิงเอกลักษณ์ท้องถิ่น. (2561). กรุงเทพฯ: สำนักอนุรักษ์และตรวจสอบมาตรฐานหม่อนไหมกรมหม่อนไหมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- วนิดา รักพรหม. 2564. สัมภาษณ์โดย กรชนก บุญทร, ที่ บ้านเลขที่ 82 หมู่ 10 ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี.
- ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี. (2541). ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี. กรุงเทพฯ : พีเอลิฟวิ่ง.
- สิทธิศักดิ์ ธัญศรีสวัสดิ์กุล. (2529). การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อรไท ผลดี. (2559). ภูมิปัญญาแผ่นดินผ้าไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อดิگانต์ สุทธิวงษ์ และศุภรัก สุวรรณวัจน. (2559). การออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจกสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย.วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 7(2), 146-158
- อนุรัตน์ สายทอง และคณะ. (2547). การทอผ้า. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย.2563 ผ้าฝ้าย.[Online]. Available : <http://www.ruedee.com/th/fabric/cotton/>(สืบค้นวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2564)
- ผ้าไหมอิตาลี Italian Silk. 2563 ผ้าไหมอิตาลี.[Online]. Available : <http://www.winnaargarment.com/content/6805/ผ้าไหมไทย-กับ-ไหมอิตาลี-ต่างกันตรงไหน/>(สืบค้นวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)
- อัดพลีท. 2556 เทคนิคการอัดพลีท.[Online]. Available : <http://www.อัดพลีท.com xn—3cgu2a0b5a.blogspot.com/>(สืบค้นวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564)
- GURU. 2563 ชื่อเรียกของกระเป๋า.[Online]. Available : <http://www.gurumaster.co.th/ชื่อเรียกของกระเป๋า/>(สืบค้นวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2564)
- Pinterest. 2564 เครื่องแต่งกาย Unisex Style.[Online]. Available : <http://www.pinterest.com/>(สืบค้นวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2564)

VOGUE. 2564 รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า.[Online]. Available : [http :](http://www.vogue.co.th/bagssilhouettes/)

[//www.vogue.co.th/bagssilhouettes/](http://www.vogue.co.th/bagssilhouettes/)(สืบค้นวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2564)

WGSN,(2021). Trend Fashion Spring/summer 2022[Online]. Available : [http ://](http://www.wgsn.com/)

www.wgsn.com/(สืบค้นวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2564)

ภาคผนวก

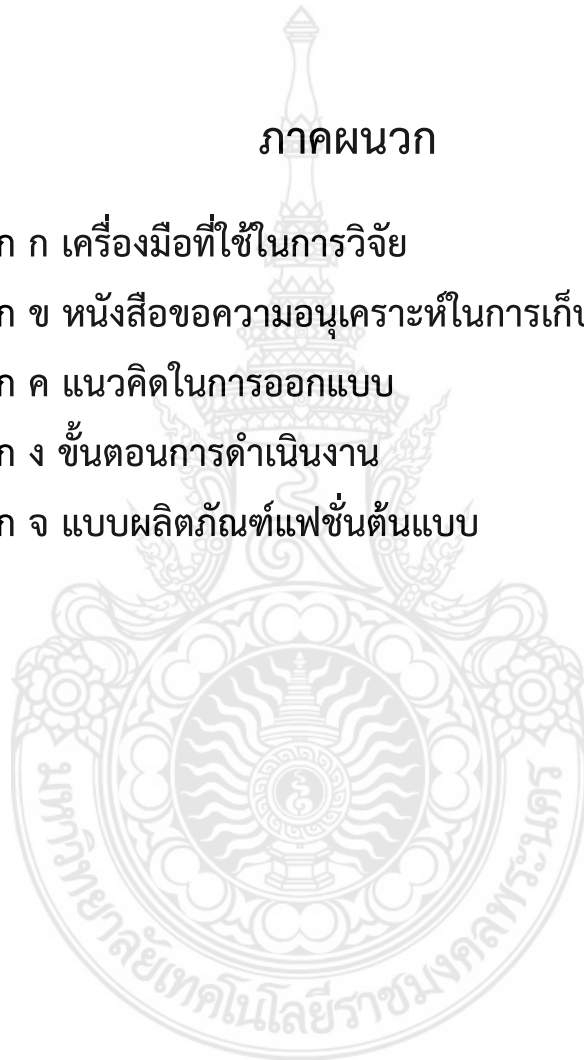
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ค แนวคิดในการออกแบบ

ภาคผนวก ง ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภาคผนวก จ แบบผลิตภัณฑ์แพชชั่นต้นแบบ

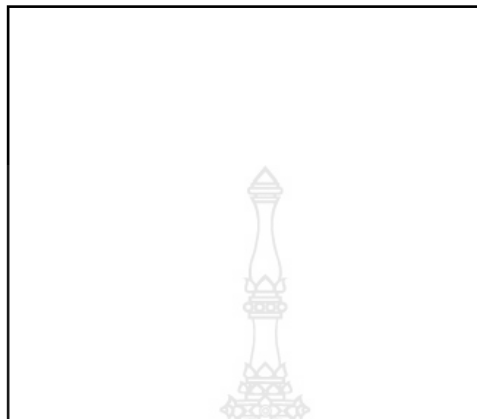

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่าง แบบวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่

ภาพที่.....ชื่อตัวอย่างผลงาน.....

ที่มา:

ตารางที่... ตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของลวดลายผ้ามัดหมี่

เกณฑ์การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ตัวอย่างผลงาน

ลักษณะโครงสร้างลวดลาย

ลักษณะการทอ

สี

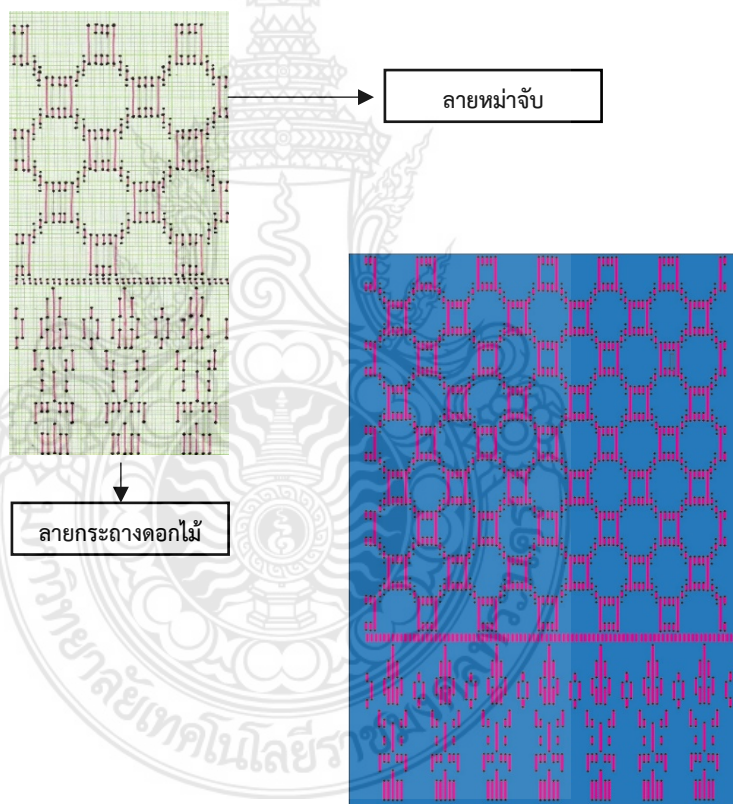
สรุปการวิเคราะห์.....

ตอนที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับลวดลายผ้ามัดหมี่ที่ได้รับการพัฒนา เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยโปรดพิจารณารูปภาพลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน แล้วกรอกแบบประเมินถึงความเหมาะสมของลวดลายที่ผ่านการพัฒนา โดยลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนที่สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน

รูปแบบที่ 1

ลายรวมน้ำใจไทยพวน

ลายหม่าจับ (กระจับ) เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยได้ผสมผสานกับลายกระถางดอกไม้ ซึ่งเป็นลวดลายจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติรอบๆตัว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ลายหม่าจับ (กระจับ) ให้เกาะเกี่ยวกันเป็นวง สื่อถึงความกลมเกลียวของชาวไทพวน และขยายลวดลายให้กว้างขึ้น และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น SPRING SUMMER 2022

ภาพที่ ก1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 ลักษณะลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.3 ขนาดของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.4 มีความเหมาะสมด้านการใช้งานเมื่อนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย.....					
2.	วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 2.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเส้นด้ายฝ้ายย้อมสีสังเคราะห์..... 2.2 กระบวนการมัดหมี่ลวดลายเหมาะสม..... 2.3 ขั้นตอนการทอผ้าใช้กี่กระทก..... 2.4 ระยะเวลาในการผลิต 1 เดือน..... 2.5 ความยากง่ายในการผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม.....					
3.	ความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ 3.1 ความสวยงามของลวดลาย..... 3.2 องค์ประกอบในการจัดวางลวดลาย..... 3.3 สีสวยงามและเหมาะสม..... 3.4 สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น..... 3.5 สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น.....					

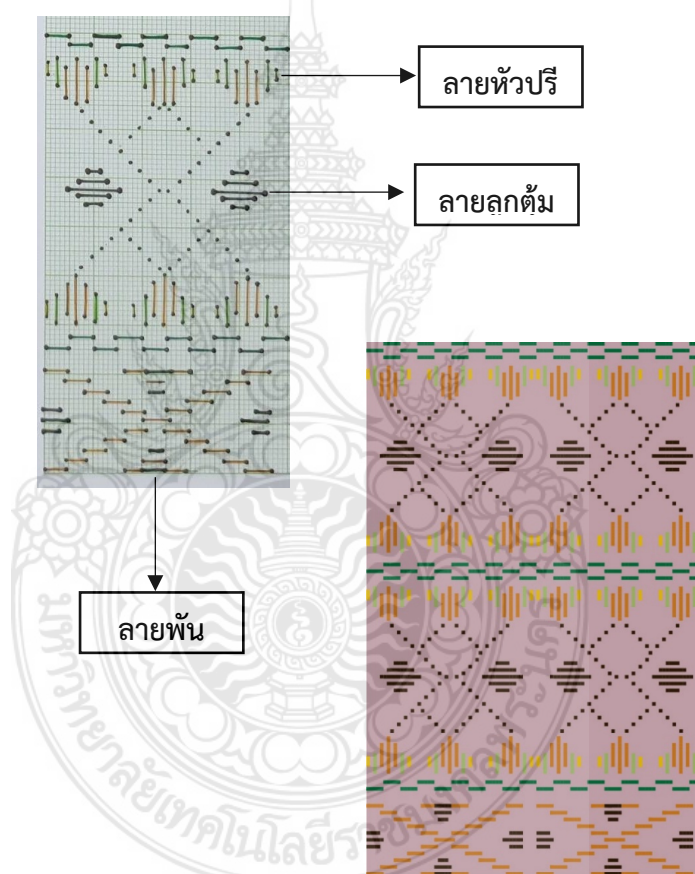
ตารางที่ ก1 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 1

ที่มา : กรชนก บุญท (2564)

รูปแบบที่ 2

ลายธรรมชาติพื้นเครือ

ลายหัวปรี เป็นลวดลายที่ได้จากภูมิปัญญาชาวบ้านเรียนแบบหัวปรีจากต้นกล้วยที่ปลูกมากในชุมชน ผสมผสานกับลายลูกตุ้ม และลายพื้นเครือที่เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น SPRING SUMMER 2022

ภาพที่ ก2 ลายธรรมชาติพื้นเครือ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 ลักษณะลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.2 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.3 ขนาดของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.4 มีความเหมาะสมด้านการใช้งานเมื่อนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย.....					
2.	วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 2.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเส้นด้ายฝ้ายย้อมสีสังเคราะห์..... 2.2 กระบวนการมัดหมี่ลวดลายเหมาะสม..... 2.3 ขั้นตอนการทอผ้าใช้กี่กระทก..... 2.4 ระยะเวลาในการผลิต 1 เดือน..... 2.5 ความยากง่ายในการผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม.....					
3.	ความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ 3.1 ความสวยงามของลวดลาย..... 3.2 องค์ประกอบในการจัดวางลวดลาย..... 3.3 สีสวยงามและเหมาะสม..... 3.4 สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น..... 3.5 สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น.....					

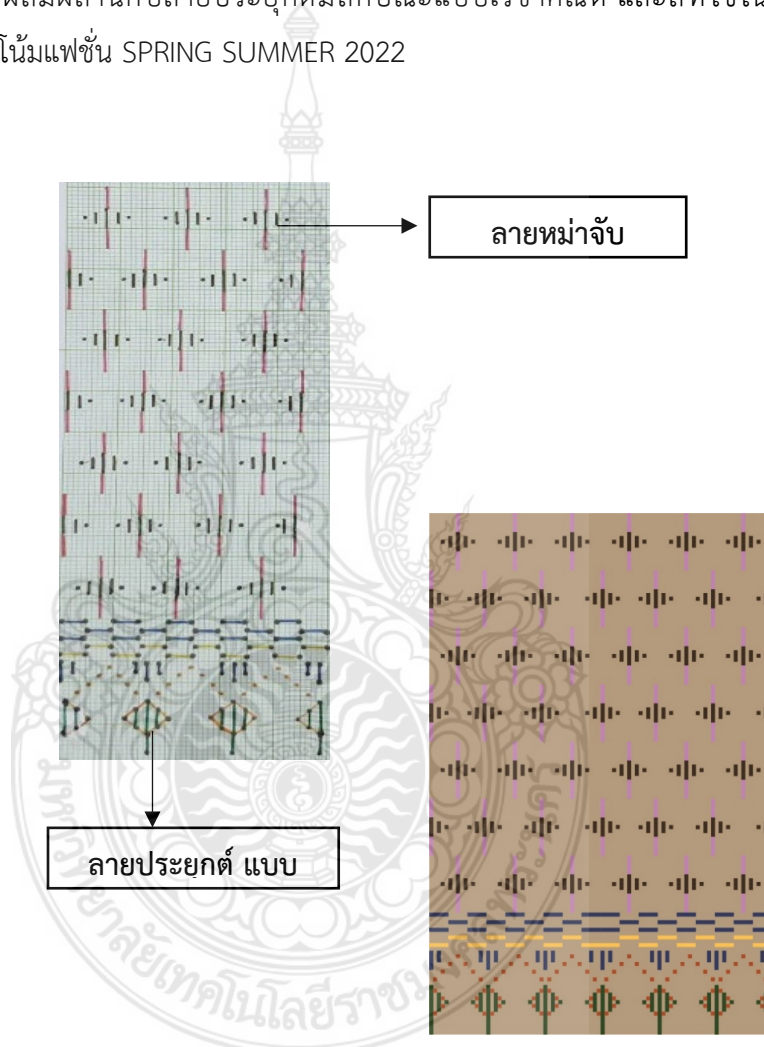
ตารางที่ ก2 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 2

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

รูปแบบที่ 3

ลายหม่าจับประยุกต์

ลายหม่าจับ (กระจับ) เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยใช้ลักษณะการวางลายแบบBrick เพื่อให้ลวดลายมีความร่วมสมัย และผสมผสานกับลายประยุกต์มีลักษณะแบบเรขาคณิต และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น SPRING SUMMER 2022

ภาพที่ 33 ลายหม่าจับประยุกต์

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย 1.2 ลักษณะลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.3 สีของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.4 ขนาดของลวดลายเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 1.5 มีความเหมาะสมด้านการใช้งานเมื่อนำไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย.....					
2.	วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 2.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิตเส้นด้ายฝ้ายย้อมสีสังเคราะห์..... 2.2 กระบวนการมัดหมี่ลวดลายเหมาะสม..... 2.3 ขั้นตอนการทอผ้าใช้กี่กระทก..... 2.4 ระยะเวลาในการผลิต 1 เดือน..... 2.5 ความยากง่ายในการผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม.....					
3.	ความสวยงามและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ 3.1 ความสวยงามของลวดลาย..... 3.2 องค์ประกอบในการจัดวางลวดลาย..... 3.3 สีสวยงามและเหมาะสม..... 3.4 สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น..... 3.5 สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น.....					

ตารางที่ 33 แบบประเมินความคิดเห็นด้านการพัฒนาลวดลายผ้า รูปแบบที่ 3

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ตอนที่2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบประเมิน

.....

.....

ตอนที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

แบบที่ 1

ภาพที่ ก4 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าแม่และลูก

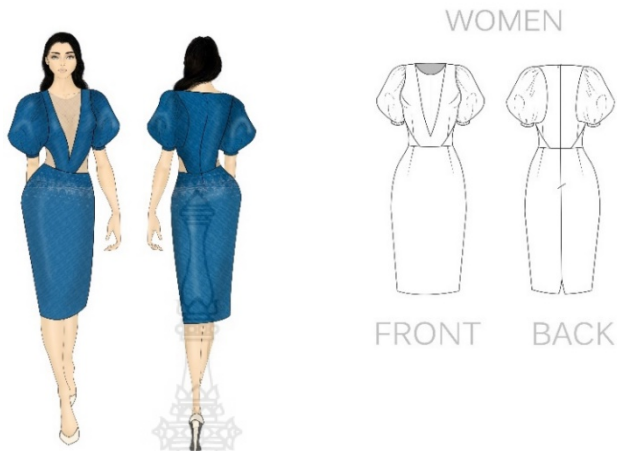
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น..... 1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอมัดหมี่..... 1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน..... 1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้..... 1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....					
2.	รูปแบบกับความงาม 2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย..... 2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์..... 2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น..... 2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....					

ตารางที่ ก4 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 1 เสื้อผ้าแม่และลูก

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 2

ภาพที่ ก5 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าสตรี

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มแฟชั่น..... 1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอมีดหมี..... 1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน..... 1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้..... 1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....					
2.	รูปแบบกับความงาม 2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย..... 2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์..... 2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น..... 2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....					

ตารางที่ ก5 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 2 เสื้อผ้าสตรี

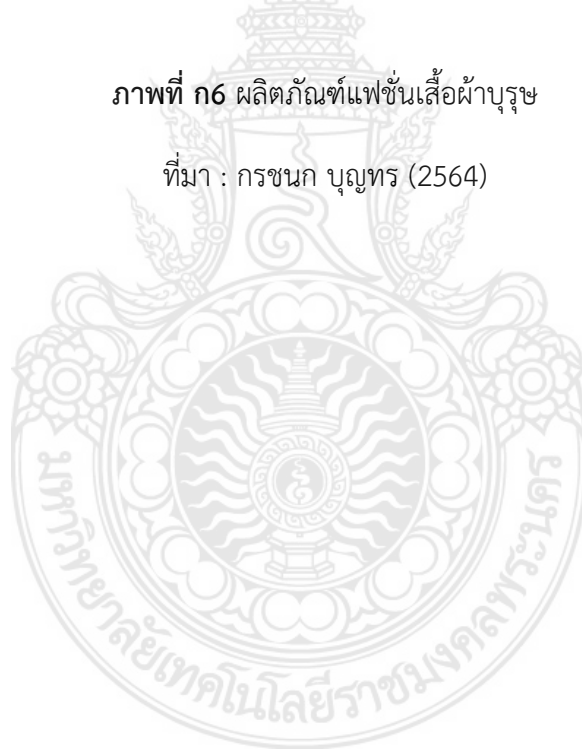
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่3

ภาพที่ ก6 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าบุรุษ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มนำแฟชั่น..... 1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอมีดหมี..... 1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน..... 1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้..... 1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....					
2.	รูปแบบกับความงาม 2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย..... 2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์..... 2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มนำแฟชั่น..... 2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....					

ตารางที่ ก6 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 3 เสื้อผ้าบุรุษ

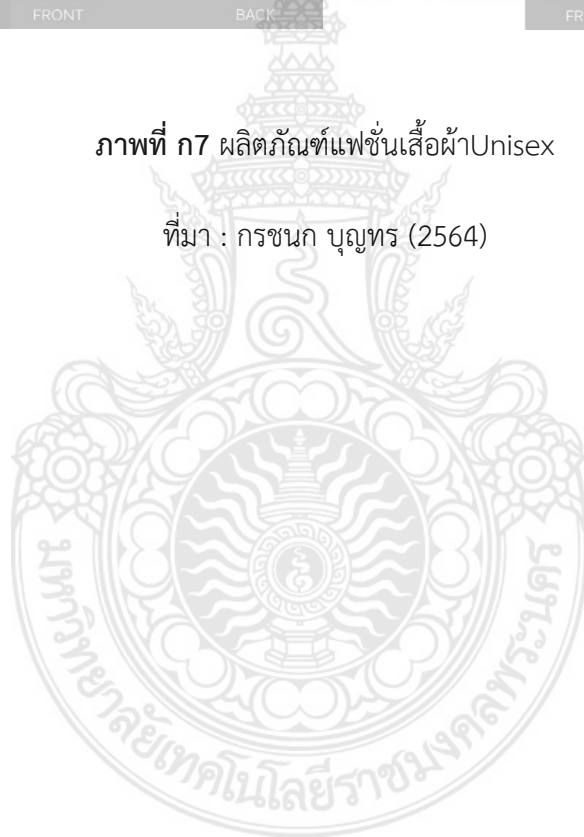
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่4

ภาพที่ ก7 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าUnisex

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มนำแฟชั่น..... 1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอมีดหมี..... 1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน..... 1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้..... 1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....					
2.	รูปแบบกับความงาม 2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย..... 2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์..... 2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มนำแฟชั่น..... 2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....					

ตารางที่ ก7 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 4 เสื้อผ้าUnisex

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 5

FEED BAGE

BACK

ภาพที่ ก8 ผลิตภัณฑ์แฟชั่นกระเป๋า

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับค่าความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รูปแบบกับประโยชน์ใช้สอย 1.1 มีลักษณะรูปแบบโครงสร้างผลิตภัณฑ์แบบแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวโน้มนำแฟชั่น..... 1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับวัสดุประเภทผ้าทอมีดหมี..... 1.3 รูปแบบสามารถสวมใส่หรือใช้งานได้ตลอดทั้งวัน..... 1.4 รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำสวมใส่หรือใช้งานในโอกาสพิเศษได้..... 1.5 มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มผู้บริโภค.....					
2.	รูปแบบกับความงาม 2.1 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สวยงามเหมาะสมตามแบบแฟชั่นร่วมสมัย..... 2.2 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย..... 2.3 วัสดุหลักและวัสดุตกแต่งที่ใช้ในการตัดเย็บขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์..... 2.4 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวโน้มนำแฟชั่น..... 2.5 รูปแบบและโครงสร้างผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค.....					

ตารางที่ ก8 แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย แบบที่ 5 กระเป๋า

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบประเมิน

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๑/ ๕ ๓๑๓

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๕๑๙ ถนนนครสวรรค์ แขวงสาม จักรวรรดิ
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย

เรียน คณะที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏทีปอุทงศาราม

เนื่องด้วย นางสาวกรชนก บุญพร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในการดำเนินการจ้างงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาอวดลายผ้าอัตลักษณ์อัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

ในการนี้ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น พิจารณแล้วเห็นว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษา สีนทร์ประสิทธิ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏทีปอุทงศาราม บุคลากรในหน่วยงานของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ในโครงการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๓๑๓๔ (๕๑๖๖)
(นางสมฤต เวียงนิมา)

คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ฝ่ายวิชาการและวิจัย งานวิจัยและพัฒนา

โทร. ๐ ๒๐๖๕ ๓๕๕๕ ต่อ ๓๐๖๔

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิจัยและพัฒนา ฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๕๕๕ ต่อ ๓๐๒๔

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๗ ๕๓๒

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย

เรียน นายสัมภาษณ์ สุวรรณศิริ

เนื่องด้วย นางสาวกรชนก บุญพร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในการดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสวตลายผ้ามีคหมีที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย นั้น

ในการนี้ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น พิจารณาแล้วเห็นว่า นายสัมภาษณ์ สุวรรณศิริ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย ด้านงานมีคหกรรมผ้าทอและการออกแบบสวตลายผ้าทอมมีคหมี ในโครงการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สมยศ เวียง
(นายสมยศ เวียง)

คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ที่ ๑๖ ๐๖๑๖.๐๑/ ๕๕๓๒

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๕๑๓ ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย

เรียน นางเพ็ญศรี ม่วงสีอปี

เนื่องด้วย นางสาวกรชนก บุญพร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและ
สิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับจัดสรร
งบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในการดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาลวดลายผ้ามีดหมีที่สะท้อน
อัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

ในกรณี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถ จึงได้ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย ด้านงานหัตถกรรมผ้าทอและการ
ออกแบบลวดลายผ้ามีดหมี ในโครงการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔
นางมธุรส เวียงสีนา
คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ฝ่ายวิชาการและวิจัย งานวิจัยและพัฒนา

โทร. ๐ ๒๖๖๔ ๓๕๕๕ ต่อ ๑๐๖๔

ที่ ยว ๐๖๕๒.๐๔/ ๕ ๓๗

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๕๑๗ ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

ที่ ๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย

เรียน คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏทีปอุลสงคราม

เนื่องด้วย นางสาวกรชนก บุญพร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและ
สิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับจัดสรร
งบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในการดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาวัสดุผ้ามีดีหมี่ที่สะท้อน
อัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

ในการนี้ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ปรารธนา ศิริสานต์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏทีปอุลสงคราม บุคลากรในหน่วยงานของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย ด้านงานหัตถกรรมผ้าทอและการออกแบบวัสดุผ้า
ผ้าหมี่ทอหมี่ ในโครงการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางนฤต เวียงสีงก)

คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ฝ่ายวิชาการและวิจัย งานวิจัยและพัฒนา

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๕๕๕ ต่อ ๓๐๒๔

ที่ อว ๐๖๕๖๐๐๗ ๕๗๖

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๕๑๗ ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

ศอ ๑๐๖๖๖๖๖ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย

เรียน คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เนื่องด้วย นางสาวกรชนก บุญทร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในการดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาอวดลายผ้ามีคหมีที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยทวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

ในการนี้ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น พิจารณาแล้วเห็นว่า นางเกศวดี พิธีอุพงษ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี บุคลากรในหน่วยงานของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ในโครงการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

กฤษณา ธีระกุล

(นางนฤต เวียงสีมา)

คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ฝ่ายวิชาการและวิจัย งานวิจัยและพัฒนา

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๖๕๕ ต่อ ๓๐๖๔

ที่ ฮว ๐๖๕๖.๐๘๗ ๕๓๒๒

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๕๑๗ ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย

เรียน นางสาวณัฏฐา โสภัสถาพรพิพิธ บริษัท อีลีปาล จำกัด

เนื่องด้วย นางสาวกรชนก บุญทร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและ
สิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับจัดสรร
งบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในการดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสวตหลายผ้าได้พร้อมที่สะท้อน
อัตลักษณ์ของชาวไทยพวนสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย

ในการนี้ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินงานวิจัย ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น
ร่วมสมัย ในโครงการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วิฑูรดา วัฒนสิน
(นางนฤมล เวียงสีนา)

คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ฝ่ายวิชาการและวิจัย งานวิจัยและพัฒนานา

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๕๕๕ ต่อ ๓๐๒๔

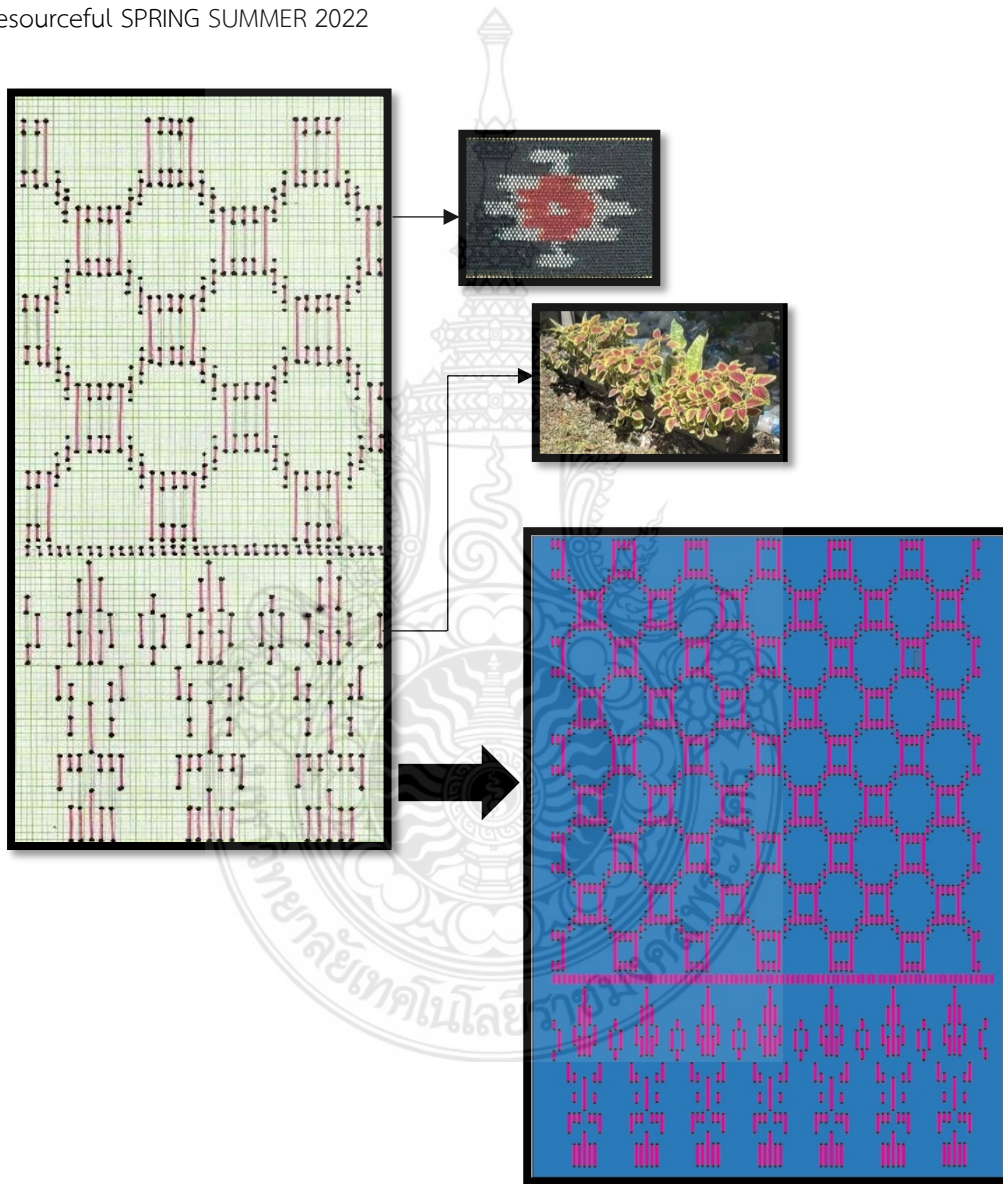
ภาคผนวก

ภาคผนวก ค แนวคิดในการออกแบบ

แบบร่าง งานการออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ 3 ลวดลาย

แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน มีแนวคิดในการออกแบบมาจาก โครงร่างของลวดลายหมากจับหรือกระจับ ที่เป็นลายผ้ามัดหมี่โบราณ ผู้วิจัยได้ผสมผสานกับลายกระถางดอกไม้ซึ่งเป็นลวดลายจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติรอบๆตัว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ลายหมากจับหรือกระจับ ให้เกาะเกี่ยวกันเป็นวง สื่อถึงความกลมเกลียวของชาวไทยพวนและขยายลวดลายให้กว้างขึ้น และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น Resourceful SPRING SUMMER 2022

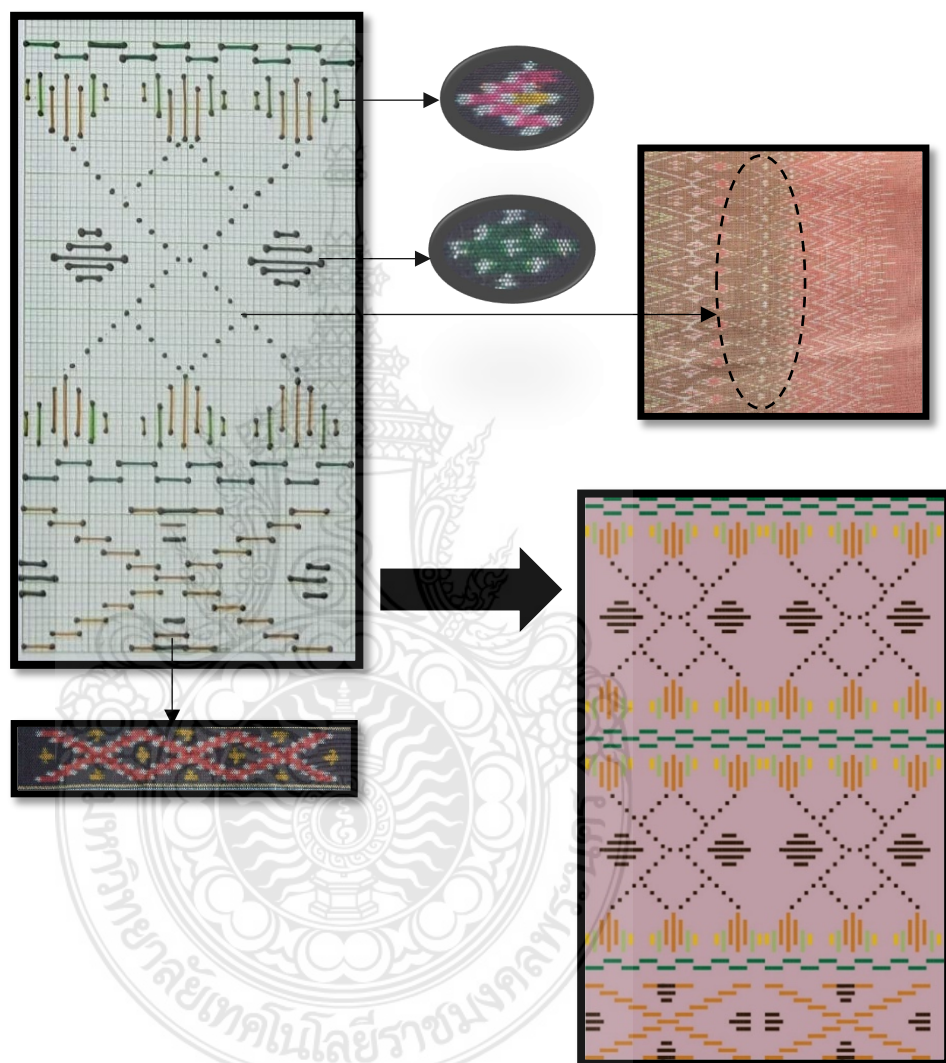

ลายมัดหมี่ 35 ลำ

ภาพที่ ค1 แสดงแนวคิดแบบร่างลวดลายผ้ามัดหมี่ แบบที่ 1 ลายรวมน้ำใจไทยพวน

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 2 ลายธรรมชาติพันเครือ แนวคิดในการออกแบบมาจาก การนำลวดลายมัดหมี่โบราณได้แก่ลายหัวปรี ซึ่งเป็นลวดลายที่ได้จากภูมิปัญญาชาวบ้านเรียนแบบโครงร่างของหัวปรีจากต้นกล้วยที่ปลุกมากในชุมชน ลายลูกกลมหรือลายหมากต้อม และลายพันเครือ ผสมผสานกับลวดลายประยุกต์รูปแบบเรขาคณิตลายข้าวหลามตัด และสีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น Resourceful SPRING SUMMER 2022

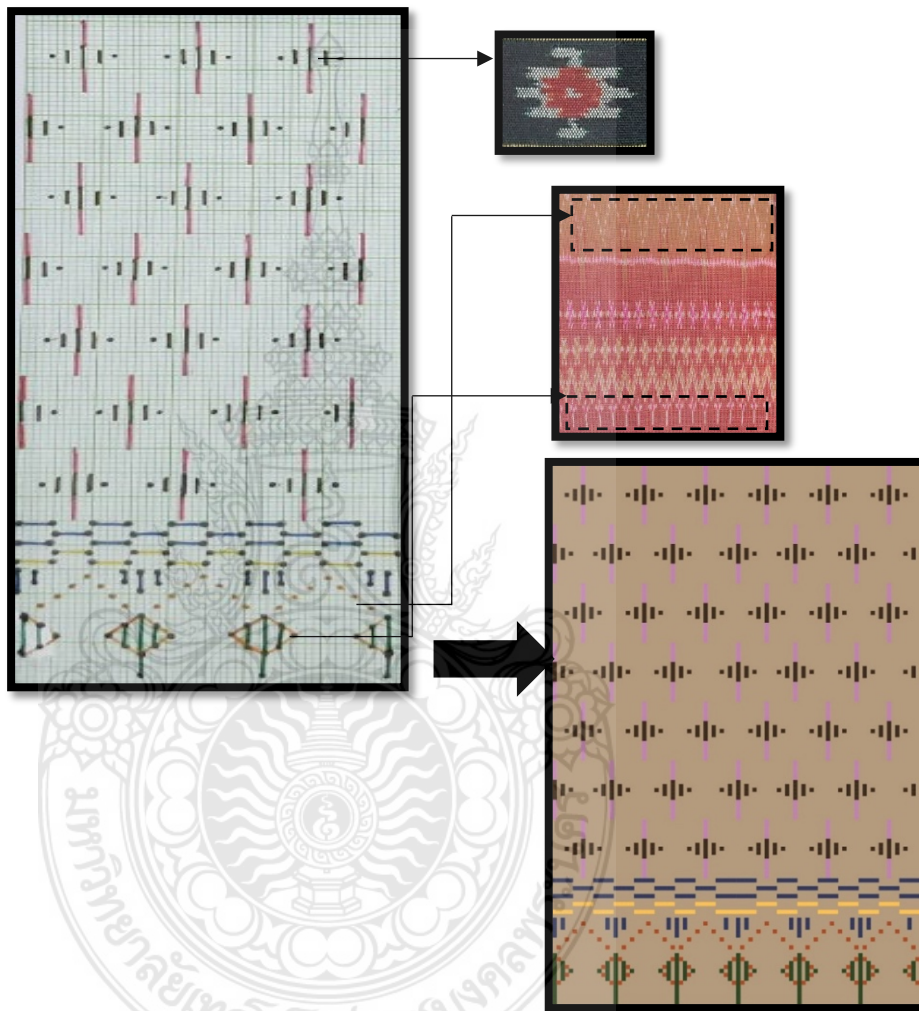

ลายมัดหมี่ 35 ลำ

ภาพที่ ค2 แสดงแนวคิดแบบร่างลวดลายผ้ามัดหมี่ แบบที่ 2 ลายธรรมชาติพันเครือ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบที่ 3 ลายหมากจับประยุกต์ แนวคิดในการออกแบบมาจาก การผสมผสานระหว่างลวดลายผ้ามัดหมี่โบราณ ได้แก่ ลายหมากจับหรือกระจับ และลวดลายผ้ามัดหมี่ประยุกต์มีลักษณะลวดลายแบบเรขาคณิต สีเหลี่ยม และการใช้เส้นตรง เส้นซิกแซก มีลักษณะการวางลายแบบ Brick เพื่อให้ลวดลายมีความร่วมสมัย และสีที่ใช้ในการออกแบบ ลวดลายมาจาก แนวโน้มแฟชั่น Resourceful SPRING SUMMER 2022

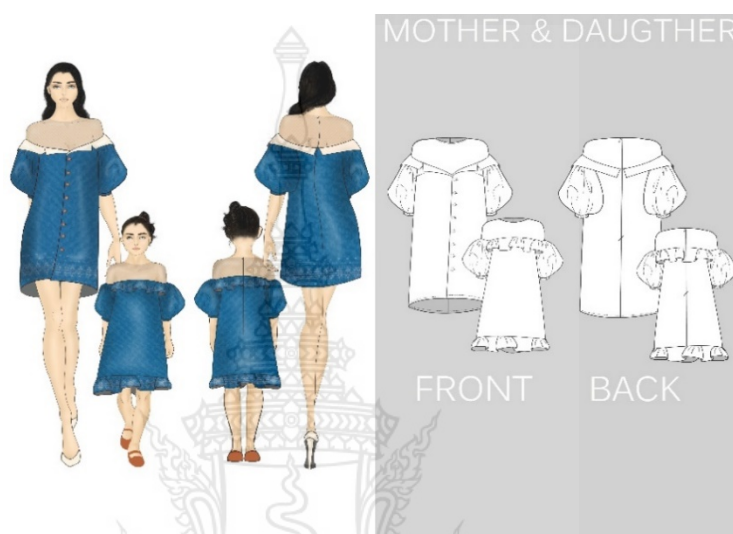

ลายมัดหมี่ 35 ลำ

ภาพที่ ค3 แสดงแนวคิดแบบร่างลวดลายผ้ามัดหมี่ แบบที่ 3 ลายหมากจับประยุกต์
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

แบบร่าง งานการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น

แบบที่ 1 เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER)

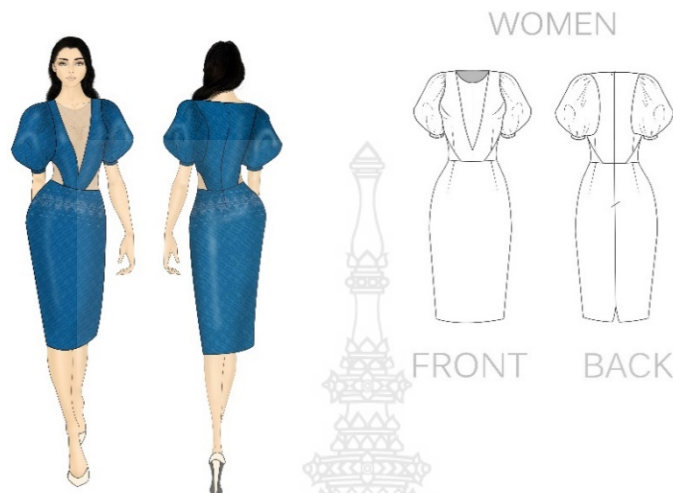
ภาพที่ ค4 แสดงแนวคิดแบบร่างเสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER)

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

Concept Design

เสื้อผ้าคุณแม่และเด็ก (MOTHER & DAUGHTER) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสตรี (Womenswear) และ เสื้อผ้าเด็ก (Kids wear) รูปแบบชุดงานสังสรรค์ (Party wear) แบบสังสรรค์ กึ่งทางการ (Business Party) โครงร่างแบบเสื้อผ้าเต็มตัว (Dress) ทรงเอ – ไหล่ (A-Line) เปิดไหล่ (off-shoulder) แขนทรง พuff สร้อย (Puffy Sleeve) เสื้อผ้าสตรี (Womens wear) สร้างความโดดเด่นด้วยการผ่าด้านหน้ายาวตั้งแต่อกจนถึงชายกระโปรงใช้กระดุมปั้มผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล ตกแต่งตรงส่วนด้านหน้าของตัวเดรส (Dress) วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นการใช้ชิปซ่อนด้านหลัง ความยาวของชุด 3 ส่วน วัสดุผ้าที่ใช้ คือ ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และผ้าชีทรูสีเนื้อ เสื้อผ้าเด็ก (Kids wear) ตกแต่งด้วยเทคนิคระบายจีบรูด ส่วนอก และชายกระโปรง วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นการใช้ชิปซ่อนด้านหลัง ความยาวของชุด 4 ส่วน วัสดุผ้าที่ใช้ คือ ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และผ้าชีทรูสีเนื้อ

แบบที่ 2 เสื้อผ้าสตรี (WOMENS WEAR)

ภาพที่ ค5 แสดงแนวคิดแบบร่างเสื้อผ้าสตรี (WOMENS WEAR)

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

Concept Design

เสื้อผ้าสตรี (WOMENS WEAR) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสตรี (Womenswear) รูปแบบชุดงานสังสรรค์ (Party wear) แบบชุดงานสังสรรค์เป็นทางการ (Formal Party) โครงร่างแบบเสื้อผ้าเต็มตัว (Dress) ทรงซีธ (Sheath Line) คอวี (V-neck) ความลึกถึงใต้อก แขนทรงพuffี่สรีป (Puffy Sleeve) เพื่อเพิ่มความโดดเด่นด้วยการโค้งเว้าช่วงเอว ทั้ง 2 ด้าน วัสดุเกาะเกี่ยว เป็นการใช้ซิปป่อนด้านหลัง ความยาวของชุด 4 ส่วน ชายกระโปรงผ่าหลังประมาณ 2 นิ้ว เพื่อการเคลื่อนไหวที่สะดวกขึ้น วัสดุผ้าที่ใช้ คือ ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และผ้าชีทรูสีเนื้อ

แบบที่ 3 เสื้อผ้าบุรุษ (MEN WEAR)

ภาพที่ ค6 แสดงแนวคิดแบบร่างเสื้อผ้าบุรุษ (MEN WEAR)

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

Concept Design

เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) รูปแบบชุดทำงานกึ่งลำลอง (Casual business) โครงร่างเสื้อผ้าชั้นบน (Top) แบบทรงเชิ้ต (Shirt) แขนสั้น ความยาวแขนระดับศอก ปกคอเสื้อแบบฮาวาย เพื่อเพิ่มความโดดเด่นด้วยการใช้ผ้าไหมอิตาลีสีขาวย มาตัดต่อบริเวณขั้วหน้า และส่วนปกใช้ผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นกระดุมปั๊มผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาล ชายเสื้อความยาวถึงระดับสะโพก โครงร่างเสื้อผ้าชั้นล่าง (Bottom) เป็นกางเกงขายาว (Trousers) ทรงกระบอก (Straight) วัสดุผ้าที่ใช้ คือ ผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และผ้าไหมอิตาลี สีขาว และสีน้ำตาล

แบบที่ 4 เสื้อผ้าแบบยูนิเซ็ก (UNISEX)

ภาพที่ ค7 แสดงแนวคิดแบบร่างเสื้อผ้าแบบยูนิเซ็ก (UNISEX)

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

Concept Design

เสื้อผ้าแบบยูนิเซ็ก (UNISEX) จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าบุรุษ (MENS WEAR) และเสื้อผ้าสตรี (Womenswear) ที่ทั้งเพศหญิงและเพศชายสามารถสวมใส่ได้ รูปแบบชุดทำงานกึ่งสังสรรค์ (Party business) โครงร่างเสื้อผ้าชิ้นบน (Top) เป็นสูทแบบกระดุมสองแถว (Double-Breasted Suit) เป็นสูทที่มีลักษณะที่เสื้อด้านหน้าไขว้ทับกัน มีกระดุมแบบ 4 เม็ด ไม่มีรอยผ่าหลัง ในแบบสูทสไตล์อิตาลี ลักษณะแขนยาวมีความยาวแขนระดับข้อมือ แต่งกระเป๋แบบเจาะไว้ด้านหน้าระดับสะโพกทั้งด้านซ้ายและขวา เพิ่มความโดดเด่นด้วยการใช้ผ้าไหมอิตาลีสีขาวมาตัดต่อบริเวณข้างหน้า และชิ้นหลังด้านขวาของตัวเสื้อส่วนปกและปากกระเป๋ของเสื้อ ใช้ผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาลวัสตุเกาะเกี่ยวเป็นกระดุมปั๊มผ้าไหมอิตาลีสีน้ำตาลชายเสื้อความยาวถึงระดับสะโพก โครงร่างเสื้อผ้าชิ้นล่าง (Bottom) เป็นกางเกงขายาว (Trousers) ทรงขากระดิ่ง (Bell Bottom) เพิ่มความโดดเด่นด้วยการผ่าตะเข็บขาด้านนอกและแทรกเทคนิคการอัดพลีท วัสดุผ้าที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวนและผ้าไหมอิตาลี สีขาว และสีน้ำตาล

แบบที่ 5 กระเป๋าแฟชั่น (FASHION BAG)

Hobo

Backpack

ภาพที่ ค8 แสดงแนวคิดแบบร่างกระเป๋าแฟชั่น (FASHION BAG)

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

Concept Design

กระเป๋าแฟชั่น (FASHION BAG) จัดอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์แฟชั่นประเภทเครื่องประกอบการแต่งกาย กระเป๋าแบบ Hobo มีลักษณะเป็นรูปแบบกระเป๋าทรงอิสระ แต่ไม่มีฝาเปิดปิดของกระเป๋านำการใช้ซิปมาเป็นตัวปิดเปิด มีสายสะพายแบบข้าง (Crossbody) 1 เส้น สามารถปรับความยาวได้ และสายกระเป๋าแบบสั้นสำหรับถือหรือคล้องแขน 2 เส้น วัสดุที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และวัสดุหนังแท้ (Leather) สีน้ำตาล กระเป๋าแบบ Backpack เป็นลักษณะกระเป๋าสะพาย หรือเรียกว่ากระเป๋าเป้สะพาย รูปทรงกระเป๋าแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีฝากระเป๋าพับปิดมาด้านหน้า วัสดุเกาะเกี่ยวเป็นแบบหัวเข็มขัด สายกระเป๋าใช้วัสดุหนังแท้ (Leather) มีสายแบบสั้น 2 เส้น สำหรับถือ และสายแบบยาว 2 เส้น สำหรับสะพายหลัง ตัดต่อวัสดุหนังที่กั้นกระเป๋าเพื่อเพิ่มความแข็งแรงคงทน วัสดุที่ใช้ คือผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน และวัสดุหนังแท้ (Leather) สีน้ำตาล

ภาคผนวก

ภาคผนวก ง ขั้นตอนการดำเนินงาน

การลงพื้นที่ภาคสนามที่พิพิธภัณฑ์ลายผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน
(กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน) อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัยได้นำเสนอ พิพิธภัณฑ์ลายผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน ในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว (VDO) สามารถสแกน QR Code เพื่อรับชมข้อมูล

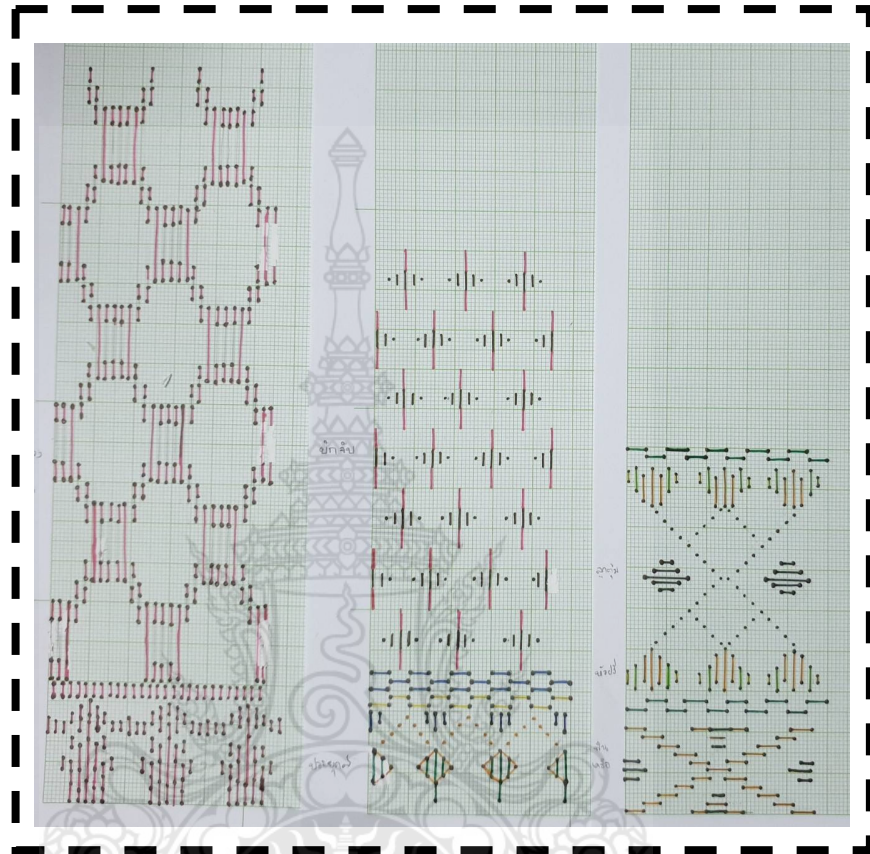

ภาพที่ ง1 QR Codeภาพเคลื่อนไหว พิพิธภัณฑ์ลายผ้าและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านพวน
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

การออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน

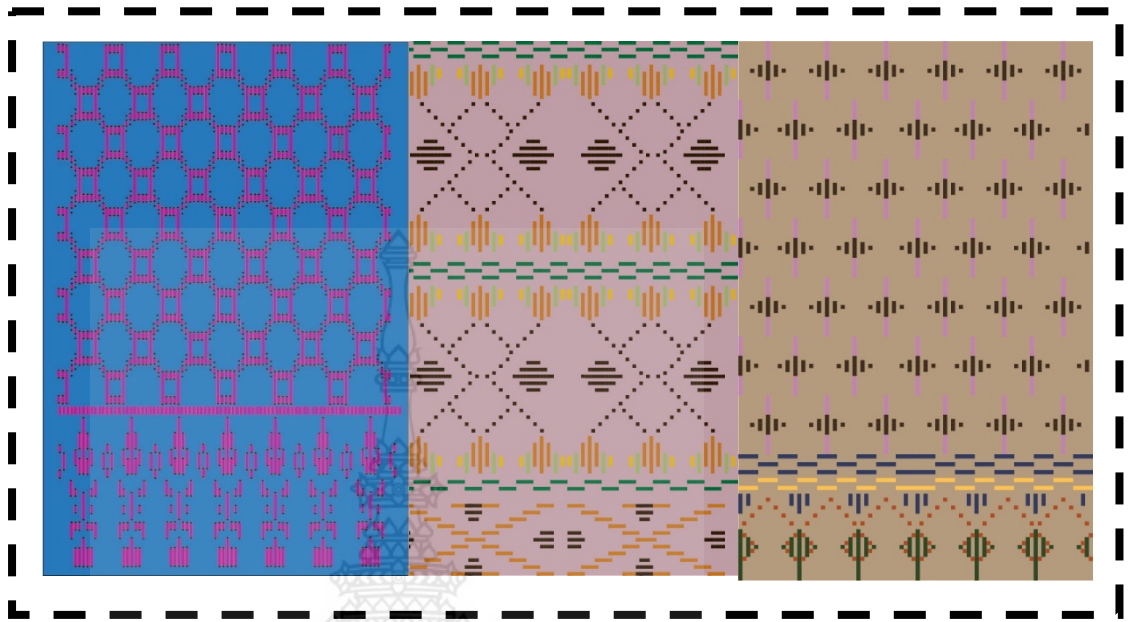
การออกแบบลวดลายด้วยมือ

ภาพที่ ง2 การออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ด้วยมือ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

การออกแบบลวดลายด้วยคอมพิวเตอร์

ภาพที่ ง3 การออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ด้วยคอมพิวเตอร์

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

การขึ้นต้นแบบผ้าทอมัดหมี่

กระบวนการทอผ้ามัดหมี่

ภาพที่ ง4 การคั้นหมี่ ด้วยเครื่องคั้นหมี่แบบโบราณ คั้นหมี่จำนวน 35 แถว คือลายมัดหมี่ 35 ลำ
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ ง5 หมี่ที่คั้นเสร็จแล้ว ก็จะได้ทั้งหมด 35 แถว คือลายมัดหมี่ 35 ลำ
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ ง6 ใช้เชือกฟางมัดเพื่อไม่ให้ไหมแตกออกจากกัน แล้วถอดออกจากเครื่องคันหมี จากนั้นนำไปใส่โองหมี

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ ง7 มัดลายเก็บส่วนที่เป็นสีของลาวดลาย

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ ๘ มัดลายส่วนที่เป็นสีของลวดลาย นำมาย้อมสีพื้น
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ ๙ นำหมี่ใส่กง แล้วปั่นใส่หลอด
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

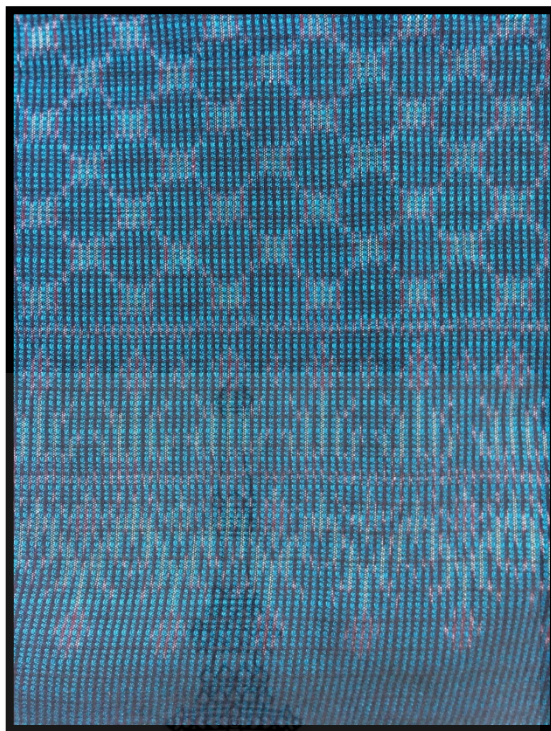
ภาพที่ ง10 หลอดฝ้ายมัดหมีเส้นด้วยฟุ้ง

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ ง11 การทอผ้า

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ ง12 ผ้าที่ทอลวดลายเสร็จเป็นผืนแล้ว

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

การขึ้นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น

การวางแบบตัดลงบนผ้า

ภาพที่ 13 การวางแบบตัดเสื่อลงบนผ้า

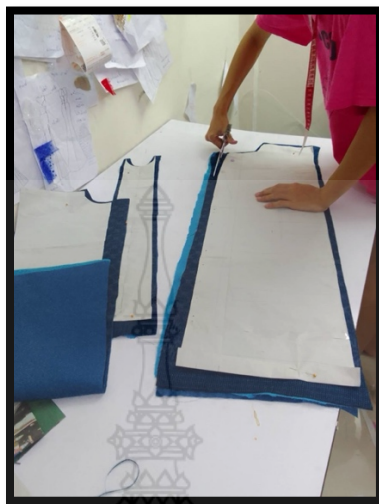
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ 14 การวางแบบตัดกางเกงลงบนผ้า

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

การตัดผ้าตามแบบตัด

ภาพที่ ง15 การตัดผ้าชิ้นกางเกงตามแบบตัด
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาพที่ ง16 การตัดผ้าชิ้นเสื้อตามแบบตัด
ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

การเย็บขึ้นรูปผลิตภัณฑ์

ภาพที่ ง17 การเย็บขึ้นรูปผลิตภัณฑ์

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

การติดวัสดุเกาะเกี่ยว

ภาพที่ ง18 การเย็บกระดุมติดเสื้อ

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ภาคผนวก

ภาคผนวก จ แบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นต้นแบบ

ต้นแบบผ้าทอมัดหมี่

ลายรวมน้ำใจไทยพวน

ภาพที่ ๑1 ต้นแบบผ้าทอมัดหมี่ลายรวมน้ำใจไทยพวน

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น
ผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าUnisex

ภาพที่ จ2 ต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นเสื้อผ้าUnisex

ที่มา : กรชนก บุญทร (2564)

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

1. ชื่อ-สกุล นางสาวกรชนก บุญทร
2. หมายเลขบัตรประชาชน 1-1007-00159-xxx
3. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
4. หน่วยงาน สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอแลพออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ
10300
โทรศัพท์ 02-665-3555 ต่อ 3020
E-mail : Kornchanok.b@rmutp.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

ระดับ	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถานศึกษา	ปีที่สำเร็จ
ปริญญาเอก	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต (วิชาเอกการศึกษาสถาปัตยกรรมและการออกแบบ สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม)	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	2562
ปริญญาโท	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	2555
ปริญญาตรี	เทคโนโลยีบัณฑิต (สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอ)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร	2551

6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

-

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ลำดับที่	ชื่องานวิจัย	แหล่งเงินทุน
1.	งานวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าทอมือ อ่างหิน ชลบุรี (ผู้ร่วมโครงการ)	งบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2561 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
2.	การจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาเส้นใยป่านศรนารายณ์ ในเชิงพาณิชย์ (ผู้ร่วมโครงการ)	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2561
3.	งานวิจัย การพัฒนาการตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าสู่ เชียงพวนิชย์ อย่างยั่งยืน (ผู้ร่วมโครงการ)	งบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2561 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะบริหารธุรกิจ
4.	งานวิจัย เรื่องการจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ไหม กลุ่มราชธานีเจริญศรีโสธร ด้วยเทคนิคการฟอก ย้อม พิมพ์ ทอ ตกแต่งสำเร็จ และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ (ผู้ร่วมโครงการ)	สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2562
5.	งานวิจัย เรื่องการย้อมสี การพิมพ์และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สิ่งทอโดยใช้สารให้สีจากใบมังคุด (ผู้ร่วมโครงการ)	โปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ITAP), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2562

8. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

ลำดับที่	ชื่อผลงานวิจัย	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	แหล่งทุน
1.	งานวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าทอมือ อ่างหินชลบุรี (ผู้ร่วมโครงการ)	-	-	งบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2561 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
2.	การจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาเส้นใยป่านศรนารายณ์ ในเชิงพาณิชย์ (ผู้ร่วมโครงการ)	-	-	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2561
3.	งานวิจัย การพัฒนาการตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าสู่เชิงพาณิชย์อย่างยั่งยืน (ผู้ร่วมโครงการ)	-	-	งบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2561 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะบริหารธุรกิจ
4.	งานวิจัย เรื่องการจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ใหม่ กลุ่มราชธานี เจริญศรีโสธร ด้วยเทคนิคการฟอก ย้อม พิมพ์ ทอ ตกแต่งสำเร็จ และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ (ผู้ร่วมโครงการ)	-	-	สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2562
5.	งานวิจัย เรื่องการย้อมสี การพิมพ์และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สิ่งทอโดยใช้สารให้สีจากใบมังคุด (ผู้ร่วมโครงการ)	-	-	โปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ITAP), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2562